

XXI. ÉVFOLYAM.

9. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.

MÁRCIUS 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I. BŐSZÖRMÉNYI-UT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Böszörményi-út 21 TELEFON: 501-90.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A hatóság.

Csendőrségünk szervezeti felépítésének egyik leg-szerencsésebb megoldását éppen a kérdések legnehezebbikében: a polgári hatóságokhoz való viszonyunk szabályozásában lelhetjük fel. Abban, hogy a csendőrség mai színvonalára juthatott, oroszlánrésze van ennek a szerencsés kezekkel megszabott viszonyoknak. Csak a rövidség okáért említünk egyedül hatóságot, de természetes, hogy belefoglaljuk e fogalomba a bíróságot is.

A hatóságok és a csendőrség e viszonyának alap-tétele, hogy a hatóság intézkedő, a csendőrség pedig végrehajtó szerv. A csendőrség végrehajt, ha alakilag kezdeményez és önállóan cselekszik is, mert erre a törvényes felhatalmazást az államhatalomtól nem közvetlenül, hanem az intézkedés jogával felruházott hatóságon át, mintegy átruházott hatáskör alakjában kapja.

A csendőr tehát a hatóságnak engedelmeskedni köteles. A katonai parancs és a hatóság felhívása között a katonai büntetőjog különbséget tesz ugyan, de a lényegük ugyanaz: akarat, amelynek a köz érdekében teljesülnie kell. És hogy ezt a teljesítési kötelezettségét a csendőrség éppen a hatóságokkal szemben mennyire szigorúan értelmezi, arra jellemző, hogy magukról megfeledkezett és előljárójuknak ellenszegült csendőrökről hallottunk már, de arra nem tudunk példát, hogy egy őrs valamelyik hatóságnak szándékosan és jogtalanul megtagadta volna az engedelmisséget. Ha pedig tudtukon kívül valahol mégis előfordult volna, láthatatlanban is biztosak vagyunk, hogy a hatóság azonnal teljes jóvátételt kapott.

Így van ez jól. Amelyik csendőrség másként fogja fel a hivatását, helytelen utakon jár. Nem szabad, hogy a lakosság bizalmának és tiszteletének kiérdemlésén kívül kifelé más ambícióink legyenek, mint hogy a hatóságok, amelyeknek szolgálatára rendeltettünk, meg legyenek velünk elégedve. A főtiszt, a királyi ügyész, a vizsgálóbíró, járásbíró, törvényszék megelégedése és elismerése a legszilárdabb alap, amelyre létünk pilléreit lerakhatjuk s amelynek oltalmára és támogatására a testület jövőjét, fejlődését reábizhatjuk. Ezek a tényezők hivatottak testületünk hozzáértő és páratlan értékelésére: szavuk és véleményük döntő súllyal esik latba a testület hírnevének realitásában és sorsának alakulásában. De ők csak valódi érdemek, csak kézzelfogható teljesítmények alapján ítélnék s ítéletük biztosságát semmiféle mesterséges propaganda hangerőssége nem befolyásolja.

Nem szolgálhatja tehát senki jobban a testület érdekeit, mint a hatóságokkal szemben tanúsított leg-

messzehhmenő udvariassággal, szolgálatkészséggel és nekik teljesített minél több jószolgálat. Ezzel testületünk őszinte barátaivá tesszük őket, jobban mondván, megtartjuk őket a csendőrség barátainak és ha kell — ez a fontos — szószólóinak sorában. A hagyományos kölcsönös megértés, segítség és együttműködésre való készség mellett, amely a hatóságok és a csendőrség viszonyát mindig jellemezte, ez — úgy gondoljuk — nem túlnehéz feladat.

Mindez azonban, amit itt felsorakoztattunk, csak egyik szerencsés oldala a hatóságokhoz való viszonyunknak. A másik, talán még szerencsésebb az, hogy a hatóságok hivatalos rendelkezési jogának teljes biztosítása mellett is érintetlen maradt a csendőrség szervezeti önállósága, s ezen belül önálló beligazgatása. Külföldi példák bizonyítják, hogy azok a csendőrségek, amelyekről az önálló élet feltételeit megvonták, a polgári közigazgatásnak csak csenevész mellékhatásként tudtak növekedni, nem szilárd és erős támaszaivá és segítőtársaivá, mint nálunk például. Azt is beigazolta a tapasztalat, hogy olyan államokban, ahol az intézkedő polgári hatóság nem elégszik meg azzal, hogy hatósági jellegű intézkedéseit a csendőrség kifogástalanul végrehajtja, hanem a csendőrség belügyeinek irányítása tekintetében parancsnoki ambíciókat is táplál, ott egészséges csendőrségi organizmus nem létezhetik, mert csak a legritkább ember egyesíti magában a jó polgári hivatalfőnöknek, meg a jó parancsnoknak sokszor nagyon is szétágazó képességeit. Nem is említve persze, hogy két, külön-külön embert kívánó hivatást nem lehet anélkül egyesíteni, hogy az egyik vagy a másik, de legtöbbször mind a két mesterség kárát ne vallja a kettős vállalkozásnak.

Jól esik megállapítani, hogy mi ezt a hátrányt nem ismerjük s hogy nálunk a hatóságnak és a csendőrségnek egymáshoz illesztését mind a két fél szempontjából ideálisnak mondhatjuk. A hatóság szempontjából, mert a csendőrségben éjjel-nappal kifogástalanul üzemképes gépezet áll rendelkezésre, anélkül, hogy üzembentartása gondot okozna, a csendőrség szempontjából pedig, mert önálló szervezete révén katonai mivoltát és fegyelmét zavartalanul megőrizheti, kiképzését fokozhatja, országos egységét pedig nem kénytelen a vezetés túlságos decentralizációjának kétes értékű kedvéért helyi érdekű alakulatokra széthullatni, amelyeknél csak külsőségek adják meg az egységes testület színezetét.

Nem akarjuk azt állítani, hogy más, olyan csendőrség, amelynek szervezete eltér az itt fejtegetett alapelvektől, a maga viszonyai között, a maga környezetében, lakossága közepette és hatóságai mellett feladatának nem tudhat olyan jól megfelelni, mint a magyar. Azt azonban állíthatjuk, hogy a mi viszonyaink és tapasztalataink mellett az, amit elmondottunk, a hatóság és a csendőrség alapvető két szabálya. Olyan szabálya, amely alól nem szabad kivételnek lennie.

A házkutatásról.

írta: CZEGLÉDY JENŐ százados.

Házkutatás alatt értjük egyes helyiségeknek, azok mellékhelyiségeinek, a benne talált bútorokkal, tárgyakkal s mindennemű felszerelésükkel egyetemben való részletes átkutatását.

Bármilyen egyszerűnek látszik is ez a feladat, mégis beigazolt tény, hogy egy házkutatás eszközléséhez nagy körültekintés, szakértelem, fáradhatatlan munka, sok idő és főleg gyakori jártasság szükséges.

Szolgálati utasításunk 72. §. foglalja magába mindazokat a főbb tudnivalókat, rendelkezéseket, amelyeket a házkutatásnál szem előtt kell tartani; az alábbiakban csupán olyan, a házkutatás körüli részletteendőket megkönnyítő gyakorlati útbaigazításokat óhajtok nyújtani, amelyek ismerete nagyon megkönnyíti a házkutatást foganatosító járőrök munkáját.

Könnyebb áttekintés végett, a házkutatásnál szükséges részletteendőket három csoportba sorolhatjuk.

Az első csoportba tartoznak azok a tudnivalók, teendők, amelyeket a házkutatás megkezdése előtt, másodikba, amelyeket a házkutatás lefolytatása alatt s végül a harmadik csoportba azok, amelyeket a házkutatás befejezése után kell foganatosítani.

A házkutatás megkezdése előtt — ha a keresett egyén vagy tárgy előadására vonatkozó felszólítás eredménytelen maradt (Szut. 440. p. 2. bek.) — legelső sorban a kérdéses helyiség fekvéséről, illetve esetleg az átkutatandó helyiségek számáról, a ki- és bejáratok elhelyezéséről stb. kell tájékozódni. A ka-

pukat, ajtókat, ablakokat megfelelő módon biztosítani kell, nehogy a kutatás alatt valaki eltávozhassék; azért, ha csak lehetséges, a házkutatáshoz több csendőrt kell vezényelni, különösen ha nagyobb lakások, házak stb. átkutatásáról van szó. Két csendőr egyidőben alapos házkutatást s egyben a házbeliek szemmeltartását nehezen tudja foganatosítani.

Meg van ugyan engedve, hogy elegendő csendőr hiányában megbízható polgári egyének segítségét is igénybe vegye a járőrvezető, de házkutatásnál való tevékeny közreműködést — amely rendszerint ügyességet, körültekintést és szakavatottságot igényel — egy egyszerű községi bírótól, vagy éjjeli őrtől kívánni nem lehet, már azért sem, mert egy polgári egyén ilyen működésnél nem igen járhat el elfogulatlanul. Ha bűnjelet talál, a gyanúsított őt fogja a bajáért okozni, esetleges bosszúállástól is tartania kell. Tekintettel azonban arra, hogy a házkutatásoknál ellenszegüléssel is lehet számolni, kellő számú csendőr kivezénylése ez okból is célszerű.

A polgári egyénekekkel, tanukkal, a járőr abbeli szándékát, hogy házkutatást akar tartani, hacsak nem szükséges, ne tudassa, nehogy ezek ezt az érdekelt féllel előre közöljék.

A házkutatás alatt az óvatosság és a legmeszsebbmenő elővigyázat szükséges. Ezt már sok eset igazolja.

A házbalépéskor a járőrvezető a lakókat az ellenszegülés veszélyeire és következményeire figyelmeztesse. A gyanús, rovott előéletű egyéneket, az egész háznéppel együtt, a járőr azonnal helyezze biztonságba, nehogy a keresett tárgyat stb. a kutatás elől elrejtse.

A kutatás alatt a házból semmit sem szabad el-

Remény.

Nálunk a fák leveletlen állnak,
Ágaikról harmatkönny csepog,
Az emberek nálunk nem beszélnek,
Csak a fájó, égető sebek!

Nálunk nincs hó. Fekete a földünk
S az is, ami volt csak, elveszett.
Hol tanultuk a hazát szeretni,
Holló károg a romok felett.

Csend honol a mezőben, berekben,
Mely dalunktól oly vidám vala,
Bánat ül a kis falukon szerte
Megalázott népnek nincs dala.

Könnyes szemmel felnézünk az égre:
Uram! Hát a remény is elveszett?

*Méhe jelel, amint útnak indul:
Dalba kezd a hóvirág felett!*

*Kertész Mihály örmester.
(Berzence).*

Ernecz hombárt fúr.

írta: BIBÓ LAJOS.

I.

A legény, Ernecz, a ház elé érve a kocsival, a dobogón megállította a lovakat. Felemelkedett az ülésről és a kerítés fölött benézett az udvarra. Nem látott senkit, hát inkább csak szokásból kiáltott be:

— Kapú-út!

De mert nem mutatkozott senki, leugrott a kocsiról, kinyitotta a kaput és beállt az eperfa alá. A kocsizörgésre a huga, Eszter kerülközött elő s amikor megpillantotta bátyját, meglepődve kérdezte:

— Hazagyüttél?

— Haza.

Ernecz leoldotta az istrángot s míg Eszti kiemelte az ülés alatt elhelyezett köcsögöket, azon gondolkozott, mivel kellene megindokolnia a szokatlan hazajövetelt? Érezte, hogy magyarázattal tartozik s mikor a lány, elvégezve teendőit a kocsikörül, befelé indult, kurtán odavetette:

— Az üszö miatt.

A legény bekötötte a lovakat, a kocsit letolta a szín elé. aztán maga is betért a házba.

vinni. Ha szükségesnek mutatkozik, a ház népét szét kel egymástól választani. Ha idegenek vannak jelen, legcélszerűbb őket a motozás befejezéséig visszatarítani. Szükséges továbbá a házkutatás egész ideje alatt a házbelieket pontosan és állandóan megfigyelni; nemcsak azért, mert ilyen módon egy esetleges elszegülést könnyen megakadályozhatunk, hanem azért is, mert a megfigyelték magaviseletükkel (idegesség, sápadtság, izgalom stb.) a keresett személy, tárgy hollétét is elárulhatják.

Állandó elv a kutatásnál, hogy az a lehető legnagyobb kímélettel foganatosítandó, mindenféle felesleges rongálástól szigorúan óvakodni kell. A házkutatást teljesítő csendőr mindennemű kárért nemcsak büntetőjogilag felelős, hanem kártérítéssel is tartozik.

Zárt helyiségeket, szekrényeket, ládákat stb. kulccsal, vagy annak hiányában lakatossal kell felnyitni. Ilyen helyiséget vagy zárókészüléket feltörni, vagy zárat felnyitni azonban nemcsak akkor lehet, ha a velük rendelkező egyén vagy annak megbízottja távol van, vagy ha a tulajdonos a zárat felnyitni vonakodik (Szut. 442. p. 2. bek.), hanem akkor is, ha szakértő mesterember kéznél nincs s a késlekedésből veszély származik.

A házkutatás alatt előkerült levelekkel, táviratokkal, nyomtatványokkal, irromanyokkal való eljárást a Szut. 74. §-a részletesen felsorolja. Irányelv: lezart, lepecsételt leveleket, csomagokat stb. a csendőr sohase bontson fel, egyéb irromanyok tartalmát soha senki illetéktelennel ne közölje.

A házkutatás tüzetes megejtésénél célszerű, ha a következő kérdéseket szem előtt tartjuk: a) mit, b) mikor, c) hol és végül d) hogyan kell keresni?

a) Mit kell keresni?

„A házkutatás célja valamely büntetendő cselekmény tettesének, vagy részesének kézrekerítése, a büntetendő cselekménnyel összefüggő bizonyíték vagy bizonyítékul szolgáló tárgy (bűnjel) megtalálása és biztosítása.” (Szut. 436. p. 1. bek.)

A házkutatásnál tehát személyt vagy tárgyat keresünk. Magában véve ez a körülmény is támpontot ad a házkutatás mikénti lefolytatásához. Más irányban s módon kutatunk, ha személyt, másként, ha tárgyat kell megtalálni.

Legtöbbször maga a bűncselekmény fogja meghatározni, hogy mit keressünk. Orvvadásznál pusztát, orvvadászeszközöket, betöréses lopás tettesénél betörőszerszámokat, a pénzhamisításnál öntvény-mintákat, a hamisításhoz szükséges anyagokat, gyilkosnál fegyvert, ölésre alkalmas eszközt, tolvajnál lopott holmit stb. keresünk.

b) Mikor kutassunk?

A Szut. 443. pontja alapján, felhívás folytán elrendelt házkutatás rendszerint csak 6 órától 21 óráig foganatosítható.

Tekintettel e hosszú időre, valamint arra, hogy saját kezdeményezésből bármikor tartható házkutatás (természetesen, ha a törvényes alap erre megvan), a járőrnek legtöbbször módjában áll a házkutatást olyankor megtartani, amikor az a legnagyobb eredménnyel kecsegtet. Legalkalmasabb rendszerint az az időpont, amikor a helyiség lakói otthon tartózkodnak. Előfordulhat, hogy a távollevők a házkutatás megkezdéséről már értesültek s az eljárás sikerét a legkiválóbb módon megmússítják. Leg-

— Aggyon Isten jóestét, — köszöntött.

— Aggyon Isten, — fogadta az anyja.

Apja, az öreggazda csak úgy a pipaszár mögül morgott valami köszönéstéért, de nem kérdezett semmit. Nyilvánvaló volt, hogy mire ő bejött a házba, Eszti már szólott.

Néhány percig várakozásteljes csönd feszült a szobában, aztán a legény, csakhogy mentől hamarabb túlessék a kimagyarázkodáson, kérdés nélkül beszélni kezdett. Röviden és zavartan, merthogy kényelmetlenül érezte magát az öregek rosszaló tekinteteinek keresztüzében, — előadta, mi ujság a tanyán, mi hír a szomszédoknál, hogy vannak a jószágok, miután azonban az apja nem szólt, csak szívta nyugodtan, két könyökére támaszkodva, a pipáját, miközben tekintetét szemrebbenés nélkül nekinyugtatta a semminek, — hát ő is jobbnak vélte a hallgatást, befejezte mondókáját és kifordult a pitvarba.

Mialatt megmosdott és fölvette az ünneplő ruháját, folyton úgy érezte, hogy az apja szigorú tekintete szűrja át a testét, ez a jószágos, szürke szempár, melynek meleg pillantása mellett valami félelmes okosság, vesébe ható éleslátás sugárzott elő, szinte még a falakon át, a belső szobából is. Ernecz ismerte ezeket a szemeket. Tudta, hogy ahova néznek, ott látnak is. Csendőrszemek. Merthogy apja, az öreggazda csendőr volt a jó följobbvaló időkben s nyugdíjaztatása után vonult vissza a gazdaságba.

Máma különös oka volt Ernecznek, ezektől a szemektől tartani, nem is mocorgott hát sokáig a ház körül, hanem egy alkalmas pillanatban szép csendesen betette maga mögött a kiskaput.

II.

Az öregtemplom tornya már elverte a kilencet, mire sógorával — Mária sógorral — annak rendje módja szerint elintézte a dolgot. Már régebben megbeszélgették, de a kivitelre mindeddig nem kerülhetett sor különböző környülállások miatt, amelyek a gazdalegényt, szabad mozgásában, gyakorta meggátolják. Aztán meg, ki kellett választani az alkalmas pillanatot, amikor a nagy hombár színültig megtelik élő búza aranyával s holmi „illegitim” állománybeli változás nem tűnik fel annyira, mint például tavasszal, mikor már csak az alján kerülközik.

Ernecz megremegett a gondolattól, hogy végre, annyi töprengés, titkos tervezgetés és ábrándozás után elérkezett a cselekvés órája.

Igen! Ma éjszaka!

Mire hazaért, apjáiék már lepihentek.

Óvatosan kinyitotta a kaput, végigment a tornácon, majd az udvaron eltapogatózott a szinig. Ott a kocsai ülése alól előkotorászta a zsákot, aztán hallgatódzva, nesztelenül a kamrához óvakodott. ... Helyben volt ... Egy keveset matatott a sötétben s mikor a keze „helyre” talált, a zsákot lefektette a földre, száját kibontotta, aztán benyúlt a deszka alá, hogy megkeresse a szögeket. Ott volt mind a négy. Rájuk húzta a zsákot és a kampóra görbített végeket elfordítva, előkotorászta a bicskáját. Mikor ezzel megvolt, kitapogatta a görcsöt, a bicskával fordított rajta egyet, mire a görcs lehullott a markába s annak nyomában lassú zizegéssel ömlött kifelé a búza, szépen csorgott az alájatartott zsákba.

Didergős őszi este volt. A hold néha-néha előbújt a

előnyösebb — tárgyak utáni kutatásnál —, ha maga a gyanúsított is jelen van.

Személy kézrekerítésénél célszerű, ha a járőr besúgói útján értesül az illető honnlétéről s a kínáló legalkalmasabb időpontban foganatosítja a házkutatást.

c) Hol kutassunk?

Bűnjelek után elsősorban ott kutassunk, ahol a szóbanforgó tárgyakat rendes viszonyok között tartani szokás, azután keressük azokat ott, ahová esetleg eltették, majd ha ez sem vezet sikerre, mindazokat a helyeket alaposan át kell kutatni, ahová a tettes e tárgyakat végső szükségében, kétségbeesésében, szorultságában, ijedtségében elrejtette.

Ezt az elvet szem előtt tartva, szerszámokat a műhelyben, ruhaneműeket a szekrényben, gazdasági eszközöket az udvaron, gabonát a magtárban, baromfiakat az ólban stb. kell legelőször keresni.

Gyakori eset, hogy az emberek természetükben rejlő ösztönüknél fogva oda dugják el a bűnjeleket, ahol és amivel leginkább foglalkoznak. Így például a földműves a határon elhagyja, asztalos fába rejti, diák a könyvébe helyezi, kőműves befalazza, varrónő ruhába varrja stb.

Leghelyesebb, ha kutatás közben arra gondolunk, hogy adott esetben, vagy végső szükségben, saját magunk hová rejtettük volna el a keresett tárgyat. Így sokszor célt érünk.

Az alapos kutatásnál ne hagyjuk figyelmen kívül a bútorok falapjának hasadékait, asztallap alját, fiókok hátulját, asztallábakat, képek ráámáját, kályhák belsejét, szalmazsákokat, szóval minden olyan

tárgyat, amely a bűnjel nagyságához, neméhez mérten, ügyes elrejtésre alkalmas.

Ember, állat vagy szet nem szedhető nagyobb tárgyak keresésénél — amelyek terjedelmüknél fogva kis helyre nem rejthetők el — nem szükséges az aprólékos kutatás, mégis helyén való a körültekintés, mert egy személyt, illetve nagyobb tárgyat, ágyban, kályhában, kéményben, ládában, széna-, szalmakazalban stb. — amint arra már sok példa volt — könnyen el lehet rejteni.

d) Hogyan kell kutatni?

A házkutatás lefolytatásánál egyik legfontosabb körülmény az, hogy a kutatást hogyan foganatosítjuk. Nem szakértő kutatás, legyen bármilyen alapos, nem igen vezet eredményre.

Sikerre csak ott számíthatunk, ahol meglepetészerűen, elővigyázattal, lelkiismeretes pontossággal s nem utolsó sorban kellő szakismerettel dolgozunk.

A következőkben csak azokat a gyakorlati tudnivalókat sorolom fel, melyeket egy szakszerű házkutatásnál semmi esetre sem lehet nélkülözni.

Fiókok és ládák kiürítése után meg kell nézni azok belső mélységét, külső felületét. Ha a két mérés között lényeges a különbség, akkor vagy rejtett rekeszsel, vagy kettős fenékkal van ellátva. A szék-, asztallábakat meg kell kopogtatni (üreg); figyeljük meg a bútorokon levő porréteget, annak folytonossági hiányát. Rejtett fiókot stb., ekként felfedezhetünk. Az üres rézággyrudakra, függönyrudakra gondunk legyen.

Ágyneműeket legjobb akként megvizsgálni, hogy azokat asztalra fektetjük és kézzel végigtapogatjuk. Gyanús esetben a párnákat hosszú kalaptüvel

vándorló fellegek mögül. Távolról kutyaugatás hallatszott s idenatoit az éjszaka sok furcsa izgás-mozgása. Ilyenkor a legény fölnesselt. Tagjait zsidbaöt rémület járta át. De végül is elkészült. Átnyalabolta a zsákot s nagyot fújva vállára vetette. Izmos markával belemart a zsák szájába és megindult.

Inai reszettek, szakadt róla a víz, mikor Mária sógorhoz bezörgetett, de végre ott volt. A pitvarban levetette hátáról a zsákot, szégyenlősen zsebregyűrte a pénzt, amit a sógor a kezébe nyomott. Csak néhány szót váltottak, mert hát el volt már igazítva minden. Akkor a legény ki-söttyent a kapun. Már nem félt. Ővé volt a világ... Egy éjszakára...

... Boldog zsidbadtság öntötte el a tagjait, mikor hajnalitájt ledobta magát a vackára. Nem azért feküdt le, hogy aludjék, hanem hogy megtartsa a látszatot, elterelje a gyanút. Ez a tudat, vagy szándék éberségre korbácsolta mámoros agyát, úgy, hogy ha még ringatják, akkor sem tudott volna álomba szenderülni, egyszersmind azonban didergős hangulatokat borított a lelkére s ahogy a párás őszi hajnal szürkése mindinkább dagadva betöltötte az udvart, mindinkább erőt vett rajta ez a keülemetlen érzés.

Valami megbánásfélét érzett, lelkiismeretfurdalást s az apja két szürke szemét látta maga előtt, a szemrehányó, vesékig ható tekintetét, amely előtt annyiszor lett már hirtelen „kicsi fiúvá”, mikor pedig a felnőtt, önálló ember büszke szerepében szemlélgette volna önmagát. De hát csakugyan olyan nagy bünt követett-e el? Nem így csinálják-e többi „meggyérésiek”, a Gyurkák, Pisták, Jankók és Imrék, mind a falu egész fiatalága?

Eh! ... Bolondság.

Talpraugrott és a hétköznapi gúnyait magáraszedve indult az istállóba.

Az apja éppen akkor kázmálódott elő a házból, a színbe ment, hogy tököst aprítson a tehénnek.

Tekinteteik találkoztak.

— Jó reggelt! — köszönt Ernez s szavakat keresett, hogy szóbaelegyedjék apjával. De annak tekintete megint „kicsi fiút” csinált a „nagy legényből”.

Mindent tud! — villant át agyán a rettenetes gondolat. De aztán arra gondolt, hogy nem lehet baj, hacsak önéki magának el nem jár a szája véletlenül.

Ki tudja? Ki látta? Ki árulhatná el? A sógora? Nem, ő „megbizható” ember, hü cimborá és különben is a — cinkosa.

Ebben a gondolatban aztán megkapaszkodott.

Fátyolt rá! Nincs tudója, nincs látója. Senki sem árulhatja el. Senki!

III.

Az ebédet nem akarta megvárni, indult, hogy fogjon, nem állta az apja szót!anságát.

Mert az öreg csendőr csakugyan vésztlóslóan hallgatott. Ismerte Ernezet, akárcsak magát, sértette és dühítette, hogy a „kölök” annyi bátorsággal van, hogy minden különösebb ok nélkül el merte hagyni a tanyát. De azért nem szólt, a tekintélyét, a méltóságát, a nyers, elpusztíthatatlan gögjét őrizte s azt a magasabbrendű, értelmet sugárzó zárkózottságát, melyet még az örsről hozott magával s amely mindig visszatartotta őt a hiábaló, haszontalan szóbeszédtől, az asszonyos locogástól.

Felesége, Ernez anyja, észrevette a feszültséget s most is, mint mindannyiszor, egyengetni próbálta a házat

átszúrjuk. Ekként járunk el diványoknál, ruhadaraboknál, díszpárnáknál stb. A szalmazsákokat feltétlenül ki kell üríteni, a tapogatás, átszurkálás nem elég.

Könyvek megrázásával sohase elégedjünk meg. Azokat át kell lapozni, iratokat, papírpénzt a könyvekbe beragaszthatnak.

A kályhák — különösen nyáron — alaposan szemügyre veendőek. Az oldalfalakat végig kell kopogtatni; cserépkályhánál a laza cserépkocka gyanus jelenség. Vaskályha belsejét legjobban úgy vizsgáljuk meg, ha a kályha tetejét leemeljük s felülről a kályhába nézünk. Falusi búbos kemencét gyertya segítségével belülről jól szemügyre lehet venni. A kemencék, kályhák belsejébe vert szögekre sok mindent el lehet rejteni. A friss hamut óvatosan és alaposan ugyancsak meg kell vizsgálni.

A kéményekbe a padláson levő ajtókon keresztül jól beláthatunk.

Sok jelentéktelennek látszó dolog mellett a virágcserepek, madárkalitkák stb. megvizsgálása sokszor fontos lesz.

Szalmával vagy náddal fedett házak ereszaljai, nemkülönben az istállópadozat a deszkák felemelése által feltétlenül átvizsgálandók.

Elrejtőzött személy után széna, szalma, szemét között nem ajánlatos vasvillával, szuronnal kutatni, mert ily módon az odarejtőzködőt könnyen megsebezük. Volt rá már eset, hogy a tettest tvük-, illetve sertésólban, sőt szemét- vagy trágyadombba beásva találták meg.

A falak megvizsgálásánál arra kell ügyelni, vajjon azon gyanus repedéseket, mélvédéseket, friss ragasztás nyomát nem észlelünk-e? Kopogtatással minden rejtett mélyedést megtalálunk. Padló alatti üre-

geket víz-beöntés segítségével könnyen felfedezhetünk. Keményre döngölt, letaposott földön a víz megáll, üregeknél eltűnik; habár a kopogtatás itt is célra vezet. A padlódeszkák közötti porréteg, friss szegeles, földaljazatoknál friss hantolás, felásás nyoma alaposan megvizsgálendő. A friss ásás nyomait is jól megállapíthatjuk, ha a gyanus helyre vizet öntünk.

A házkutatás után az őrizetbe vett tárgyakról a járőr nyomban jegyzéket készít, amelyeket az érdekeltekkel, tanukkal alá kell iratni. A bűnjelek őrizetbevételénél különösen ügyelni kell arra, hogy azok ép állapotban kerüljenek a rendeltetési helyükre.

Könnyen romlandó cikkeket (lőtt vad, élelmiszer) — ha igazolt tulajdonosaik nincsenek — a községi előjáróság értékesíti. (Szut. 73. §.)

Ha a házkutatás a megkívánt eredménnyel nem járna s a keresett bűnjel oly természetű, hogy a jelenlevő gyanúsítottnál vagy annak hozzátartozóinál lehet elrejtve, akkor nyomban személymotosztást kell tartani. Ha szükséges, a személymotosztás a házkutatást megelőzheti. (Lásd: Szut. 71. §.)

Minden nyomozónak arra kell törekednie, hogy a bűnygyben szereplő összes bűnjeleket előteremtse. Erre nemcsak a sértett kártalanítása szempontjából van szükség, hanem szükség van arra a bűncselekmények minősítésénél (értékhatár), a bűnygy bírói tárgyalásánál. Ismeretes, hogy a bűnjelek legtöbbször fontos tárgyi bizonyító erővel bírnak s mint ilyenek, a bűncselekmény teljes kiderítésénél, rendszerint nélkülözhetetlenek.

A bűnjeleket sokszor csak házkutatás alkalmával tudjuk megszerezni, ezért elsőrendű feladata minden csendőrnek, hogy a házkutatás körüli teendőket alaposan ismerje.

megülő zord hangulatot. Délben, a galambpaprikásból maga válogatta a legizletesebb falatokat s az öreg gazda tányérjára rakta.

— A bögyükben meg búza vót — . . . . mondta.

— Búza? — kérdezte egyszerre a két férfi.

Hanem a két hang nagyon is különböző volt.

— Hunnan lehet a galamb bögyiben búza? — kérdezte az öreg s átható tekintetét a legényre szegezte.

Ernecz le akarta eresztetni a kezéből a villát, de nem bírta. Forogni kezdett vele a szoba. Hideg verejték lepté el, hogy az inge alatt érezte a lecsorgó csöppeket. A zsák lyukas volt! — ötlött agyába hirtelen a borzasztó gondolat. Emlékezett rá, hogy a tanyán be akarta foldani, de a nagy izgalomban és sietségben elfelejtette.

Lebírhatatlan kényszer vitte a tekintetét, hogy apja szemeibe nézzen.

Onnan aztán kiolvasott mindent.

Szó nélkül állt fel és kiment. Indult, hogy befogjon. A zablával vergődött éppen, mikor apja utánament az udvarra.

A büszkesége, a gögje volt mindkettőnek felsebezve, a legénynek a szégyentől, az apának a keserüségtől.

Ernecz most megfordult, indult a kamrába a subáért.

— Itt maradsz! Nem mész sehova! — tört ki az öregből az indulat s a szeme villámokat lövelt

A tűz lobbal égett bennük, emésztő forrósággal tombolt szivükben a veszett izzás, mely mindkettőjüket a ki-robbanó szenvedély örvénye felé taszította. De csak néhány pillanatig. Mert az öreg arcán összeroskadt az indulat, hogy helyet adjon a hűvös mosolynak, mely az önfegyelmzés, a föltétlen felsőbbség nyugodt biztonságát sugározta a remegő legény felé,

— Mit akar velem, édösapám? — dadogta Ernecz, miközben úgy állt ott, mint bukott hadvezér a saját romjain.

— Majd meglátod — szólt kurtán az apja és besietett a házba.

Ernecz annyit látott még, hogy kifordul a kiskapun és eltűnik az utca sarkán, a falu főtere irányában.

IV.

Nem telt bele félóra, az utca felől léptek hangzottak s a kapubejárónál csendőrök tüntek fel.

Ernecz megtántorodott.

Anyja, mikor észrevette az érkezőket, riadtan futott ki a tornácra.

— Mit akar kigyelmed? — fordult ijedt, kérdő tekintettel az ura felé.

— Semmit. — Szólt az. Aztán fennhangon a csendőrök felé fordult:

— Az éccaka lopók jártak a házamban. Megfúrták a hombárt. Kérem, nyomozzák ki és a bűnöst állítsák törvény elé. Ha nem leszek alkalmatlan, mint volt csendőr, magam is szívesen segítek a munkában.

Ernecz halálsápadtan állott ott; minden szó, mint názsás porölycsapás hullott az arcába s hirtelen lángvörösre viharzott rajta a düh és szégyen pirossága.

— De apja kérlek, — próbálta visszafordítani a dolgok folyását az asszony.

Az öreg egyetlen kézmozdulattal csendet intett.

— Semmi szóbeszéd! Itt bűncselekmény történt. A bűnös bűnhődjék.

Ehben a pillanatban előlépett Ernecz. Szétvetett lá-

A katonai büntetőreform újításai.

írta: GERŐ GYULA ny. tábornok főhadbíró.

(2. közelmény).

Hogy ekként a katonai érdek súlyosan szenvedett és hogy a veszélyt az antimilitarista izgatás terjedése csak fokozza, azt nem kell hosszasan magyarázni.

Az új Ktbt. most ezen a bajon igen radikálisan segít, amennyiben a 36. §-ban kimondja, hogy: „A részességre vonatkozó általános rendelkezéseket azokkal szemben is alkalmazni kell, akik valamely katonai bűncselekménynek személyes viszonyaiknál fogva (például, mert polgári egyének) tettesei nem lehetnek.”

E rendelkezést teljessé teszi az életbeléptető törvény 95. §-a, mely szerint ezt, valamint az előbbi pontban említett (s a sikertelen felbujtásra vonatkozó) rendelkezést a polgári büntetőbíráskodás körében is alkalmazni kell.⁵

E rendelkezések folytán a katonai büntett vagy katonai vétség bűnrészesei akkor is az elkövetett katonai bűncselekményben mondatnak ki bűnösnek, illetőleg akkor is a katonai büntetőtörvényben e bűncselekményre megállapított büntetés alapul vételével büntetnek meg, ha ők nem is katonai egyének.

⁵ Ha ilyen esetben a polgári bíróságnak agyonlövésssel végrehajtandó halálbüntetést kellene alkalmazni, akkor az életb. törvény 95. §-a szerint a halálbüntetés kötéssel hajtatik végre.

bakkal, ökölboszoruló kezekkel állott meg az apja előtt s viharrá háborodott indulattal kiáltotta:

— Akkor is, ha én vagyok?!

— Akkor is, ha te vagy! De még inkább akkor!

— Édesapám, megteszi velem ezt a szégyent?!

— Csendőr fia vagy! Tudnod kell, hogy egy csendőr soha, semmi körülmények közt nem tántorodhatik el az igazságtól. A pokol minden ördöge sem bírhat rá, hogy meggyalázzam azt a ruhát, amelyet sokáig viseltem becsülettel!

Ernecz megingott. Arcáról lassanként lehamvadt a düh pirossága. Csendőr fia! — kongott fülében kemény visszhangzással a két szikrázó szó.

— Akkorhát . . . vigyenek! . . .

V.

Telt az idő.

Újból együtt ültek a belső szobában. A kemence tejéről frissen sült tepertős pogácsa illata áradt szét s a falóra ketyegése egykedvűen sétált a csöndben. A kora alkonyat simogató melegsége és békessége ömlött el a butorokon.

Az anya az ágy felé figyelt, ahol Ernecz aludt. Eszti szeme hirtelen verdesni kezdett és egy könnyesebb gördült végig az arcán.

— Hála Istennek, csakhogy möggyütt.

Most az öreg csendőr is felvetette tekintetét s „azóta” először ő is az alvó felé fordult. Kivette szájából a pipát, nagy, erős szíve verte a mellét, amint ráhagyta:

— Hála Istennek . . .

Künt már fehér volt a föld és a magasságból puhán hullottak alá a hópelyhek.

Itt említem meg különben, hogy az új Ktbt. a fenti körülményre, valamint a trianoni szerződéssel létesített tényleges állapotra való tekintettel, a katonai bűncselekmények eddigi fogalommeghatározásán azt a lényeges változtatást teszi, hogy a katonai bűncselekmények tettese ezentúl nem csupán a katonaaállományu egyén, hanem egyáltalában, minden katonai egyén lehet.

*

Fenntartja az új Ktbt. (a polgári Btk. 75. §-ával szemben) azt az elvet, hogy a katonai büntettet is el lehet gondatlanságból követni (például óralláson gondatlan megittasodással), csakhogy ezentúl minden egyes esetben külön megmondja, ha az illető gondatlanságból elkövetett cselekmény katonai büntett vagy katonai vétség gyanánt büntetendő.

*

A beszámítást kizáró okok megállapítását is kiegészíti az új Ktbt. több fontos rendelkezéssel.

Igy tekintettel arra a különös jelentőségre, amellyel a szolgálati parancs a katonaelethez bír, külön kiemeli a 38. §. 1. pontjában, hogy: „Nem számítható be a cselekmény annak, aki azt előljárójának vagy felettes hatóságának szolgálati parancsa folytán abban a meggyőződésben követi el, hogy arra kötelezve van.”

Ide vonatkozólag közöljük az indokolásnak következő részét:⁶

„A hadi célok vagy a belső rend, illetőleg a fegyelem érdeke gyakran szükségessé tehetik, hogy az előljáró olyan cselekményre (például egy híd felrobbantására, vagy a lőfegyver használatára) adjon parancsot, amely csak bizonyos körülmények közt lehet igazolt és jogszerű. Ezek a körülmények sokszor csak az előljáró előtt ismeretesek és sem idő, sem mód nincs arra, hogy e körülmények az alárendettel is közöltessenek, sőt közlésük néha a katonai érdekek vagy a titoktartás kötelességébe ütköznek. De különben is a katonai parancsnak rövidnek és határozottnak kell lennie, következésképp magyarázattal vagy indokolással csak ott van ellátva, ahol és amennyiben azt elkerülhetlen szükség megköveteli. Ha már most megengednők, hogy az alárendett a parancs jogszerűsége iránt táplált pusztá kételyek, feltevések, vagy éppen gyanúsítások alapján az engedelmisséget megtagadja, úgy figyelmen kívül hagynók a feltétlen engedelmisség kötelességét, vagyis a fegyelem legfőbb követelményét és minden eredményes katonai működés alapfeltételét. Egészen másképp áll azonban a dolog, ha az előljáró nyilatkozataiból vagy más körülményből az alárendett előtt „világos” és „nyilvánvaló”, hogy a parancs a letett eskü megszegését, az állam vagy a szolgálat érdekének megsértését, vagy valamely bűncselekmény (büntett, vétség, kihágás vagy fegyelmi kihágás) elkövetését célozza. Ilyen esetben semmiféle katonai vagy más közérdek sem követeli, hogy a parancs teljesítették és semmiféle veszély sem származhatik abból, ha a parancs nem teljesítették. Helyesen rendeli tehát a Szolgálati Szabályzat, hogy az alárendett nemcsak

⁶ Lásd bővebben az új Ktbt. indokolásának 22—24. lapjait.

KI TUDJA?

Mit értünk föderalizmus alatt?

jogosult, de köteles is az ily „világosan” és „nyilvánvalóan” jogszerűtlen parancs teljesítését megtagadni.

Ha azonban az alárendeltnek minden további felelősség nélkül módjában állt magát a parancs teljesítése alól kivonni és azt mégis teljesíti, akkor nem hivatkozhatik mentségiül a parancsra s a parancsolt cselekmény véghezvitele vagy megkísérlése miatt tettesként felelős, míg a parancsnokot felbujtóként kell büntetni.

Ellenben, ha az alárendelt nem tudta, vagyis nem volt előtte világos és nyilvánvaló, hogy a parancs törvénysértést céloz és a Szolgálati Szabályzat utasításához képest a parancsot ennek határai közt,¹⁰ abban a szubjektív meggyőződésben teljesíti, hogy engedelmeskedni köteles: akkor őt a megparancsolt cselekményért felelőssé tenni nem lehet és az előjárót kell, aki őt eszközül használta fel, közvetett tettes gyanánt büntetni.”

*

Egy másik kiegészítése a beszámítást kizáró okoknak a 38. §. 2. pontjában foglaltatik, amely szerint „nem számítható be a cselekmény annak, aki azt hivatásának szabályszerű gyakorlása közben kötelességszerűen követi el”.

E pont alá esnek a jogos fegyverhasználatok is.

*

Nem érintette az új Ktbtk. a polgári Btk-nek a jogos védelemre vonatkozó 79. §-át s ezzel változatlanul ki van az terjesztve a katonaságra is. A polgári Btk-nek ez a rendelkezése azonban sokkal kedvezőbb ránk, mint az a jogállapot, amit a régi Ktbtk. nyújtott.

A régi Ktbtk. szerint sem köteles ugyanis valaki az ellene intézett jogtalan támadást eltűrni és ha nincs közelben hatósági személy, akinek még kellő időben védelme alá helyezkedhetik, úgy ő maga is jogosan visszautasíthatja az ily támadást, az elkerülhetetlenül „szükséges” fokú ellenerőszakkal. Csakhogy míg a régi Ktbtk. a tiszti rangban nem álló egyéneket csakis az „élet, testi épség, szabadság vagy a vagyon ellen intézett jogtalan támadás” ily kivédésére jogosítja fel, addig a polgári büntetőtörvénynek ezentúl ránk is alkalmazandó 79. §-a egész általánosságban, minden jogtalan támadással szemben, tehát a szemérem és a becsület¹¹ stb. jogtalan megtámadásával szemben is megengedi a jogos védelmet.

Az is eltérés az új szabályozásban, hogy míg a Btk. 79. §-a szerint a jogos védelemnek félelemből, ijedtségből vagy megzavarodásból származott túlhágása egyáltalán nem büntetettik, addig a régi Ktbtk. idevonatkozó 3. §-ának g) pontja szerint az ily áthágás a körülményekhez képest gondatlanságból eredő bűncselekmény gyanánt büntethető volt.

Az új Ktbtk. azonban a most érintett, mindenkit megillető jogos védelmet az egyenruhában levő

¹⁰ Ha az alárendelt a parancs határain túlmegy, vagyis többet tesz, amennyit neki parancsoltak, úgy e többletért már ebben az esetben is felelős.

¹¹ Sokan a szóbeli becsületellenes támadással szemben nem vélik a jogos védelmet általában megengedhetőnek, mert szerintük a szóbeli sértés kiejtésével a támadás már befejeződött, elmúlt támadással szemben pedig már nincs helye jogos „védelem”-nek. Ámde néha a haragos taglejtéssel stb. előre elárult sértés teljes kiejtését is meg lehet akadályozni, máskor meg a körülményekből nyilvánvaló lehet, hogy a sértegetés folytattnak fog s a folytatás (a „szükségesség” határain belül mozgó) ellenerőszak alkalmazásával elhárítható.

Debreczeni Gyula alhadnagy, sátoraljaújhelyi szakasz arancsnokot, kiváló nyomozóteljesítményeért Kormányzó Úr Öfőméltósága a magyar ezüst érdeméremmel tüntette ki.

tisztek és tisztjelöltek érdekében még egy különös rendelkezéssel is kiegészíti arra az esetre, ha becsületüket jogtalan támadás éri.

Az új Ktbtk. 38. §-ának 3. pontja értelmében ugyanis: „Nem számítható be a cselekmény annak a katonai egyenruhát viselő tisztnek (tisztjelöltnek), aki a becsülete ellen más személy jelenlétében intézett jogtalan támadás folytatásának megakadályozása céljából az őt megillető fegyvert azonnal használja, feltéve, hogy ezt a célt másként nem érhetne el és hogy a fegyver használatában az elkerülhetlen szükségesség határát nem lépte át.”

Ez a rendelkezés már a régi Ktbtk-ben is benne volt (rég Ktbtk. 114. §. d) pontja), csakhogy itt a tisztjelöltekre is ki van terjesztve, az életbeléptető törvény 7. §-a alapján pedig ez a különleges jog a nem tényleges (egyenruhát viselő) tisztekre és tisztjelöltekre is kiterjed.

Amint látjuk, a tiszteket és tisztjelölteket külön megillető fegyverhasználati jog sok feltételhez van kötve, de ha e feltételek fennforognak, akkor a tiszt (tisztjelölt) nem köteles kézzel nyulni a támadójához, vagy vele szemben enyhébb eszközt alkalmazni, hanem mindjárt az őt megillető fegyvert (kardját, vagy ennek hiányában szolgálati revolverét) használhatja még abban az esetben is, ha a támadás folytatását enyhébb eszközzel (kézzel, bottal stb.) is megakadályozhatta volna. És ebben áll a legnagyobb különbség a fentebb tárgyalt, mindenkit megillető

jogos védelem és a csak egyenruhában levő tisztet és tisztjelöltet megillető „fegyverhasználati jog” között.

Érdekes lehetne itt az egyes feltételekről és azokról a sokféle ágazó felfogásokról is bővebben megemlékezni, amelyek a jogos védelem, illetőleg a tisztet (tisztjelölteket) e végből külön is megillető fegyverhasználat lényege felől az írók és bíróságok részéről felmerültek, de e kérdések alapos tárgyalása annyi helyet foglalna el, amennyi e cikk keretében nem áll rendelkezésre s így e kérdéseket legfeljebb külön cikkben lehetne bővebben megvilágítani.

1908-ban, az úgynevezett büntetőnovellában (1908:XXXVI. t.-c. 15—33. §-ok) a magyar törvényhozás humánus rendelkezéseket alkotott a fiatalok (vagyis: a 12—18 éves életkorban állók) érdekében, az 1913. évi VII. törvénycikkkel pedig külön bíróságot állított fel a fiatalok számára.

Az új Ktbt. megalkotásakor tehát a „közönséges” büntetőtörvények e részének a katonaságnál való alkalmazása tekintetében is állást kellett foglalni.

„Fiatalok” rendes viszonyok közt nem valami sok tartozik katonai büntetőbíráskodás alá s a felavatás előtt azok is gondos kiválogatás alá kerülnek, komoly esetben pedig, amikor polgári egyének is, még pedig rendszerint súlyos bűncselekmények miatt, katonai bíráskodás alá kerülnek: nem lehet velük szemben „dorgálás”-t, vagy „próbára bocsátás”-t, avagy javítónevelést alkalmazni; de kivihetetlen volna az is, hogy a katonaságnál külön „fiatalok bírósága” állíttassék fel.

Mindez azonban — mint az indoklás mondja — nem zárja ki, hogy a büntetőnovellának idevonatkozó humánus és hasznos rendelkezései, amennyire csak a katonai viszonyok közt megvalósíthatók, a katonai büntetőbíráskodás alatt állókra is kiterjesztessenek.

E megfontolások alapján az új Ktbt. a kérdéses közönséges büntetőrendelkezések helyett, a kérdést egészen önállóan szabályozta és a katonai bíráskodásban alkalmazandó szabályokat a 39—49., 59. és 64. §-okba foglalta.

A főbb eltérések a következők:

a) Fiatalok bírósága a katonaságnál nem állíttatik fel.

b) A katonai büntetőbíráskodás csakis azokat a fiatalokat tartja meg, akikről megállapított, hogy a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettséggel már bírnak. Ezek ellen azonban nem dorgálást stb., hanem büntetést alkalmaz.

c) A katonai bíráskodás alá tartozó gyermekek és azok a fiatalok azonban, akik a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettséggel még nem bírnak, egyszerűen átadatnak a fiatalok legközelebbi bíróságának. Járjon el az a saját szabályai szerint.

d) A fiatalokkal szemben kiszabható büntetések (a büntetőnovella mintájára) általában enyhébbek, a fiatalokra, valamint a 20 éven aluli bűnösre halálbüntetés és életfogytig tartó fegyház nem szabható, de csak akkor, ha az általa elkövetett cselekmény közönséges bűncselekmény. Katonai büntet-

tekre és vétségekre a rendes büntetéseket kell alkalmazni.¹²

e) A fiataloknak minden vétsége elintézhető fegyelmi úton.

*

A Btk. nem sorolja fel az enyhítő és súlyosító körülményeket s a bíróságok sokszor a legellentétebb felfogást tanúsítják abban a kérdésben, hogy mely körülmény tekinthető enyhítőnek, vagy súlyosítóknak.

Az új Ktbt. tehát egységes bírói gyakorlat létesítése érdekében és tekintettel arra is, hogy a haditörvényszéken legnagyobb részt laikus bírák vesznek részt, példaképpen hat súlyosító és tizenkét enyhítő körülményt sorol fel s a bíróságra bízva, hogy ezenfelül még más körülményeket is figyelembe vegyen enyhítő vagy súlyosító gyanánt. (Ktbt. 50. és 51. §.)

¹² Az életbeléptető törvény 87. §-a szerint a katonai büntetőbíráskodásban a fiatalok kém ellen is lehet halálbüntetést vagy életfogytig tartó fegyházbüntetést alkalmazni.

(Folytatjuk.)

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

A törbecsált vonat.

írta: DITTRICH FERENC százados.

Közvetlenül a mozgósítás után a többi sok százzal együtt, a mi menetzászlóaljunkat is az északi harctérre irányították. A zászlóalj parancsnoka Gebauer százados volt, én a zászlóaljsegédtiszt teendővel voltam megbízva. Két nap és három éjszakán át tartó keserves utazás után még az éjszaka mély sötétjében gurult be vonatunk Lembergbe. Itt egy mellékvonalra tolatott a vonat. A német határ közelében, Lemberg-től északra fekvő Szokalig mintegy 60 km-nyi utat még vasúton kellett megtennünk. A hadosztályparancsnokságtól a további utazásra vonatkozólag a következő eligazítást kaptuk: „Fontos, hogy Szokal környékét birtokba vegyük. A vasúti vonal a jelentések szerint még teljesen szabad, különben előretolt lovasságunk is biztosítja. Mindamellét útközben, minden állomásról telefonon fel kell hívni a lebergi vasútállomáson át a hadosztályparancsnokságot, hogy az esetleges újabb intézkedéseket át lehessen venni.”

Holtrafáradtan, összetört tagokkal utazott hát tovább észak felé a tehervonatba préselt ezer ember, a sári sötétségbe borult Lembergen át. Húszpercenként valami nyomorúságos, petróleumlámpákkal világított állomáson vagy megállónál megállott a vonatunk. Mi a parancs értelmében a telefonhoz botorkáltunk, hogy Lemberget felhívjuk. Minden alkalommal arra a meg-

KI TUDJA?

Afrikának csak két független állama van. Melyek azok?

Ünnepelő közönség március 15-én a Petöfi-szobornál. (Schäffer felv.)

győződésre jutottam, hogy minden óvatosság nélkül utazhatnánk tovább.

Így ment ez két órán át. Az út nagyobb részén már túl kellett lennünk, amikor az emberrel és anyaggal túlterhelt vonat csikorogva, nyögve fékezett s megállt. Egy Istenhátamögötti állomásra érkeztünk. A neve, amint a szomorúan pislákoló petróleumlámpánál kivehettem, Udzyn vagy valami ilyesféle lehetett. Itt is az állomáselőljáró fabódéja felé siettem, hogy telefonáljak. A barnaszakállas, szikár, vörös szolgálati sapkás állomáselőljáró istállólámpással lépkedett mögöttem. Alig, hogy a lebergi vasútállomással, illetve a hadosztályparancsnoksággal a telefonkapcsolatot megkaptam, még szóhoz sem juthattam, amikor egy izgatott hang a következőket mondotta: „Halló! Hol van a zászlóalj? Udzynban? Egyelőre megállni! A legújabb jelentések szerint kozákok törtek be Szokal környékére. Felderítésről a zászlóalj gondoskodik s ha a hír igaz, akkor a zászlóalj ott, ahol most van, kivagoniroz és biztosítottan éjszakázik!”

Jelentettem a parancsot a zászlóaljparancsnoknak, mire maga is a telefonhoz ment, ugyanezt az intézkedést maga is végighallgatta s nyomban kiadta a parancsot a kivagonirozásra, amikor a szikár állomáselőljáró elmosolyodott és szlávos németiséggel jegyezte meg:

— Ugyan, uraim! Szokalban, innen 30 kilométerre kozákok lennének? Micsoda ostobaság! Nekem megvan a kifogástalan telefonösszeköttetésem Szokallal.

Kérem, győződjenek meg a helyzetről maguk az urak!

Fordított egyet a telefon felhívókészülékén, füléhez emelte a kagylót s beleszólt a telefonba:

— Halló! Szokalba állítólag betört az ellenség. Igaz ez?

A választ meg sem várta, hanem átnyujtotta a kagylót a zászlóaljparancsnoknak, aki a következőket hallotta:

— Itt Szokal. Szó sincs itt kozákokról! Szokalt az osztrák ulánusok szállották meg és biztosítják.

A százados letette a kagylót:

— Akkor természetesen tovább megyünk, mert a hadosztálynak fontos érdeke, hogy Szokal környékét elérjük. Telefonálj Lembergbe, hogy a szokali kozákbetörés híre téves!

Vagy harmincszor próbáltam meg eredménytelenül, hogy a hadosztállyal a telefonösszeköttetést újból felvegyem. Eddig ez simán és azonnal sikerült, most meg, mintha elvágták volna a vezetékét. Így aztán a zászlóaljparancsnok parancsot adott a beszállásra, mert az állomáselőljáró megígérte, hogy a telefonösszeköttetést Lemberggel majd felveszi valahogy és a hadosztálynak a mi továbbutazásunkat jelenti.

KI TUDTA?

A Nemzeti Színház 1840-ben, a Népszínház 1875-ben, a m. kir. Operaház pedig 1884-ben nyílt meg.

Körülbelül félóraig baj nélkül haladt a vonatunk. Összezsúfolódva, félálomban hallgattuk a kerekek egyhangú kattogását, csikorgását s úgy éreztük, hogy most már Szokal közelében kell járnunk.

Ebben a pillanatban borzalmas lökással, recsegéssel, ide-oda lökdösött kocsikkal megállt a vonat. A kocsiokban összepréselt emberek ordítása, jajveszékése belesúvitett a vaksötét éjszakába. A tisztek kiugrottak a fülkékből. Kivilágítatlan vasútállomáson voltunk. Gyorsan gyufát gyújtottam. A vonat mozdonya, bármilyen lassan haladtunk is, olyan nagy erővel ment neki egy, a sínekre fektetett torlasznak, hogy a szerkocsi derékszögben rohant bele a kisiklott mozdonyba. Sivitva tódult ki a gőz a megrepedt kazánból és oltotta el a mozdony tüzét. A mozdonyvezetőnek és a fűtőnek nyomaveszett.

— Holtvágányra jutottunk! — káltottam oda a századosomnak. Ebben a pillanatban azonban körös-körül rejtett viilánások lobbantak fel, a vagonok belsejében is ropogott, pattogott minden. Egymás hegyin-hátán törtek ki a vonatból az emberek, vezényszavak, vad fájdalomkiáltások zürzavara kavargott, az emberek futottak s összerogytak. Egyre véresebben sistergett, zúgott a levegő, géppuska sorozattűzek kaszáltak bele a sötétségbe, minden rend felbomlott.

— Sorakozó! — ordította közvetlenül mellettem a századosom, de abban a pillanatban elvágódott a földön.

Egész rajok estek össze holtan és sebesülten, mintha kasza vágott volna az emberek közé, amint a vasúti kocsikból kiugráltak. Száz meg száz ember ordítása, hörgése kavargott a sötét éjszakában. S ebben a kaoszban könyörtelenül és egyre örvénygömb dühvel szakadt az acéleső a láthatatlan környezetből.

A vonat alá kuporodtam s aztán a sínek mentén futottam szinte eszeveszetten két, három kilométert visszafelé. Mögöttem ketten rohantak hatalmas ugrásokkal. Meg kellett állanom egy pillanatra, mert a tudóm zihált, a szívem a torkomban vert. Az utánam rohanók is lihegve kuporodtak mellém. Az egyik, Hackl tizedes, az arcát mutogatta, amelyet átlőtt egy lövedék, a másiknak, Berger népfelkelőnek pedig a jobbkeze középujját lötték el. Én a vállamon kaptam horzsolást, úgy, hogy a vér csak alul, a zubbonyom ujján csöpögött alá.

A sötétségben csak a fülünkkel figyelhattunk az áruházzal előkészített vérfürdő színhelye felé. Egy-egy lövés hangzott még csak, azután mélységes csend borult a környékre. Szerencsétlen zászlóaljám félórával előbb még becsületos, szemtől-szembe kivívott hadidicsőség-ről álmodott s most vége mindennek. Ellenséget nem is láthattunk még s az első találkozásnak ránknézve ez a tragikus vége lett.

— Az a gazember vasutas vitt csapdába bennünket! — csikorgattam a fogamat dühödten s elmondottam társaimnak, mint utaztunk tovább az állomáselőjáró tanácsára. Égtünk a vágytól mind a hárman, hogy ezt az áruházzal megbosszuljuk. Siettünk a sínek mentén visszafelé.

Kimerülten, verejtékben fürödve érkeztünk meg hajnalban a végzetes csalás színhelyére, az udznyi vasútállomásra. Az életnek semmi jelét sem láttuk az egész környéken. Végre a raktárban, a padok alatt megtaláltuk az állomásőrség tagjait, hat rutén népfelkelőt és a két váltóőrt. Öntudatlan részegségben fetrengtek. A kém bizonyára nem sajnált tőlük néhány üveg pálinkát. Átkutattuk az őrházat is. Néhány üres hordó mögött egy őszhajú, kövér ember hevert ingujj-

ban, öntudatlanul. A kezei összekötözve, a szájában kloroformra emlékeztető szá ú rongycsomó.

Mi történhetett itt? Kutattunk tovább. Az állomás őrházával szemben szalmafedeles házikót láttunk, pálinkás cégér virított rajta. A káplár átszaladt, megkopogtatta puskatussal a bezárt ajtót.

Egy megrémült kaftános zsidó bujt elő onnan. A vasúti őrházhoz vezettük.

— Ki ez az öntudatlan ember itt a földön? — kérdeztem tőle.

A zsidó belenézett a fekvő ember arcába s összecsapta a két kezét:

— Hiszen ez a mi állomáselőjárónk!

Lavór hidegvizet öntöttünk az ájult ember nyakába, aki elmondta, hogy éjjel tájban a Morse-készülékénél ült, amikor hátulról megragadta valaki, a szájába kábító rongycsomót gyömöszölt — és csak most ébredt fel. Nem tudja, hogy közben mi történt.

Hát igen. A kém megtámadta, elkábította az állomáselőjárót. A kém volt az, aki az állomáselőjáró sapkájával a fején, vasutasnak adta ki magát. Szokali cinkosával együttesen aztán törbecsálta a gyanútlan zászlóaljat.

De hoi járt már a kém akkor, mire ezt mi észrevettük! Csak a szégyenteljes düh maradt meg emlékeinkben az esettel kapcsolatban. Napok múltán összegyülekezett még néhány megmenekült bajtárs, többnyire sebesülten. Nyomorúságos töredéke a zászlóaljnak, amelyet aztán a pótkerethez küldöttek vissza.

CSENDŐR LEKSZIKON.

43. Kérdés. Szabad-e az előjárónak a csendőr ládáját, felsőbb rendelkezés nélkül, saját kezdeményezéséből átkutatnia, ha alárendeltje büntetendő cselekménnyel van gyanúsítva? Joga van-e az ilyen átkutatáshoz a kivizsgáló előjárónak, avagy bírói (ügyészi) határozat kell-e ehhez is, mint pl. a házkutatáshoz vagy személymotoszáshoz?

Válasz. A kérdésre a Szut. 148. pont 4-ik bekezdése, a Szolg. Szab. I. R. XIII. fejelete — közelebbről 650. pontja — a kbp. 130. és 131. §-ai és a D. 11. jelzetű Utasítás (mely a m. kir. honvédség parancsnokságainak a katonai bünvádi eljárásban való közreműködését szabályozza) 2. §-a ad választ.

A Szut. 148. pont 4-ik bekezdésében foglalt az a rendelkezés, hogy: „a csendőrök magánládái sem időszaki vizsga, sem szemle tárgyát nem képezhetik”, tisztán fegyelmi szempontokon nyugvó és a csendőrlegénység szabarendjének szabályozására vonatkozó jogszabálynak tekintendő. Ez csak a rendes viszonyokra vonatkozik. Ha már most büntetendő cselekmény elkövetésének gyanújába kerül egy csendőr, úgy a katonai szolgálati rendnek és fegyelemnek az érdekére azt parancsolja, hogy a bűnügy kiderítéséért, megtorlásban részesüljön és így a megsértett jogrend helyreállíttassék. Ezért írja elő a kbp. 130. §. 1. bekezdése és ennek megfelelően a D. 11. Utasítás 2. §-a a következőket: „A gyanúsított előjáró parancsnoksága köteles alárendeltjének tudomására jutott büncselekménye tárgyában a szükséges megállapításokat és intézkedéseket azonnal foganatosítani.”

Gondoskodniok kell tehát a büncselekmény nyomainak és bizonyítékainak biztosításáról és lehető változatlan fenntartásáról is.

Igaz ugyan, hogy a kbp. 131. §-a és a D. 11. Utasítás 2. §. 8. pontja kimondja, hogy ha ezen megállapítások alkalmával katonai (csendőrségi) épületben vagy katonai büntető bírászkodásnak alávetett egyénnel szemben lefoglalás, házkutatás vagy személymotoszás (a láda átkutatása a személymotoszás körébe tartozik) foganatosítása válik szükségessé, a parancsnokság evégből a legközelebbi katonai — esetleg polgári — bírósághoz forduljon, de ezen rendelkezés alól kivételt állít fel a kbp. 4. §. 2. bekezdése és a D. 11. Utasítás 8. pont utolsó mondata. Ezek szerint „ha valamely bíróság haladéktalan eljárása ki nem eszközölhető és a késedelem veszéllyel jár”... úgy a személymotoszást (láda átkutatását) az előljáró parancsnokság maga foganatosíthatja vagy annak foganatosítása céljából a teljesítendő hivatalos cselekmény helyéhez közelebb eső parancsnokságot megkeresheti.

A most idézett szabályok ugyan mindenütt parancsnokságról beszélnek, azonban figyelembe véve azt, hogy a katonai bünvádi perrendtartásnak és a D. 11. Utasításnak megalkotói mindig a honvédség szervezeti és szolgálati viszonyait tartották szem előtt és tekintetbe véve a csendőrség szétszórt elhelyezési viszonyait, a dolgok természete mas magyarazatot nem enged meg, csak azt, hogy a fent idézett szabályokban említett „parancsnokság” alatt nálunk az őrsparancsnok is értendő.

A most ismertettekből tehát az alábbiak folynak: A csendőr ládája csakis akkor kutatható át, ha büntetendő cselekménnyel van gyanúsítva. Az átkutatás, ha az idő és körülmények megengedik, bíróság által foganatosíttassék. Csak sürgősség és a késedelemből származható veszély ad jogot ahhoz, hogy azt a szakasz- vagy őrsparancsnok maga is foganatosíthassa.

A kivizsgáló tiszt elöljárók ugyanezen jogot értelemszerűen gyakorolhatják. Vagyis ha nincs sürgős intézkedésre szükség, úgy a csendőr ládájának átkutatása végett a bírósághoz fordulnak jogsegélyért, de ha a késedelemből veszély származna, akkor maguk is elrendelhetik, illetve foganatosíthatják az őrsparancsnokkal (helyettessel) a láda átkutatását.

Ezen álláspont helyességére — a hasonlóság (analógia) elve alapján — a Szut. 71. és 73. §-ainak értelemszerű magyarázata is bizonyítékul szolgál.

44. Kérdés. *Mily általános alapelvek szerint gyakorolja a csendőr a vadászat ellenőrzését a közrend és közbiztonság szempontjából? Van-e jelenleg fegyveradó s ha igen, mily szabályok szerint kell azt leróni.*

Válasz. A vadászat ellenőrzése körül a csendőrség szolgálati hatáskörét és a csendőrré háruló kötelelességeket a Szut. 379. és 380. pontja tartalmazza.

Ehhez hozzátesszük még, hogy a csendőr köteles ellenőrizni a mezőőrök fegyverviselő jogosultságát is, valamint a belügyminiszter ama rendelkezésének megtartását, hogy hajtókatyákkal a tilalmi idő alatt kártékony vadra sem szabad vadászni. A 30.683. B. M. 1894. sz. rendelet szerint a csendőr az orvvadász ellen, minthogy a tilos területen való vadászás az 1883:XX. t.-c. 39. §-a szerint nem hivatalból üldözendő kihágás, csak a vadászterület tulajdonosának vagy bérlőjének, illetve megbízottjuknak nyilatkozatára van hivatva fellépni, a tilos időben vadászók ellen azonban hivatalból, minden felszólítás nélkül is. Egy másik belügyminiszteri rendelet szerint azonban a csendőr jogosult, sőt köteles magánindítványi jellegű vadászati kihágásokat felderíteni s ezt a magánindítványra jogosultnak tudomására hozni vagy a közigazgatási hatóságnak bejelenteni. Mindezek a rendelkezések azonban nem érintik a csendőrnek azt a kötelelességét, amelyet a Szut. 379. pontja úgy fejez ki, hogy vadászó egyéneket a csendőr felszólítani köteles vadászjegyük felmutatására. Itt az állam pénzügyi érdekei tolnak előtérbe, mert hivatalból üldözendő vadászatjövédéki kihágások felderítésében kell a csendőrnek eljárnia. Ezek a vadászatjövédéki kihágások az 5007. P. M. 1924. sz. rendeletben vannak felsorolva, amelyek közé tartozik az is, ha valaki vadászjegy nélkül vagy másnak vadászjeggyel vadászik.

Fegyveradó, mint ilyen, jelenleg nincsen, de a vadászatra alkalmas lőfegyverért fegyverigazolványi illetéket kell fizetni a pénzügyi hatóságnál, ha tulajdonosa vadászjegyet is vált. Ha nem vált, fegyvere után fegyvertartó és viselő engedély elnyerésekor fizet a közigazgatási hatóságnál illetéket. Ezenkívül a lőfegyverek általában fényüzési forgalmi adó alá is esnek. Ezt a forgalmi adót vagy a lőfegyver előállítója vagy a külföldről behozó fizeti meg, amelyet természetesen a fegyver eladásakor a vevőre hárítanak át a vételárba beszámítás alakjában.

45. Kérdés. *Büntetendő cselekmény-e az, ha a kerékpáros a gyalogjárón a falhoz támasztva hagyja kerékpárját, míg ő maga a házba (üzlethelyiségbe, kocsmába) bemegy.*

Válasz. A kerékpárosnak tilos kerékpárját a gyalogjárón, a házak falához támasztva, felügyelet nélkül hagyni, még pedig annál kevésbé, mert kerékpárt a gyalogjárón tolni is tilos. Ha a kerékpárosnak valamely házban dolga van s kerékpárját oda nem viheti vagy nem akarja vinni, kerékpárját elhagyhatja az úttest szélén, ezt is csak abban az esetben, ha megfelelő őrizetről vagy a kerékpár megrögzítéséről gondoskodik s az elhagyott kerékpár itt nem akadályozza a forgalmat. Az ellenkező eljárás a 250.000. B. M. 1929. sz. rendelet 119. §-ába ütköző kihágás, amelyet a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőbíróság, a m. kir. állami rendőrség működési területén pedig az államrendőrség bírál el.

46. Kérdés. *Árvízveszedelem idején a járőr fültnuaja annak, hogy a közmunkára kirendelt gyanúsított ily kijelentéseket tesz: „Most is a szegény proletárt hajtják munkára, hogy mentsek az urak vagyonát; fel kell robbantani a mai rendszert, mert az állam az adókkal mindenütt leszedi a tejfelt, veszedelemben dönti a lakosság megélhetését. De lesz még egyszer leszámolás!”*

Alkalmasak-e gyanúsított kijelentései büntetendő cselekmény megállapítására? Helyes-e gyanúsított elfogása? Általában milyen legyen a járőr fellépése ilyen esetben?

Válasz. A gyanúsított azzal a kijelentésével, hogy a közveszedelem idején a törvény által megszabott, de a keresztény erkölcs által külön parancsolt mentő- és védőkötelezettséget úgy tüntette fel, mint a szegény ember elnyomását az „urak” javára, gyűlölettel izgatta a vagyontalan (munkás és napszámos) néposztályt a vagyonosok osztálya (általában a polgári osztály) ellen. Ez a cselekménye a Btk. 172. §-ának 2. bekezdésébe ütköző, az 1912:LXIII. t.-c. 19. §-a értelmében 5 évig terjedő börtonnal büntetendő izgatás büntetendők tényálladékát alkalmas kimeríteni.

Azok a kijelentései pedig, amelyek a mai uralmi rendszer felrobbantására, az államnak a lakosság megélhetésének veszélyeztető működésére utalnak és leszámolást emlegetnek, az 1921. évi III. t.-c. 5. §-ának 1. bekezdésébe ütköző izgatás vétségeit tüntetik fel, mert az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására irányulnak, illetve erre izgatnak.

Ha a gyanúsítottnak nincs állandó lakása és nincs foglalkozása, a Szut. 312. B. 8. pontja alapján kell elfogni. De fennforoghat az elfogás jogcíme a Szut. 312. B. 11. pontja alapján is, mert a cselekmény méltán nevezhető közbotrányt okozónak, s mert a közbotrány végének csak a gyanúsított elfogásával lehet véget vetni.

A csendőr ilyen esetben általában erélyesen és példaadóan lépjen fel, a gyanúsított izgató kijelentéseit szüntesse meg, mert szavaiból tisztán láthatja, hogy bolsevik szólammokkal megtűzdelt agyvelejű, rosszhiszemű agitátorral áll szemben.

A nyomozás során fel kell deríteni az ilyen gyanúsított egész multját s különösen azt is, valóban a dolgozó emberek közé számít-e, mert az ilyen agitátorok a legtöbb esetben munkakerülők, akik gyanus pénzforrásokból élnek. Ki kell deríteni izgató tevékenységének körét, meg kell állapítani, mily körülmények közt rendelték ki közmunkára, kapott-e ezért valami díjazást, vagy érte-e valami jogsérelem a ki- rendeléssel kapcsolatban.

KI TUDTA?

MARTINUZZI GYÖRGY (1482—1551), népszerű nevén Fráter György, családi nevén Utjeszenics, államférfi, biboros érsek. 1528 óta Szapolyai János király diplomatája, 1529-ben török segítséggel megszerezte Jánosnak a magyar királyságot. 1540-ben János király özvegye, Izabella csecsemő fia, János Zsigmondnak gyámjává nevezték ki és ezidőtől fogva teljhatalmú kormányzója volt Erdélynek. Éles eszű diplomata volt, a német és török között igyekezett a magyarorszag érdekeit biztosítani. Azonban mindkét részről bizalmatlanságot keltett, mire Castaldo császári hadvezér tisztjei a török cinkosság gyanuja miatt 1551-ben alvinci kastélyában meggyilkolták.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Tizenháromrendbeli betöréses lopás kiderítése.

írta: CSÁNYI IMRE törzsőrmester (Budapest).

A budapesti nyomozó alosztály működését 1930 március 1-én kezdte meg. A kibocsátott rendelkezések alapján akkoriban vettük nyilvántartásba a budapesti és székesfehérvári kerület őrsének kiderítetlen eseteit. A sok fogalmazvány között a devecseri őrsről is beérkezett 27 kiderítetlen bűncselekmény fogalmazványa. Ezek között feltűnt 13 rendbeli betöréses lopás, melyeknek elkövetési módja nagyon hasonlított egymásra. Az ügydarabokkal egyidejűleg érkezett az alosztályparancsnoksághoz a veszprémi osztályparancsnokságnak egy átirata, melyben a devecseri őrskörletben egyre szaporodó kiderítetlen bűncselekmények nyomozására polgári ruhás nyomozók kirendelését kéri.

A választás *Csiby József* tiszthelyettes úrra és reám esett. Parancsot kaptunk az alosztályparancsnok úrtól, hogy menjünk Veszprémbe, jelentkezzünk az ottani osztályparancsnok úrnál, ki a további utasításokat meg fogja adni.

Veszprémben az osztályparancsnok úr személyesen tájékoztatott bennünket a helyzetről. Mint mondta, a devecseri őrs minden tudásával, helyi és személyi ismereteivel majdnem két éven át hiába fáradozott azon, hogy a tetteseket az igazságszolgáltatás kezére juttassa. A lopások a somlóhegyi szőlőkben történtek és a tettesek olyan présházakba, pincékbe és lakásokba hatoltak be, melyek ősz elejétől tavasz végéig lakatlanok.

Vadonatúj, elegáns polgári ruháinkba öltözve, Veszprémből Devecserbe mentünk, hol először is alaposan szétnéztünk. Elváltunk egymástól, felkerestük a gyanus helyeket, gyanus egyének után puhatoltunk, azokkal érintkeztünk. Így alkalmunk nyílt megismerkedni a büntetett előéletű emberekkel. Többen közöttük lopott holmikot ajánlottak nekünk megvételre, erősen kikötve, hogy senkinek ne tegyünk róla említést.

Ezen munkánkkal gyanusakká váltunk a község lakossága előtt. Feljelentést tettek az őrsön, hogy 3 vagy 4 idegen ember érkezett a községbe, kik dacára annak, hogy elegánsan vannak felöltözve, nagyon gyanusak. Valószínű, hogy valamelyik bankot, vagy ékszerüzletet akarják kifosztani.

Ugyanakkor járőrvezetőmet találkozóra hívták egy kocsmába azzal, hogy társait is hozza magával. A kocsmában azután el akartak bennünket fogni a derék polgárok, hogy átadjanak a csendőrségnek. Azt hitték, hogy többen vagyunk. Engem viszont mások, hasonló módon egy másik vendéglőbe invitáltak. Mind a két helyen abban a hitben voltak, hogy odajövünk. Eleget is tettünk a meghívásoknak, de alkalmas pillanatban mind a ketten megszöktünk. A járőrvezetőm kiment, hogy megnézi a kapuban, nem jönnek-e még a társai s azzal el is tűnt. Én úgy szöktem meg, hogy azt mondtam, csak

kimegyek az udvarra, mindjárt visszajövök, várjanak. Hát várhattak.

Ezzel ugyan még gyanusabbakká váltunk, de jobb volt ránk nézve, ha betörőknek néznek, mert az ellenkezője így nem is jutott senkinek az eszébe. Közben este lett. Fejfedezés veszélye nélkül bemeheletünk az őrsre. Ott találkoztunk. A tapasztalatokból megállapítottuk, hogy sok a helybeli és közvetlen környékbeli gazember, kik nem tűrik meg maguk között az idegen embert, hanem azonnal feljelentik, hogy eltűnjék közülök és ők tovább „dolgozhassanak.”

Az eddigi tapasztalataink arra is megtanítottak, hogy túlelegáns külsőnkkel működnünk nem lehet. Az nem ártott ugyan nekünk, hogy betörőknek néztek, de munkánkat módfelett megnehezítette, hogy az érdeklődés középpontjába kerültünk. Elhatároztuk tehát, hogy rossz, rongyos ruhákat öltünk magunkra, azután átkutatjuk a Somlyóhegyet és ott a betörések színhelyén utólag, tájékozódásunk érdekében helyszíni szemlét tartunk.

Az őrsparancsnok úr tájékoztatott bennünket, hogy az ottani lakosság egymás ellen nem tanuskodik, ha valamilyen bűncselekményt elkövetnek, a sértett a feljelentést megteszi, de a gyanúsítottat nem nevezi meg akkor sem, ha tudja, hogy ki az. Inkább kiegyezik vele. Ez az oka annak, hogy bár az őrs a Somlyóhegyet sűrűn portyázta, gyakori lesállást tartott és állandóan figyelte a szőlőkben jövő-menőket, mégsem sikerült semmi gyanúsat felfedezni.

Átöltöztünk tehát más ruhába. A járőrvezetőmön ezüstpitykés rossz, kék dolmány, rossz, foltozott csizmanadrág, hibás, kopott kalap és egy rossz parasztszirma volt; rajtam: rossz szürke munkásruha, melynek a bélelése is kilógott, csizma és egy rossz fekete kalap, keskeny karimával. Járőrvezetőm még a nyakába akasztott egy szíjon lógó szürke tarisznyát is, melybe egy darab száraz kenyert és 2—3 drb főtt tojást tett, én pedig zsebkendőbe tettem egy darab száraz kenyert és 2—3 darab zöldhagymát, melyeknek a szára a zsebkendőből kilógott, jelezve, hogy szűk elemózsián tengődünk. Mind ezt kiegészítettük védelmi eszközként egy-egy kisebb-nagyobb bottal. Ekként felszerelve, útnak indultunk a Somlóhegy felé.

Az őrsparancsnok úr az ügyek pótnyomozására kivezenyeltte *Horváth Ferenc II.* tiszthelyettes, *Tóth Ferenc* törzsőrmester, *Tausz Ferenc* és *Pénzes István* csendőrök-ből állott járőröket azzal, hogy a Somlyóhegy körül fekvő községekben gyanus egyének után folytassanak nyomozást, aznap este pedig 19 óráig, azután 20 órakor a sötétség leple alatt találkozni fogunk mindannyian a Somlyóhegyen levő kápolnánál, hol az eredményt és a további teendőket megbeszéljük.

A járőröket azért irányította az őrsparancsnok a községekbe, hogy felzavarják a gyanus egyéneket, akik ilyenkor szőlőmunka címén a szőlőhegyre, a présházakba szöktak menni és mulatozva ott várják be, míg „a levegő megtisztul”. Ilyen módon mi, polgári ruhás nyomozók megfigyelhetjük őket, esetleg ki is hallgathatjuk a beszédeiket.

Ezután hozzákezdünk tervünk kiviteléhez. Akkoriban indult meg a tavaszi esőzés. A talaj a sok esőtől nagyon sáros, ingoványos lett, az utak is nehezen voltak járhatók. Ilyen időben csak nagyon szegény idegen emberek kereshetnek a szőlőben munkát. Ehhez igen jól illett a külsőnk is. Hogy az igazoltatásnál kellemetlenség ne érhesse, csináltunk magunknak igazolványt, az egymás közötti viszonyt úgy szabályoztuk, hogy idegenek előtt egymást „sógornak” fogjuk szólítani.

Ekként felkészülve sárosan, piszkosan érkezünk meg Somlyóhegyre. A szőlőkben a házakat, pincéket sorra jártuk s főképp ott időztünk, ahol a betörések történtek. Ilyen helyeken észrevétlenül megejtettük a helyszíni szemlét.

A legtöbb helyen parasztosan köszönve munkát kértünk. Ha nadrágos ember volt a tulajdonos, azt nagyságos vagy tekintetes úrnak szólítottuk. Több helyen szánalommal fogadtak és sajnálatukat fejezték ki, hogy ilyen csúf és rossz időben is kénytelenek vagyunk munkát keresni. De bizony sehol sem állítottak munkába, csak néhány helyen ígérték, hogy majd egy hét múlva már kapunk munkát.

Úgy délfelé egy jómódú parasztagzához értünk, akinél annak idején szintén betörtek. Megsajnálta minket s meginvitált egy pohár borra, mondván: „Látom, hogy szegény munkakereső emberek maguk, talán nem is ittak mostanában bort, megkínálom magukat, hadd emlegessék meg a somlai bort.” Borivás közben aratómunkásnak szerződtetett. Erre nagy örömmel vállalkoztunk és a látszat kedvéért előleget kértünk. Kérésünket szerencsénkre nem teljesítette, azt mondta, menjünk mához egy hétre Somlyóvásárhelyre, majd megkötjük a szerződést, akkor kapunk előleget is. Míg a gazda a pincében járt, megvizsgáltuk a zárat. Egy alumíniumból készült, törött kulcstollat találtunk benne. Ezt észrevétlenül kivettük. A pinceajtó bezárásánál a gazda megjegyezte, hogy mióta betörtek a pincéjébe, a zár nem működött jól s most nem tudja, mi van vele, de jól működik. Persze, nem mondtuk meg, hogy miért működik jól. A törött kulcstollat eltettük, mert az örs egyik járőrénél hasonlót láttunk, melyet egy másik betörés helyszínén szintén a zárban találtak.

A gazdától nagy hálálkodva elbúcsúztunk és a hegy aljában levő pincékhez mentünk, mivel azokba is történt betörés. Az egyik pincénél észrevettük, hogy a községekből kiszállingózó emberek ott összegyűlnek és betörésekről beszélnek. Azt hangoztatták, hogy azt a két idegent igazoltatni kellene. Mit keresnek itt a hegyen, bizonyosan be akarnak törni valahová. Egy 15—20 főből álló csoport, — élükön a hegyőrrel, — felénk is indult. Ekkor úgy 16 óra lehetett. A hegyőr káromkodások és drasztikus szavak közepette igazolásra szólított fel. A kezünkben levő kisebb furkóboton kívül más fegyverünk nem volt, de azért persze nem hátráltunk meg. Kijelentettük, hogyha a tömeget eltávolítja, akkor igazoljuk magunkat. Kérésünknek eleget is tett, eltávolította 30—40 lépésnyire a csoportot, mi elővettük a magunkkészített igazolványt és „igazoltuk magunkat”. Sőt még erélyes erkölcsi prédikációt is tartottunk neki, a többek között azt is mondva, hogy nem szégyenlik-e magukat, két szegény magyar polgárt, akik munkát keresnek, így megtámadni, ahelyett hogy munkát adnának nekik. Látna erélyes fellépésünket, inába szállt a bátorsága és a csoporttal együtt elhúzódtak a pincékbe tovább inni, mi pedig a szőlők között eltűntünk.

Az igazoltatás és az ebből keletkezett zaj a szőlőhegyen levők figyelmét ránk terelte. Figyelemmel kísérték és nyomon követték.

Közben értesültünk, hogy a kápolnától jobbra van egy kéteshírű egyén, egy vincellér. Nála is megjelentünk és munkát kértünk. Panaszkodtunk, hogy milyen messziről jöttünk, enivalónk nincs, fáradtak vagyunk, munkát pedig nem sikerült eddig kanni. A vincellér felesége megsajnálta, megkínált bennünket egy-egy szelet kenyérrel és szalonnával. Erre egy pillanatra felébredt bennünk újra a csendőr. Kezünkben érezve a kenyeret és szalonnát, amiért nem fizettünk. Gépiesen

a zsebünkbe nyúltunk, elővettük a pénztárcát, melyben kb. 10—12 darab egypengős és még néhány aprópénz csörgött és fizetni akartunk. A csendőr elárulta magát. Összenéztünk: no sógor, most mi lesz? Az adott élelemért a pénzt természetesen nem fogadták el, de most már az ő figyelmük is reánk terelődött. Előttük is gyanúsakká váltunk s alighogy tovább álltunk, rögtön elujságolták a többieknek, hogy sok pénz van nálunk, sőt megtoldották azzal, hogy teli vagyunk pisztolyokkal (mindegyikünkönél 4—4 van), továbbá, hogy betöréseket akarunk elkövetni és kikémeleljük a környéket. Ez futótűzként terjedt el a hegyen.

A hegyen lévő munkaadókból és munkásokból 40—50 főből álló két csoport verődött össze, kik részben vadászfegyverekkel, részben dorongokkal és botokkal voltak felfegyverkezve. Fülünk hallatára készülődtek a támadásra. Végre megállapodtak abban, hogy az egyik csoport a Somlyóhegy aljából jön felfelé csatárláncban, míg a másik csoport oldalról támad, így a kápolnához szorítanak minket s ott majd elfognak. Ha mi támadásba megyünk át, lelőnek vagy agyonvernek.

Láttuk a helyzet komolyságát s a támadás elöl ki akartunk térni. Ezért betértünk egy lakott présházba, hol két ember szőlővenyigével dolgozott. Kezdetben barátságosan fogadtak, de észrevettük, hogy a két ellenséges csoport kezére akarnak játszani bennünket. Már nem volt maradásunk ott sem. El kellett jönnünk. Közben sötétedett és közelgett a kitűzött idő, — a 20 óra, — amikor a járőrökkel találkozunk kellett. A kápolna irányába kellett tartanunk, egyrészt azért, mert a két ellenséges csoport is abba az irányba szorított, másrészt a járőrökkel is ott kellett találkozunk.

Szorongatott helyzetben voltunk. Szerencsére már annyira sötét volt, hogy mi is csak az egyes csoportok körvonalait láttuk, amint ide-oda mozogtak s hallottuk, hogy mit beszélnek. Többek közt azt is, hogy élve vagy halva, de meg kell keríteniök a két gazembert. (Már mint minket.) Így mindamelllett, hogy sötét volt, kénytelenek voltunk elrejtőzni.

A kápolna közelébe érve, éppen a mi rejtékhelyünk szomszédságában találkozott a két csoport. Éktelen káromkodások közepette haditanácsot tartottak, kívánva minket a poklok legmélyebb fenekére, hogy így meg úgy, a két gazember, a két betörő mégis elmenekült. „Hej ha sikerült volna megfogni, de megpofoztuk volna őket, aztán megkötöztük volna és úgy vittük volna a csendőrségre.” Így tartott a tanácskozás, több mint egy órán át, táhortúz mellett, tőlünk alig 17 lépésnyi távolságban. Szétozslásuk után a járőrök több irányból jöttek a találkozóra. Az oszladozó csoport egy-két tagja találkozott is velük, azonnal elujságolták nekik, hogy mi történt és hogy milyen veszedelmes betörőket szalasztottak el, miért nem jöttek hamarább.

Megérkezett a devecseri szakaszparancsnok úr is mint ellenőrző járőr és közölte, hogy a kápolnától kb. 80—100 lépésnyire találkozott egy jómódú gazdával, aki a földön feküdt és kérdéseire kb. 6—7 percig nem tudott felelni, csak reszketett. Midőn már kissé összeszedte magát, elmondta, hogy soha életében úgy meg nem ijedt, mint most, mert azt hitte, hogy a két betörővel találkozik és azok mindjárt agyonütik.

Az akadályok leküzdése után tehát találkoztunk a járőrökkel is és megbeszéltük a további teendőket. A lakosság magatartásából és a megejtett helyszíni szemléből azt a következtetést vontuk le, hogy itt egy olyan tolvajszövetség működik, melynek tagjai feltűnés nélkül járhatnak-kelhetnek a hegyen, anélkül, hogy valaki gyanakodnék reájuk. Az illetők nem lehetnek idegenek, ezt

saját tapasztalataink mutatták. Ezt alátámasztja még az is, hogy mindig olyan helyre hatoltak be, ahol volt mit elvinni, továbbá, hogy sohasem fordultak meg másodszor olyan helyen, ahol már egyszer működtek. Mindez alapos helyismeretekre, alapos és részletes tájékozottságra vallott. Másrészt a cselekmények bizonyos rendszert mutattak, elkövetési módjuk hasonló volt — ez is állandó tolvajszövetségre mutatott.

A helyszíni szemlék alkalmával azt tapasztaltuk, hogy a tettesek a behatolások alkalmával mindig a zárat támadták meg s azokhoz lopott vagy tolvajkulcsot használtak. Ebből kiindulva, a tettesek személyére nézve a következő feltevéseket állítottuk fel:

A tettesek között lehet olyan egyén, ki a sértettek hozzátartozója s így hozzájut a kulcsokhoz,

olyan egyén, aki valamelyik közeli községben lakik és a hegyen gyakran megfordul és a kulcsokat lopkodja. Erre mutatnak a gyakran (zárból) elveszett kulcsok,

olyan, aki tolvajkulcsokat tud készíteni és némi fogalma van a zárok kinyitásához és végül

a helyszínen talált alumínium kulcstollak forrasztása, reszelése, általában az elkészítési módja cigánykézre vallott, tehát a tettesek között cigánynak is kell lennie.

Feltevéseinket egyenként újra átvizsgálva, arra a meggyőződésre jutottunk, hogy azok mind helytállóak. Az örsbeli járőrök helyi és személyi ismerete révén gyanuba jött két somlyóvásárhelyi és nyolc somlyójenői lakos. Most még hátra volt az, hogy ezeket megközelítsük és tőlük maguktól kapjuk meg bűnösségük bizonyítékait.

E célból a kora reggeli órákban sorra jártuk a környékbeli községek házait, mint baromfikereskedők. A gyanúsítható egyénekkal iparkodtunk ismeretséget kötni és meg is barátkoztunk.

Felkerestük a községektől félreeső cigánytáborokat is és azok lakóival mint cigányok rövid időn belül ismeretséget, majd barátságot kötöttünk. Megkönnyítette helyzetünket az, hogy járőrvezetőnk román nyelven tud beszélni, én pedig már régebben elsajátítottam néhány szót a cigánynyelvből. Ha magyarul folyt a beszélgetés, igyekeztünk a szavakat cigányosan kiejteni és cigányosan is viselkedni, nehogy gyanut ébresszünk.

Nagyon szívesen fogadtak. Kikérdeztek, kitapogattak mindenfelől. Nagyokat kellett hazudnunk. Mikor már meggyőződtek arról, hogy tényleg cigányok vagyunk, vigyáztak reánk, mintha őrangyalaink lennének, nehogy a csendőrök kezei közé kerüljünk. A csendőröktől nagyon féltettek bennünket. Négy napon át különböző táboraikban rejtegettek minket. Ezekre a napokra nem szívesen emlékszem vissza. Már az első nap külön a mi részünkre tyúkokat loptak és megfőzték, hogy együk meg, mert az ő vendégeik vagyunk. Csak nagynehezen tudtunk kitérni az evés elől. Két éjjel ott kellett aludnunk náluk. De milyen alvás volt ez! Felváltva vigyáztunk egymásra anélkül, hogy a cigányok észrevették volna. Fekvést, alvást színlelve örködtünk, készen arra, hogy a legkisebb gyanús mozdulatra talpraugorjunk. A harmadik éjjelre továbbálltunk. A cigányoknak azt mondtuk, hogy csendőröket láttunk a faluban és félünk, hogy reánk akadnak. Ezért inkább az erdőben alszunk, ott könnyebb a menekülés. Igazat adtak nekünk és mi örültünk, hogyha hűvös helyen is, de legalább egyszer már jobb levegőn és nyugodtan alhatunk.

A cigányokat állandóan rémmesékkal tartottuk. Pénzünket mutogattuk s céloztunk annak kétes helyről történt származására. A cigányokkal nagyon bizalmas viszonyba kerültünk, úgyszólván szoros barátságot kötöt-

tünk. Így sikerült ott-tartózkodásunk alatt egy eldugott rejtekhelyen egy vászoncsomagot találni, amelybe 4 darab lopott kulcs volt begöngyölve. Elmondták, hogy azzal szokták a parasztházak ajtaját felnyitogatni, ha szükség van rá.

Úgy összemelegedtünk a cigányokkal, hogy utóbb már kész tervünk volt arra, hogy a devecseri bankba együttesen betörünk. Ezzel céljaink voltak. Reméltük, hogy a tervezetések során megtudjuk azt, hogy ki készíti a bandának a tolvajkulcsokat. Egy kulcsrajzot mutattunk nekik, hogy olyanra volna szükségünk. Erre azt mondta az egyik férfi, hogy ez semmi, neki van egy barátja, egy kovács, az már több álkulcsot csinált az ő számára, sőt eljár velük lopni is és a zsákmányon osztozkodnak. Előadása során sok olyan dolog került szóba, ami a somlyóhegyen történt betörésekkel összefügg.

Láttuk, hogy jó helyen puhatolunk. A kováccsal is megismerkedtünk, ki a bűncselekmények elkövetésére hajlandó volt, de régebbi bűncselekményekről nem akart tudni. Láttuk, hogy nehezebb dió.

A cigányoknál töltött idők után nagyon éhesek voltunk, szerettünk volna már rendesen megebédelni és evégből elmentünk Tüskevár községbe (ez is a Somlyóhegy alatt fekszik), egy kocsmába. Leültünk egy asztal mellé. Nem soká élvezhettük a terített asztalt, mert a kocsmárosné meg sem kérdezte, hogy kérünk-e valamit, máris lekapta az asztalról a terítőt, mint később megtudtuk azért, nehogy ellopjuk. Egymásra néztünk a „sógorral”, de már akkor sem kellett találgatnunk, hogy miért vitte el kocsmárosné a terítőt. Gondozatlan, piszkos, sáros, elhanyagolt külsőnk megadta rá a választ. Ebéd végeztével ismét nagyot nézett a tulajdonosnő, mert aprópénz hiányában kénytelenek voltunk papírpénzzel fizetni. Erre a kocsmárosné azonnal értesítette a csendőröket, hogy két idegen csavargó van a kocsmájában, jöjjenek és fogják el.

Az összes eddig beszerzett adatokat tudomására hoztuk a nyomozást vezető őrsparancsnok úrnak és jelentettük, hogy a gyanu kikre irányul. A járőrök ezek után őrizet alá vettek 6 somlyójenői lakost. Az eddig beszerzett adatok alapján meg voltunk győződve, hogy ők a tettesek, azonban a bizonyítékok még nem voltak elégségesek ahhoz, hogy a bíróság elítélje őket. Gyanúsítottak pedig váltig tagadtak. Házkutatást tartottak náluk a járőrök, de semmi bűnjel nem került elő. Ezért aztán megint közbe kellett volna lépniük. De a gyanúsítottak őrizet alatt voltak. Hogy léphessünk velük érintkezésbe? Kénytelenek voltunk elfogatni magunkat a nyomozó járőrökkel. Egyenruhás bajtársaink erélyes szavak közepette belöktek a már őrizet alatt volt 6 egyén közé minket is, amiért látszólag mi igen megharagudtunk és szidalmaztuk a csendőrséget. Hangoztattuk azt, hogy „ültünk mi már a váci és a többi fegyházban is 7—8 éveket, de még ilyen cudarul sehol sem bántak velünk!”

Miután az őrizetben álló egyének legtöbbször régi ismerősünk volt, együtt méltatlankodtunk és szidtuk a csendőröket, mint a bokrot.

Öt napig voltunk a dohos községi fogdába becsukva. Együtt aludtunk és étkeztünk az elfogottakkal s ez alatt bőven volt alkalmunk egymás bűjébaját elpanaszolni. Elbeszéltük egymásnak, hogy ki miért lett elfogva. Dicsékedtünk az általunk elkövetett bűncselekmények sorozatával. Erre az ő nyelvük is megoldódott és bátrabban kezdtek beszélni, ügyelve, hogy a járőr valamelyik tagja meg ne hallhassa. Ezalatt gyakran történtek kikérdezések. Hol minket, hol a többieket kérdezték ki. Konokul tagadtak. Előttünk, mint bizalmas barátok előtt, gyakran kioktatták egymást, hogy mit mondjanak a jár-

örnek, ha kikérdezik őket. Bennünket is elláttak jobbnál-jobb tanácsokkal.

Az ötödik napon a gyanúsítottak egyikét szabadon bocsátották, mert kevés szerepe volt a betörésben. Így visszamaradtak névszerint: Huber János* kovácssegéd, Tatai Lakatos István vályogvető cigány, Tatai Lakatos Erzsébet cigánynő, előbbinek huga, Német Jenő és Jakab Péter somlyójenői lakosok. Ezek már kezdtek reménykedni, hogy őket is szabadon fogják bocsátani, ha vigyázni fognak magukra. Csak egymást el ne árulják, akkor minden jó lesz, mondta a kovács. Ez a kijelentés és a fenti kioktatás szeget ütött a fejünkbe. A legközelebbi kikérdezésünk alkalmával azt javasoltuk a járőröknek, hogy tartsanak Huber János lakásán újra házkutatást, mert ezek roppant titokzatosan viselkednek. Elmondtuk az összes eddigi tapasztalatokat. A házkutatás során a kertben friss ásási nyomokat fedeztek föl az örs járőrei; ezek a nyomok az első házkutatásnál nem voltak ott. Félméter mélyen a föld alatt 15 darab különböző lopott pincekulcsot találtak.

Feltűnt az is, hogy a kút vize nem természetes színű, hanem szürke. Az örsparancsnok úr hozatott egy mágneses patkót azzal, hogy hátha a kútban is van pár kulcs. Ez a kísérlet azonban eredménytelen maradt, ellenben a vederben a kút fenekéről egynéhány friss országúti törmelékű került napfényre. Hogy került a kútba az országútról való törmelékű, mikor az országút távol van. Erre elhozatta az örsparancsnok úr a községi fecskendőt és megkezdte a víz kiszivattyúzását. Ez eltartott délután 13 órától este 18 óráig. Azért ilyen hosszú ideig, mert a gyanúsítottak hozzátartozóinak egyike egy óvatlan pillanatban valami hegyes tárggyal kiszúrta a tömlőt s az nem szívott elég erősen. De végre mégis csak sikerült. A kút fenekéről egy kocsiravaló aprókövet szedtek ki, majd a kő után a kút fenekéről előkerült egy köteg tolvajkulcs. Egy és fél órán át tartó kutatás után a kút fenekéről még 35 darab különböző nagyságú pincekulcs. Ebből 19 darab lopott volt, a többi tolvajkulcs.

A gyanúsítottak látva, hogy a bűnjelek egy része megkerült, nem tagadtak tovább, hanem beismerték, hogy két éven át a Somlyóhegyen és környékén ők követtek el a betöréseket. A lopott bort, élelmiszert és gyümölcsöt egymás között elosztották és elfogyasztották. A ruhaneműeket, órát, vadászfegyvert és egyéb értékebb dolgokat Veszprémben és Pápán eladták, a pénzt pedig elosztották. A bűnjelek közül még a vadászfegyver előkerült, de a többi nem.

Így 14 napi fárasztó, kemény nyomozás után bár, de sikerült az örssel karöltve, szoros együttműködéssel a tetteseket az igazságszolgáltatás kezére juttatni.

Az ismertetett nyomozásból világosan kitűnik, hogy vannak olyan esetek, melyeknél az egyenruhás csendőr tudománya megszűnik. Ilyenkor csak a polgári ruha segíthet. A nyomozás három főrésztre osztható: adatgyűjtésre, a gyanúsítható személy vagy személyek kikutatására és ezek tettességének bizonyítására. A 13 rendbeli kiderítetlen betöréses lopás esetében az egyenruhában teljesített nyomozás csak az első részt tudta hízagosan megoldani. A gyanúsítható személy kikutatása és azáltal a tettesség bizonyításának lehetővé tétele a polgári ruhában teljesített nyomozás eredménye volt. A polgári ruhás nyomozó nem nélkülözheti a helyi örs egyenruhás tagjainak, főleg a helyi és személyi ismeretek terén nyújtott támogatását. A szoros, tervszerű, váll-

vetett együttműködés hozza meg a sikert. Erre az ismertetett eset szép példát szolgáltatott.

Örömmel közöltük ezt a nyomozást, hogy ismertetése révén alkalmat nyujtsunk olvasóinknak, hogy a nyomozó-alesztályok polgári ruhás csendőreinek működésébe betekintsenek. A nyomozás leírása élénk színben ecseteli ennek a különleges szolgálatnak sajátosságait, nehézségeit. Ennek a két nyomozónak ez volt a legelső ilyen feladata, melyet gyakorlatban végrehajtott. Ezt a körülményt figyelembe véve láthatjuk, hogy a jövőben mit várhatunk tőlük.

Lábbetegségek.

A láb az egész emberi testen talán a legkevésbé megbecsült és mindjárt hozzá is tehetjük, a legkevésbé tisztán tartható testrészünk. már csak azért is, mert örökösen zárt helyen van. Lábak nélkül a legegészségesebb ember is majdnem teljes testi tehetetlenségre van kárhozható. A fegyveres erőhöz tartozó minden alakulatban pedig még külön is óriási fontossága van a lábaknak, mert a gép mégsem tudja mindenhol elvinni az emberi testet. Kitűnő csendőrségünknek pedig egyenesen második fegyvere a jó láb. Egyetlen fegyvernem sem veszi annyira igénybe a szolgálat közben a lábait, mint éppen a csendőrség. Innen van, hogy a csendőrség tagjai között található a legtöbb lábbeteg ember.

Az emberi testet örökösen cipelő egyik-egyik láb 28—28 csontból van összerakva. Ez a 28 különböző alakú és különböző nagyságú csont, mint a dominójáték figurái, van pontosan egymás mellé illesztve. Mindegyik csontnak megvan a maga külön fontos szerepe. Tehát ha az egyik lábunknak például nincsen semmi baja, akkor ezzel együtt azt is bizonyítjuk, hogy a bokáktól lefelé terjedő és helyet foglaló 28 darab csont tökéletes egyetértésben és szabályosan működik a reá nehezedő átlagos 70 kg testsúly alatt.

A lúdtalp.

Rendkívül elterjedt betegség. Majdnem minden harmadik ember szenved benne. Mondhatnák, kérdezhetnék, hogy miért olyan gyakori ma a lúdtalp? Nem gyakoribb az ma sem, mint volt régen. Csak azt történt az utolsó 25—30 év alatt, hogy a szakorvosok lassan-lassan megmagyarázták a lábbajos embereknek, hogy a sok úgynevezett lábzsába, ischias, rheuma, a sok lábkifáradás és egyéb lábfájdalmak oka legtöbbször az úgynevezett lúdtalp. Hogy tehát ezeket a bajokat nem lehet egyszerű fürdökkel vagy masszírozással stb. meggyógyítani, hanem rendes szakorvosi kezelésre van itt szükség. Mindenből üzletet csináló élelmes emberek azonban rögtön rájöttek, hogy milyen könnyű lesz itt az emberek hiszékenységét kihasználni. Felhagyva a rheuma és más hasonló baj hangoztatásával, a hirdetések tömege hívta és hívja fel ma is a lábfájdalmakban szenvedő emberek figyelmét a különböző gyárilag tömegesen előállított lúdtalpbetétekre, különféle

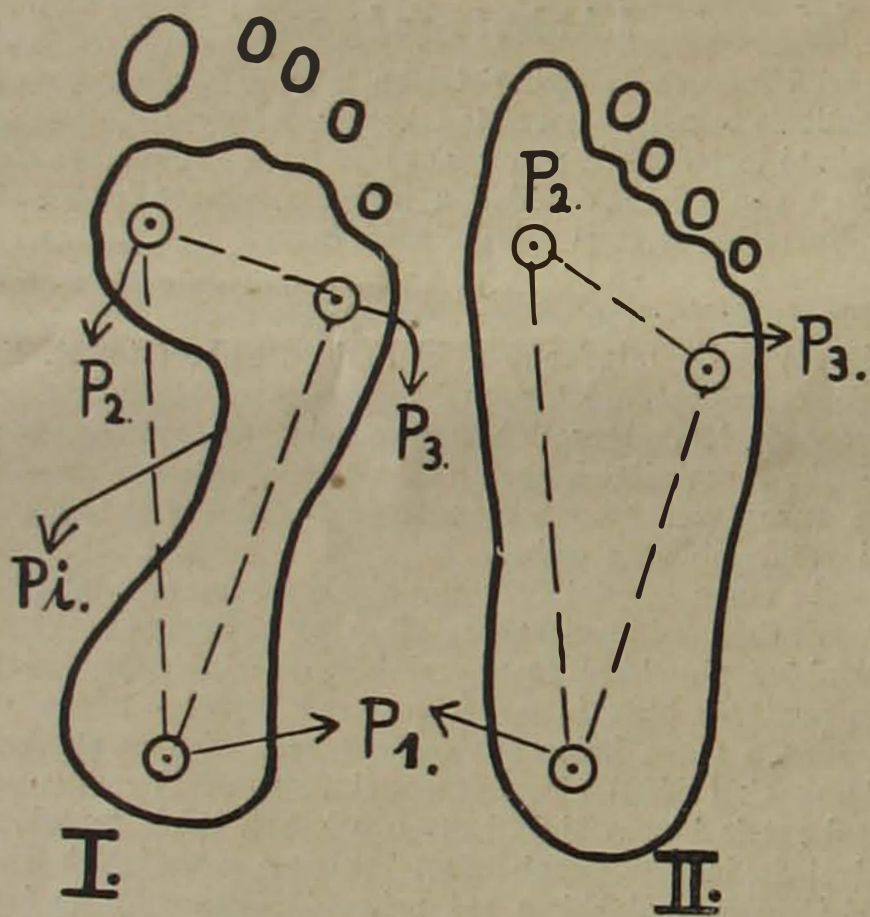
* A nevet megváltoztattuk. (A szerk.)

„kitünő” cipőkre, lábfürdőkre, lábsókra stb. Innen van egyszerre annyi „lúdtalpbeteg” ember.

Mi is tulajdonképpen a lúdtalp? A lúd, a liba teljes talpával lép a talajra. Azt az embert, aki a lúdhhoz hasonlóan teljes talpával érinti a földet, lúdtalpnak nevezük. Azonban sem a tudományos orvosi megállapítást, sem pedig a beteg panaszait egyáltalában nem fedi a „lúdtalp” kifejezés. Nem pedig azért, mert a tulajdonképpeni főbajnak, a láb elferdülésének, a belső boka lesüllyedésének, a lúdtalp csak egyik kísérő tünete. Sok embernek van ugyanis lapos talpa (ez lenne a „lúdtalp” szó helyett az igazi helyes kifejezés), anélkül azonban, hogy a közismert és alább leírandó súlyos lábfájásai is volnának. Tehát nem a lapos talp a betegség igazi oka, hanem a láb elnyomódása, elferdülése, kifordulása, ami aztán utólag a legtöbb esetben lapos talp kifejlődésére is vezet.

Említettem, hogy a bokától lefelé, a lábfej 28 csontból áll. Ezek között az apró csontok között apró ízületek, finom szalagok és izmok tartják fenn az összeköttetést. Erre a lábfejre van ráépítve a csípőig terjedő hatalmas oszlop, az egész láb, tehát az alszár, a térd és a comb. Ha például a talpunkat bekormozzuk és ezzel a bekormozott talppal fehér papírra lépünk, akkor megkapjuk a talpunk hü lenyomatát. (I. rajz.)

Az egészséges lábnál, mint látjuk, megvan a láb egyik szépsége, a belső talpív. (Pi.) Így az egészséges lábnak csak a sarka, a láb eleje és a külső széle érintik a földet. Ezzel szemben látjuk, hogy lúdtalp esetében milyen ugyanennek a lábnak a talpa. Teljes egészében ráfekszik a földre. (II. rajz.)

Mi okozza a lúdtalpat?

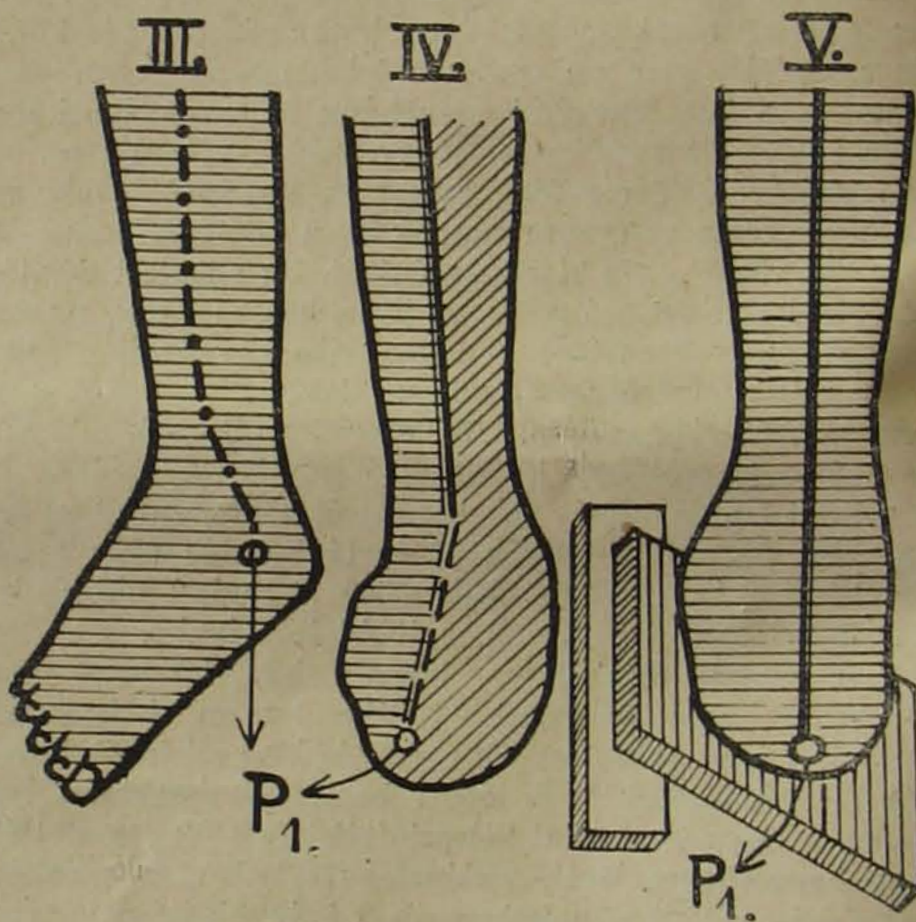
Egy-két veleszületett esettől eltekintve, minden gyermeknek szépen ívelt, tehát boltozatos talpai vannak. Szabályként mondhatjuk ki, hogy minden lúdtalp a láb túlságos megterheléséből keletkezik. Akinek tehát sokat kell állania, vagy menetelnie, kevés pihenés mellett, akinek nehéz terheket kell állandóan cipelnie, eseteg már gyermekkorában, annál csakhamar kifejlődik a lúdtalp. Ezért lúdtalpasok legnagyobb részét az orvosok, főleg a sebészek, patikusok, szobrászok, pincérek, kereskedősegédek, pékek, kovácsok, lakatosok, építőmunkások, a nagyon kövér emberek és különösen a katonák. A katonaságnál ugyanis igen sok ember válik lúdtalpvá a sok menetelés, a sok ál-

lás és főleg azon katonai követelmény miatt, hogy járásnál és állásnál a sarkok összeérjenek és a lábujjak kifelé nézzenek, azaz a lábak kifelé fordítottassanak.

Hogy jön létre a lúdtalp?

Minden egyes lépésnél a testünk súlya alatt a láb talpíve, a boltozata pár millimétert lesüllyed a talaj, a föld felé. Azonban ahogy a lábunkat felemeljük, ez a ruganyos talpú boltozat rögtön visszatér az előbbi helyére. Túlterhelés esetén a csontokat összekötő szalagok és izmok megnyúlnak, a rugalmasságukból lassanként veszítenek és a láb boltozatát már nem tudják visszahúzni a régi helyére. Ezért a boltozat egyre jobban és jobban süllyed.

Az igazi baj azonban nem a talp meginduló laposodásában van, hanem abban, hogy a sarokcsont kezd kifelé fordulni, ugyanakkor pedig a belső boka befelé lesüllyedni. Magyaros kifejezéssel a láb kezd bicsaklani. Ha mindkét lábfej így befelé bicsaklik, akkor a lábfejek X-lábfejjállást vesznek fel. Az alszárcsontok alsó végei eltávolodnak egymástól, ugyanakkor a térd meg közelednek egymáshoz, így a térd is X-alakú lesz. Így jó létre az X-láb, vagy gacsos láb, az X- vagy gacsos térd.

Lúdtalp a Jobblábon.

III. elülről nézve } a súlypont (P₁) a belső oldalra tolódott el.

IV. hátulról nézve } a súlypont (P₁) a belső oldalra tolódott el.

V. A belső boka felemelésével (betét) a test súlypontja újra a rendes helyre kerül.

A lábszár ugyanis, mint egyetlen hatalmas oszlop, három pilléren nyugszik. (I. rajz.) Ez a három pillér: a sarok alatt (P₁), a láb hüvelykujj-töve mögött (P₂) és a kisujjnak a töve mögött (P₃) van. Erre a három pontot összekötő Δ alakú széles alapra nenezedik rá a testsúlyunk. Tehát a csípőtől kezdve, le egészen a talpon lévő három pillérig, az összes csontoknak teljesen egyensúlyban kell lenniök egymással. Világos ezek után, hogy ha ezen pillérek, vagyis a P₁ P₂, P₃ pontok bármelyike eltolódik, ha ezeknek bármelyike elhagyja a helyét, akkor a bokai ízületnek, az alszárcsontoknak, a térdizületnek, a combnak, a csípőforgónak, sőt még a keresztcsontnak is el kell tolniuk. Vagyis ezek a csontok mind-mind kénytelenek lesznek némileg eltolódnak, más helyzetet felvenni, azért, hogy alkalmazkodjanak az őket tartó három pillér új helyzetéhez, mert hiszen csak így tud a test újra egyensúlyban maradni. Gondoljuk csak el most, hogy a keresztcsonttól a talpig 30—40 éven át minden csont és forgó állandóan

ugyanazon helyzetben végezte munkáját és most, például 40. év után, más elhelyezkedést, másféle megtámaszkodást kell felvennie, akkor megérthetjük, hogy súlyos lúdtalp esetén miért kell fájni a lábnak, alszárnak, térdnek, combnak és keresztcsontnak.

A lúdtalp legjellemzőbb tünete a talptól a keresztcsontig fellépő heves fájdalom. Nem a szépséghiba, hanem ezek a fájdalmak keserítik el a lúdtalpas egyént. Különösen hevesek ezek a fájdalmak a még csak kezdődő lúdtalpnál. A beteg nem is tudja, hogy lúdtalp kezdődik nála, nem is hiszi, mert büszkén mutatja szépen ívelt talpát. Pedig már megindult a belső boka lesüllyedése, a lúdtalp fellépése. A beteg elpanaszolja, hogy reggel még nincs semmi panasza, azonban a felállásnál, a járásnál egyre fokozódó heves fájdalmak lépnek fel főleg a sarokban, a láb hátán és a belső bokában. Ez a három tipikus fájdalmas hely jellemző a lúdtalpra. Később oda módosul a helyzet, hogy járásnál még csak elviselhetők valahogy ezek a fájdalmak, de leülésnél és felkelésnél igen hevesek lesznek. Később ezek a rheumának tartott fájdalmak felhúzódnak a lábikrákra, a térdhajlatra. Majd meg hasonló „rheumás, ischiászos” fájdalmak lépnek fel a combokban, a csípőben és a keresztcsontban is. Ezeket a fájdalmakat tartják néha „rheumá”-nak, „ischiász”-nak, „keresztcsontfájdalom”-nak, sőt sokszor „méh hátraesés”-re is gyanakodnak. És ezek a fájdalmak a fürdőkre való járások, masszírozások, villanyozások dacára sem gyógyulnak meg, ellenben igen sokszor egy csapásra elmúlnak, ha a bajok igazi okát, a lúdtalpat gyógyítjuk. Jól jegyezzük meg tehát a következő igazságot: mindazokat a láb- és talpfájdalmakat (rheuma, zsába, ischiász, lábikraszagatások, keresztcsontfájdalmak, talp-, sarok-, belsőbokafájás), amelyek felálláskor és leüléskor jelentkeznek, ellenben fekvés, avagy hosszú pihenő alatt elmúlnak, 95 százalékban lúdtalp okozza. Hiszen az igazi rheumás, ischiászos, zsábás, stb. fájdalom a fekvés alatt, főleg az éjjeli nyugalom idején, nemhogy elmúljon, hanem inkább még súlyosbodik.

Hogyan kell a lúdtalpat gyógyítani?

A kifejlődött lúdtalp kétféle lehet: mozgékony és merev. A merev, tehát elhanyagolt lúdtalpnál nehezebb a segítség. A legtöbb esetben azonban még nem merev, sőt esetleg csak most van kifejlődésben a lúdtalp. A kezelésnek két célja van: először, hogy a lesüllyedt lábboltozatot újra felemeljük, másodsor, hogy az elsorvadófélben levő, elernyedett izmokat és szalagokat erősítsük. Ezt a következő eljárásokkal érhetjük el:

1. Járás alkalmával, ha az fájdalmat okozna is, úgy kell járni, hogy a két láb belső széle párhuzamos legyen. Így kell ülni, állni is. Sőt egyenesen gyógyító hatású, ha a lábakat befelé fordítva tartjuk. Ez a lábtartás nem szép ugyan, de a gyógyulás egyik elősegítője.

2. A cipő kérdése. Ezen fordul meg majdnem minden. A cipősarok közepes magas és széles legyen. A túlalacsony sarok éppen olyan rossz, mint a magas. A sarok belső széle, valamint a cipőtalp belső széle is magasabb legyen, mint a külső. Tehát már maga a cipő is emelje a lábak belső felét, hogy a belső boka lesüllyedését és így a talpív lesüllyedését már ezáltal is akadályozzuk. Természetesen magasszárú fűzőcipőről lehet csak szó. A nőknél rendszeren már itt megbukik a gyógyítás hatása. A cipő kényelmes legyen. A túlbő cipő nem jó, mert még jobban szétmegy benne a láb. A hegyes, szűk cipő meg valóságos átok a lúdtalpas emberre. A cipő csak annyira lehet kényelmes, hogy abban a lábujjak és a talpív kissé mozgathatók legyenek.

3. A lúdtalpbetét. Orvos és nem orvos ezt ajánlja a betegnek. Eddig rendben is van a dolog, mert a lúdtal-

fájdalmakat tényleg semmiféle cipő egyedül meg nem tudja szüntetni. A lúdtalpfájdalmak meggyógyítására csak a merev fém, vagy a celluloidbetét képes. Ne dicsekedjék tehát senki azzal, hogy rugalmas betétje van, mert a tapasztalat szerint a rugalmas betét nem jó, csakis a merev betét tud segíteni, gyógyítani. Azt sem szabad elfelejteni, hogy az első héten mindenféle betét hordása fájdalommal jár, akár jó, akár rossz legyen az. Gyárilag előre elkészített betét nem lehet jó, annak mérték után, a lábnak, a cipőnek megfelelően, esetleg gipszlenyomat után, mindenki számára külön kell készülnie. Hiszen nincs két egyforma lúdtalpu ember, sőt még ugyanazon egyén mindkét lábára is rendszeren más és más betét szükséges. Az, hogy a betét eleinte fáj, nem jelenti, hogy az rossz is.

4. Gyakori jó meleg lábfürdők, masszírozások rendkívül gyógyítólag hatnak azáltal, hogy az elsatnyult izmokba és szalagokba újra életet hoznak. Különösen jók a lábmozgatási gyakorlatok reggel meztláb. Így a lábujjhegyeken járás, a lábujjak hajlítottatása, álló helyzetben a sarok emelgetése, guggoló helyzetben való állás lábujjalkon, a lábfej körözése a bokában, lábak külső szélén való járás stb.

Némely embernek az életét az elhanyagolt lúdtalp okozta fájdalmak annyira elkésérik, hogy nem tud járni, mindig otthon ül, ezért elhízik, elpuhul, bélrenyheségbe, táplálkozási, emésztési zavarokba esik, máskor még a foglalkozását is abba kell hagynia. A másik meg álmatlanságban szenved és egyre idegesebb lesz, mert a fájdalomtól nem tud megszabadulni és a járási nehézségek miatt sok mindentől le kell mondania. Ezért fontoljuk meg jól az itt elmondottakat és mihelyt a már leírt láb- és talpfájdalmak jelentkeznek, menjünk előbb szakorvoshoz és csak azután a suszterhez.

A fagyás.

A fagyás megszokott sorrendje az emberi testen a következő szokott lenni: fül, orr, lábak, kezek. Akárcsak az égésnél, a fagyásnál is három fokot különböztetünk meg. Az ember saját hibájából különösen három dolog szokott fagyást előidézni: a részegség, a vérszegénység és a szűk kesztyű, meg a szűk cipő.

Az emberi test felszíne úgy védekezik a hideg ellen, hogy a bőralatti erek összehúzódnak, így kevesebb vér jut a test felszínére, ezáltal a testünk kevesebb meleget veszít. Pálinkaivásra, avagy részegség esetében a testünk melegsabályozó központja felmondja a szolgálatot, az említett erek nemcsak, hogy nem húzódnak össze, hanem, ellenkezőleg, kitágulnak és így több meleget visz a sok vér a bőrünk alá. Innen van az, hogy a hidegben pálinkázó ember testét olyan jóleső meleg hullám járja át. De csak rövid időre. Mert az a meleg hullám kiszáll a testünkből és így sok hőt veszünk. A folytonos hővesztés lassú lehülésre, megfagyásra vezethet. Ezért lehet veszedelmes az alkohol többszöri használata, különösen pedig a részegség a nagy hidegben.

Hogy a vérszegény emberek és a vérszegény testrészek könnyen lefagynak, az csak természetes, mert kevés a test védekező ereje.

A szűk kesztyűben a kéz, de még inkább a szűk cipőben a láb nagyon fázik és igen könnyen le is fagy. Oka a nyomás okozta vérszegénység a nyomott területen, mert például a szűk cipő által nyomott terület, nem kapván elég vért, lassan kihűl, lehül és lefagy. Azért fagy meg olyan gyakran a hüvelykujj bütyöke, mert a hegyes, szűk cipő azt nyomja legjobban. Utána a lábujjak és a sarok következnek. Akármilyen vékony harisnya, vagy kapca legyen is a cipőben, a csizmában, sohasem kell tartani fagyvástól ha a lábat jól mozgathatjuk a lábbeliben; vagyis, ha nem

szük a lábbeli. Nagyon jól véd a fagyás ellen a bő cipő mellett a lábak befagyúzása.

A befagyott részek fájdalma, de különösen az éjjeli lábviszketés igen kínzó lehet. Ha csak elsőfokú fagyásról van szó (börpirosság és nagyfokú viszketés), akkor az ellen a következőképp kell védekezni, illetve a bajt így kell gyógykezeln:

1. Hetenként kétizben jódtinktúrával be kell ecsetelni a beteg részt. Ne felejtsük azonban el, hogy a jódt csak teljesen száraz bőrön tud hatni.

2. Jó forró lábfürdők, utána masszírozások.

3. Kenőcsös kezelés éjszakára. A kenőcs is csak egész száraz bőrön tud hatást kifejteni. (Recept: Ammon. sulfichthyol. 3 gr. Zincum oxyd. 6 gr. Talcum ven. 6 gr. Vasel. alb. americ. 30 gr.) A kenőcsöt puha vászondarabra kell felkenni és azt rátenni a beteg részre. Kívül jól bekötni, mert ez a kenőcs piszkol.

4. Quarc-, vagy diathermia-kezelés. Ez már csak kórházban lehetséges.

5. Röntgenkezelés.

Ezek azok a ma ismert módok, amelyek révén a fagyás okozta kínzó fájdalmaktól, a nagyfokú viszketéstől és a következményes álmatlanságtól és idegességtől meg tudunk szabadulni.

A lábizzadás.

Mihelyt ezt a szót valaki kiejti, a hallgatók azonnal az orrukat fintorgatják, jeléül annak, hogy társadalmilag is kellemetlen dologról van szó, miről „nem illik beszélni”. Tényleg a lábizzadás valóságos titkos betegség, amit mindenki igyekszik letagadni, elpalástolni, eltüntetni. Sok ember emiatt egyenesen emberkerülő lesz. Vannak foglalkozások, ahol egyenesen lehetetlenné teszi az embert ez a baj, nem is szólva arról, hogy társadalmilag félig-meddig számkivetésszámba megy.

Az egész testünk bőre tele van izzadság- és verejtékmirigyekkel. Ha ezek nem volnának, akkor a fiatal egyének bőre nem volna puha tapintatú. Öregéknél ráncos-száraz a bőr, amit részben ezeknek a mirigyeknek a sorvadása is elősegít. Ha valakinél ezek a verejték- és izzadságmirigyek erősebben működnek a rendesnél, akkor sokkal több váladékot választanak ki a bőrünk felszínére. Ez az izzadság aztán megromlik, erjed és innen van a feltűnő rossz szaga. A testünk nyitott helyeiről ez a szag elpárolog, ellenben a csukott helyeken (hónalj és a lábak) az izzadság erjedése sokkal nagyobbfokú. Különösen hajlamosak az izzadásra a tüdőbajosok, vérszegények, bizonyos idegességben szenvedők és a lúdtalpúak.

A lábizzadásban szenvedő ember hiába mossa naponta többször is a lábát, ez egyedül nem segít. Mihelyt felhúzza a lábbelijét, rögtön jelentkezik a kellemetlen szag. És ez a szag akkor is fog jelentkezni, ha nem húzza fel a cipőit, hanem azokat csak úgy magukban a meleg kályha mellé teszi. Ugyanígy lesz a harisnyáival is. Miért? Mert a lábbeliben, a harisnyában felgyülemlt izzadság a melegen azonnal párologni kezd.

Ezen kellemetlenségeken kívül lábfelsebzések, eczemák, nagyfokú viszketések is kínozzhatják még a beteget.

Meg lehet-e szabadulni ettől a kellemetlen bajtól? Igenis, meg lehet, ha az alábbi fokozatokat kipróbáljuk:

1. Naponta lefekvés előtt meleg lábfürdők. A lábfürdőbe bele kell tenni egy kávéskanál acidum tannicumot (csersav). Utána a lábak teljesen megszáritandók és az alábbi hintőporral behintendők.

2. Reggel a lábakra és a harisnyába, valamint a cipőkbe is, hintőport kell behinteni. A harisnya mindig gyapjúharisnya legyen. (Rp.: Tannoform 40 gr. és Talcum ven. 200 gr. Hintőpor.)

3. A legbiztosabb eljárás mégis a lábak beecsetelése. Előzetes jó meleg lábfürdő után az abszolút száraz lábakat hetenként kétszer esti lefekvés előtt be kell ecsetelni a következő oldattal: Recept: Formalin 10 gr. Glycerin 10 gr. Spirit. camphor. 25 gr. Spir. vini conc. 150 gr. Csersav helyett is jó, ha ebből az oldatból már a lábfürdőbe is teszünk 1—2 evőkanálnyit. Ezenkívül minden reggel természetesen a második pont alatti hintőport is használni kell. Ezzel a fenti oldattal azonban tilos mindennap ecsetelni, mert a lábat kisebzi. Ha ez az ecsetelés az érzékeny lábat nagyon csipné, akkor alkohollal fel lehet az oldatot hígítani. (A csípést a formalin okozza.)

4. Végső esetben a Röntgenhez kell fordulni, ha az előbbi eljárások nem vezetnek volna célhoz. A 3. pont alatti eljárás azonban rendszeren egvedül is megszabadít bennünket ettől a kellemetlen betegségtől.

Viszértágulat.

A lúdtalp mellett ez a második leggyakoribb megbetegedés, amely nyugdíjba is el szokta kísérni a csendőrt. A beteg, akárcsak a lúdtalpnál, itt is igen gyorsan kifárad, alszárfájdalmi vannak, a lábai térdig állandóan dagadtak, hűvösek, hidegek, kékes-lila színűek stb. Hogy mi okozza a viszérpangást, azt még ma nem tudjuk biztosan. A kövérség, a sok állás, a térdalatti harisnyakötők mindenesetre elősegítik a kifejlődését ennek a bajnak. Viszértágulatok rendszeren csak az alszáron fordulnak elő, de néha a combot is elborítják.

A viszértágulat következményei lehetnek:

1. Gyors kifáradás, a lábak nehéz súlyú érzése különösen az állás idején.

2. A láb megduzzadása, főleg estére. A duzzanat állandósulhat és úgynevezett elefántlábak fejlődhetnek ki. Az ilyen láb hideg, viaszszerűen fehér és állandóan nedves.

3. A nagyfokú, főleg éjjel fellépő viszketés, amelyből súlyos eczemák, gyulladások keletkezhetnek. A beteg egész éjjel nem tud aludni.

4. Alszárfekélyek, melyek évekig nem gyógyulnak s időnként nagyon vérezhetnek is.

5. A legveszedelmesebb következmény azonban mégis csak a viszeres alszárcsomókban fellépő vérmeghaladás lehet, amelyet thrombozis néven mindenki ismer.

A viszerek elleni védekezés igen nehéz, mert hiszen nem ismerjük az okát sem. Azonban a viszeres tárgulatok nagyfokú kifejlődését mégis megakadályozhatjuk:

1. A térdalatti harisnyakötők teljes kiküszöbölésével.

2. Lehetőleg kevés állás. Éjjel a lábaknak magasabbra helyezése.

3. Bepólyázás. Ez a legjobb eljárás, amely nemcsak a lábak fáradtságérzését tünteti el, hanem a viszerek további tágulását is megakadályozza. A divatos gumiharisnya igen drága és csak 1—2 hónapig tart, igen meleg, eczemát, izzadást stb. okozhat. Főbaja azonban, hogy nincs és nem is lehet a lábra szabva, tehát vagy túlszoros, vagy tág s akkor meg mitsem ér. Ezzel szemben igen jó az ideál-pólya, melyet magunk csavarunk fel a lábra (alulról felfelé) és olyan szorcsra, amilyenre akarjuk, amellet olcsó, tartós, nem meleg. Nagyon ajánlhatom a viszértágulatokban szenvedőknek az ideál-pólyával való állandó becsavarást úgy nappalra, mint éjjelre.

4. Persze, a legbiztosabb gyógyító eljárás mégis csak az operáció, akár késsel, akár szublimátos, vagy konyhasós injekciókkal. Ezekkel a ma annyira divatos injekciókkal azonban legyünk óvatosak. Csak szakemberrel végeztessük.

Dr. Kemény Gyula altan. orvos.

HÍREK.

A szentlőrinci járás vitézei táviratilag üdvözölték a Kormányzó Úr Öföméltóságát. Pécsről jelentik: A szentlőrinci járás vitézei Sellyén pénteken tartották meg szokásos évi értekezletüket és ez alkalommal a következő távirattal üdvözölték a Kormányzó Úr Öföméltóságát: „Baranya vármegye szentlőrinci járásának vitézei a mai napon Sellyén tartott értekezletükön a gazdasági harcban csüggedetlen bizalommal és hódolatteljes tisztelettel köszöntjük Öföméltóságodat és Istenbe vetett mélységes hittel és a boldogabb jövőendő ödes reményével Öföméltóságod áldásos életére és munkásságára a Mindenható gazdag áldását kérjük.”

Előfizetőnkhez. Azoknak az előfizetőnknek, akiknek az előfizetéses lejárt, mai számunkhoz mellékelten csekklapot küldünk. Kérjük az előfizetések megújítását vagy lemondását, hogy a lap küldésében zavarok ne legyenek.

Arnótfalvy István tábornok halála. Március 8-án este váratlanul elhunyt Egerben 81 éves korában *Arnótfalvy István* ny. tábornok, a volt cs. és kir. 60. gyalogezred legidősebb tisztje. Az első honvéd-kerületi parancsnokság vezérkari főnöke, majd a honvédelmi minisztériumban osztályfőnök és *József* főherceg szárnysegéde volt. 1899-ben mint vezérkari ezredest a miskolci 10. honvédgyalogezred parancsnokává nevezték ki, majd mint tábornok a kolozsvári, később a székesfehérvári, majd a kassai honvéddandár parancsnoka lett. Szépsikerű katonai pályáján a Vaskorona-rendet és a kitüntetések egész sorozatát kapta. 1913-ban mint dandárparancsnok vonult nyugalomba. 1928-ban megrendezte a boszniai okkupációban résztvevő 60-asoknak, a hírneves Wasa-bakáknak, ötvenéves találkozóját. Két éve pedig a világháborúban elesett 60-as hősök emlékének megörökítésén dolgozott, mint a 60-as hősök emlékmű-bizottságnak elnöke. Tagja volt Heves vármegye törvényhatósági bizottságának és Eger város képviselőtestületének.

Csendőriügyési áthelyezések. Dr. *Cseh Mihály* altanácsnok bíró, a m. kir. csendőrség felügyelőjétől az I. h. vándár parancsnoksághoz honvédugyész helyettesként, helyébe pedig a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez már ideiglenesen vezényelt dr. *Papp Ferenc* főelőadó bíró áthelyeztetett. Dr. *Cseh Mihály* altanácsnok bíró a csendőrségnél 10 éven át teljesített ügyészi szolgálatot.

A csendőrség 1930. évi közbiztonsági tevékenységének statisztikája. Az elmúlt év folyamán a csendőrség működési területén összesen 92.541 büntett és vétség, továbbá 150.964 kihágási esetben folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások eddig büntettekkel és vétségekkel 91.288, a kihágásoknál 150.906 esetben vezettek eredményre. 1253 büntett és vétség, továbbá 56 kihágási esetben a nyomozás még folyik. A nyomozásokkal kapcsolatban a csendőrség összesen 10.280 egyént fogott el és vett őrizetbe és 292.457 egyént jelentett fel különböző büntettek, vétségek és kihágások miatt.

Az elkövetett büntettek és vétségek között szerepel 22.147 lopás, 18.097 rágalmazás és becsületsértés, 17.817 testisértés, 6291 csalás, 4799 gyújtogatás, gondatlanságból eredő tűzokozás, 4177 sikkasztás és hűtlen kezelés, 3733 vagyronrgulás, 3213 orgazdaság és bűnpártolás, 2148 magánlaksértés, 1719 ember élete elleni bűncselekmény (gyilkosság, szándékos emberölés, gyermekölés, magzatelhajtás, gyermekkítétel, gondatlanságból okozott emberölés), kéreken 1000 okirathamisítás és 81 pénzhamisítás. A még fennmaradó szám az egyéb büntettek és vétségek között oszlik meg.

Kary Béla ny. altábornagy előadása. „Személyek mint sorstényezők a világháború alatt” címen tartott rendkívül érdekes előadást *Kary Béla* ny. altábornagy kedden a Tiszti Kaszinó nagytermében. Az előadáson megjelent a *Kormányzó Úr Öföméltóság*, *József* és dr. *József Ferenc* kir. hercegek, továbbá a hadsereg s a társadalmi élet számos reprezentánsa. Kary altábornagy foglalkozott többek között Potiorek személyével is, aki balsikerének védelmére találha-

tott volna bűnbakot, de minden felelősséget magára vállalt. Majd áttért Moltke személyére, a német főhadiszállás összeállítására, amely egyik oka volt a marnei vereségnek. Ismertette Conrad galíciai offenzíváját s különösen Bedl ezredes árulásának végzetes hatásait. Conrad élesvágású egyénisége azután ellentétbe került Falkenhaynnal, Moltke utódjával. Ezért érte 1916-ban a központi hatalmakat egymásután öt súlyos katasztrófa, melyeket hatodik gyanánt betetőzött I. Ferencz József halála. Ezután áttért azokra a viszonyokra, melyek utódja, a békére törekvő Károly király idejében állottak fenn. Foglalkozott Hindenburg és Ludendorff működésével és rámutatott azokra a stratégiai és politikai hibákra, amelyek a háború elvesztésénél latba estek. Az érdekes előadást az egybegyűlt előkelő közönség nagy tetszéssel fogadta.

Előadás az íráshamisításokról. A Bünyügyi Védők Egyesületében március hó 4-én este tartotta *Fischhof Gyula* írásszakértő előadását a bünyügyi írásvizsgálatok bevált módszereiről. Rámutatott arra, hogy a modern írásvizsgáló a tollvonásokat nemcsak lélektani alapon elemzi, hanem a mikroszkóp, — modern optika, fényképészet és vegyészeti eszközök is segítségül veszi. A valódi aláírások élő vonásaival szemben az ügyes utáztatok holt vonásait a hatalmas nagyítások szembeötlően kidomborítják, — a hamisítás olyan megerőltető agymunkát igényel, ami az izom-műveletekre is kiterjed és a tollvonásokban szemmozgátszerűen jelentkeznek. Vetített képek egész sorozatával mutatta be a legfortélyosabb hamisításokat és a felderítési módszereit. Kiemelte, hogy a szakértő munkájának a főszülya a megvizsgálendő anyagnak olyan feltárásában rejlik, hogy ebbe az anyagba az ítélelőbíró kellő betekintést nyerjen és ugyanazt lássa, amit a szakértő lát. Okmányok utólagos módosítását, csekk- és váltóhamisításokat, eltávolított szövegrészek rekonstruálását, utólagos beszúrásoknak és névtelen leveleknek felderítési módjait gyakorlati példákkal demonstrálta *Fischhof Gyula*, akinek érdekes előadását a nagyszámú, előkelő jogászközönség tetszéssel fogadta.

A jugoszláv repülőflotta. A *Giornale d'Italia* hosszabb belgrádi tudósításban számol be azokról a rendkívüli erőfeszítésekről, amelyet Jugoszlávia tesz repülőflottájának fejlesztése érdekében. 1924-ben Jugoszláviának alig 110 hasznavehető repülőgépe és 200 főnyi személyzete volt, ma a jugoszláv hadseregnek háború esetén mintegy 650 harcirepülőgép és 1200 főnyi személyzet áll rendelkezésére. Az egész országban, de főleg a tengerpart közelében kétezer készülék befo-gadására alkalmas hangárok állnak készen vagy épülnek. A jugoszláv repülőgépgyárak különösen bombavető típusokat készítenek, amelyek alkalmasak arra, hogy Róma, Milánó és Turin fölé szálljanak és onnan bázisukhoz visszatérjenek. A jelentés arról is beszámol, hogy a repülőtábor egyik raktárában nagymennyiségű gázbomba van felhalmozva. A jugoszláv aviatikát részben Németországból látják el jóvátételi számlára, részben Franciaországból, szükségletének kisebb részét belföldön fedezik. A belföldi repülőipar mozgósítás esetén évente 1600 készüléket és 600 motort képes előállítani.

Hogyan kezdjük el a hasznathajtó baromfivédelést? A baromfivédelem még a mai rossz gazdasági viszonyok között is hasznathajtó foglalkozás — sőt mellékfoglalkozás is — lehet, ha azt minél kisebb rizikóval kezdjük el és minél racionálisabban folytatjuk. A kezdő baromfivédelemzők legnagyobb gondja, hogy miként fogjanak e hasznathajtó mesterséghez. Tojáskelletés, avagy naposcsibe legyen-e az első lépés? Ez a nagy kérdőjel. Kétségtelen, hogy a tyúkfarmerkedés akkor hoz hasznot, ha azt nem passzionátus módon, kicsiben, hanem bizonyos minimális keretek között üzzük. A legfontosabb a mai viszonyok között, hogy ez a kezdő tőke minél kisebb legyen. A keltetőgépek sok pénzt emésztenek fel és hosszú amortizációs idő alatt térül vissza befektetésünk. Ezenkívül sok idő, felügyelet és főleg bő tapasztalat kell ahhoz, hogy a tojáskelletés minél kisebb veszteségi százalékkal járjon. Ne kezdjük mindjárt a nehezebbik részénél a dolgot, hanem fogjuk meg a könnyebb oldalát és azt tanulmányozzuk ki alaposabban. Ez a könnyebb oldal pedig, ha naposcsibéket vásárolunk és azokat műanya segítségével neveljük fel. Nézzünk körül a jó hírnevű farmerek portáján és válasszuk ki a legkevésbé kényes, de jó tojó és jóhúsú fajtákat. Rendeljük ezekből a fajtákból kikeltetett naposcsibéket. Gondos szállítás mellett a naposcsibéket, elhullás nélkül, utolsó darabig a műanya alá rakhatjuk, hogy az odaadó ápolással felnevelje őket. A műanyát bárhol felállíthatjuk, tehát még külön építkezés sem kell hozzá. Kellő ellenőrzés mellett még egy fiatal cseléd is kezelni tudja. Nincs annyi új tanulnivalónk, mintha a keltetést magunk végezzük, nem kell a nagyobb összegre

rúgó keltetőgépet mindjárt kezdetnek megvásárolni. A tanulónapok is már hasznot hoznak és magunk kitapasztalhatjuk, hogy mily keretek között tudunk a baromfitenyésztéssel hasznot elérni. Egy jórendszerű, megbízható működésű, egyenletes, állandó meleget adó műanyával 300—500 csibét fel lehet nevelni egyszerre, úgyhogy már az első tenyésztranszport kifizeti annak vételárát és üzemköltségét, míg a keltetőgép, legyen az bármily nagy vagy bármily kicsiny, csak több keltetésszéria után kezd amortizálódni. A műanya nélkülözhetetlen mindenképpen, akár keltetőgéppel kezdjük el a tenyészést, akár na ocsibékkal, épp ezért ez legyen az első hasznos befektetés. Bármily méretek között és bármely formában is folytatjuk a baromfitenyésztést, a műanya továbbra is használatban marad, míg ha a kezdet nehézségeitől félve, egy kis olcsó keltetőgépet veszünk, azt valószínűleg a második évben félre fogjuk állítani, hogy egy gazdaságosabban kihasználható, nagyobb, tökéletesebb keltetőgépre térjünk át. A hasznalhajtó baromfitenyésztés tehát ott kezdődik, ha a sok bajjal, nehézséggel, veszteséggel járó kotlóval való csibeneveléstől elpártolunk, jó fajtenyészetekből eredő napocsibéket szerzünk be és 200—300 napocsibével műanya alatt kezdjük meg a modern baromfitenyésztést.

Légvédelmi egyesület alakult Párisban. Párisban több ismert személyiség, köztük Eccard szenátor, Barthelémy, Calmette és George Claude tanárok, valamint Michelin pneumatikgyáros új egyesületet alapított „Légi védelem” néven. Az egyesület célja az, hogy országos mozgalom segítségével a kormány ak rendelkezésére bocsátják azokat az eszközöket, amelyek Franciaország légi védelmére szükségesek.

Örsparancsnokká kinevezettek: A szegedi V. kerületben Török László tiszthelyettes; a debreceni VI. kerületben Magyar József és Gnant Vendel tiszthelyettesek.

A csendőrség szakkönyvtárának új könyvei. A Szombathelyi csendőrségi szakkönyvtár újabban a következő műveket szerezte meg: III. csoportba: Seeckt: Egy katona gondolatai. — Nyirő Gyula dr.: Psychoanalysis. — Nagy József: A filozófia nagy rendszerei. — Zimmermann Ágoston: Fejlődéstan. — Bartucz Lajos: Mikép fedezte fel az ember önmagát? — Smiels: Jellem. — Önsegély. — Kötelesség. — Takarékoság. — Élet és munka. — A boldogulás útja.

Csendőrségi Közlöny 6. szám. Személyes ügyek: Inczedy Ágoston századost a belügyminiszter úr a zalaegerszegi szárnyparancsnok helyettesévé kinevezte, ritéz Bakó László századost pedig Budapestre, a nyomozó osztályparancsnoksághoz tartósan vezényelte. — Az ideiglenes nyugállományban meghagyatnak: Nagy László pécsi kerületbeli alhadnagy, Markó Sándor szombathelyi, Kolintó Miklós miskolci. Országos II. miskolci kerületbeli tiszthelyettesek. — Névváltoztatások: ritéz Békefi Sándor Antal századosnak és kiskorú Éva-Edit nevű gyermekének Békefy-re, Riger József II. törzsőrmesternek és kiskorú József nevű gyermekének Rózsó-ra, Hoiczter József törzsőrmesternek Halmos-ra, Boronyász István törzsőrmesternek Barná-ra, Keczán János törzsőrmesternek, valamint kiskorú János és István nevű gyermekeinek Keresztes-re, Nazarovits Jenő őrmesternek Nemes-re, Poleczki Vendel őrmesternek Polgár-ra, Ulicska Antal őrmesternek Magyar-ra, Herendovics Mihály őrmesternek Halmos-ra, Radics Dénes csendőrnek Révész-re, Kráner József csendőrnek Hajnal-ra, Hrivnák Pál csendőrnek Havas-ra, Pavliscsik András próbacsendőrnek Nemes-re és Schamberger Ferenc próbacsendőrnek Szamos-ra való névváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Szabályrendeletek: Az új katonai büntetőtörvénykönyv végrehajtási utasítása. — A Szut., Ny t. és Csüsz. helyesbítései. — A tömegkönyvek nagyrésze már betelt s mert a most használatos tömegkönyvek a változott viszonyok folytán a célnak nem felelnek meg, a belügyminiszter úr új tömegkönyvek beszerzését és használatát rendelte el. — A gyűszű- és lemezjáték engedélyezésének betiltása. — A nyugállományba helyezett egyének helyes elnevezése: „nyugállományú”, vagy rövidítve: „ny.”, illetve „ny. áll.”. — honvéd (csendőr) nyugdíjas az elnevezése azoknak, akik a rendfokozatukat elvesztették, de ellátási díjukat megtartották. — A Szózat eljátszása alkalmával a kivonult csapatok semmiféle tiszteletadást nem teljesítenek, az egyenként megjelenő honvéd (csendőr) egyének azonban ilyen alkalmakkor hazafias érzésüket és magatartásukat tiszteletadással kötelesek kifejezésre juttatni. — A Közlöny melléklete a balatonfüredi csendőrségi gyógyház Szabályzatát tartalmazza. A gyógyház különben május elsején megnyílik s ezentúl állandóan — télen is — üzemben tartják. Az első beutalások az V. gyógyidőszakra, vagyis május 5-től június 1-ig terjedő időre történnének, az erre irányuló kérvényeket már most be lehet adni.

Árva gólya az ipolytarnóci örsön. Az alábbi képen bemutatjuk az ipolytarnóci örs közkedvelt vendégét, sőt hovatovább „tiszteletbeli tagját”: egy árva gólyát. Ott kelt ki a

tojásból az ipolytarnóci örslaktanya udvarán rakott gólyafészkekben, a múlt év nyarán. Ahogy aztán növekedni kezdett s a szárnyaival meg tudta csapkodni a levegőt, azt hitte ő is, amit olyan sokan mások: hogy most már bírja a repülést, övé a világ. Nekilendült hát egy szép nyári reggelen a napfényes levegőnek, első állomása a szomszédos ház kéménye volt. A fent keringő anyagólya büszkén szállott le a kéményen ácsorgó fia mellé, szűk volt azonban a hely kettőjüknek, az anyagólya egy ügyetlen mozdulattal a kémény üregébe lökte a kicsit. Ez kis ideig a széttárt szárnyaira támaszkodott végül is elernyedtek az izmai s a gólyafióka beesett a kémény füstvezető kanálisába. A „zord” csendőrök látták ezt a madártragédiát, mindent meg is kíséreltek, hogy a kis gólyát kimentsék a kéményből, ez azonban nem sikerült s a madár 28 napig volt étlen-szomjan a kémény foglya. Végre ekkor a községbe érkezett egy kéményseprő s a csendőrök kérésére kihozta a csodálatosképen még mindig eleven, de összeszáradt gólyafiókat. Az örsön aztán gondozás alá vették, fokozatosan táplálgatták, lassanként felépült, megerősödött s most az örs tagjaival a legjobb barátságban és egyetértésben éldegél. Érdekes, hogy a két öreg gólya a fióka szerencsétlensége után egyideig még a fészkek környékén maradt s látható szenvedéssel, reménykedéssel álldogáltak a kémény tetején. Később elköltöztek másfelé, de azután is naponta ellátogatott egyikük a kéményhez — biztosan az anya —, lekelepelte hivogatóan a kémény foglyához, az visszakelepelte, panaszosan. Mikor azonban a kis gólya a kéményből megmenekült s a csendőrök a fészkekben elhelyezték, másnap mind a két öreg gólya nagy körökben repülte ki örömét a fészkek fölött, aztán elrepültek s azóta sem mutatkoznak többé. Szívesen közöltük ezt a kis madártörténetet s nem hallgatjuk el abbéli nézetünket, hogy az ipolytarnóci örslaktanya madárkedvelő, barátságos levegőjében a „korlátlan kimaradási engedélyek” körül aligha vannak bajok.

Elöléptek. A budapesti I. kerületben törzsőrmesterekké: Bányai Vilmos, Szakál Pál, Csernik István és Kálmán József őrmesterek; őrmesterekké: Závodi Gyula, Kerekes Rezső, Tóth Sándor, Bagi Balázs, Balázs János, Kohári István és Varju Balázs csendőrök. A székesfehérvári II. kerületben törzsőrmesterekké: Szemenkó Vilmos, Nagy József, Udvardi György, Fülöp Sándor, Nyikos Imre, Péntek Ferenc, Sebő János, Tóth Lajos, Tóth Lajos III., Izsáki József és Gulyás Sándor őrmesterek; őrmesterekké: Frank Károly, Galambos János, Varga János, Tóth Lajos I., Horváth Bertalan, Hajdók József, Kovács János III., Nemes József, Vince Rezső, Nagy Lajos I. és Takács Elek csendőrök. A szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: Kalló János, Tamási József, Horváth Mihály II., Halász István, Pintér József, Szabó Lajos V., Majorovics János, Huszta János, Molnár Sándor, Halmos János, Szentmihályi Pál, Dancsik István és Balázs István őrmesterek; őrmesterré: Szabó István XI. és Jerkovic Máté csendőrök. A debreceni VI. kerületben őrmesterré: Mosolygó György csendőr.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben Jakab Károly törzsőrmester Balogh Erzsébettel Ujlétán. A székesfehérvári II. kerületben: Weinhandl József törzsőrmester Urbán Erzsébet Irénnel Tatán. A szegedi V. kerületben: Kovács István IX. törzsőrmester Szabó Piroskával Mindszenten, Oláh János tiszthelyettes Dezső Juliannával Cegléden. A debreceni VI. kerületben: Varga Marton törzsőrmester Briz Piroskával Nyirgelsén, Szilágyi István törzsőrmester Szarvas Emmával

Penészlakon és Gátea Lőrinc törzsörmeister Kuchta Emmával Birin.

Halálozás. *Vörös Ferenc* pilisvörösvári örsbeli csendőr a budapesti 2. sz. honvéd és közrendészeti kórházban március 11-én meghalt.

Nyugalmazott csendőr, budapesti lakos, ki dohánytözsében az eladást vállalná, mellékeresetre tehet szert. Jelentkezni lehet IX., Lónyay-u. 41., II. em. 1. 16 és 17 óra között, vasárnap kivételével.

Írógép, „Adler“-gyártmány, csontbillentyűzettel, 5—6 év átütőképességgel, **eladó.** Kézpénzben 150 P, részletre megállapodás szerint. Írásmintát saját költségén szívesen küld *Tölgyes Ferenc* csendőr (Devecser).

Mellékletek. A mai számunkhoz mellékeljük a Weiss Gyula ruházati rt., a Delej László bankház és a Tribon ruházati rt. egy-egy darab mellékletét.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírattal nem foglalkozunk. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr leksikon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságszolgálati és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, mástól nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 141.) 1672. számú csekkszámjára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Ipoly. Bennünket nem háborgat senkinek semmilyen kérdése, szívesen adunk választ és útbaigazítást minden bajtársunknak. Nem tudjuk megmondani, hogy a nősülési kérvények beadása mikor szabadulhat fel a jelenlegi tilalom alól. Ahány kerület, annyiféleképen alakul a nősök létszáma. Ha majd az ön kerületében újra beadhatók lesznek a nősülési kérvények, arról parancsban kellő időben értesül ahhoz, hogy a kijelölendő határidőig a szükséges okmányokat beszeresse. Mi is azt hisszük azonban, hogy ebben az évben a leghebbe. Milyen több kerületnél lehetséges lesz feloldani a tilalmat. 2. Milyen előnyt gondol abból szerezni az előjáróinál, hogy motorkerékpárja van? Senkinek a motorkerékpárja, vagy akármilyen más tulajdona nem szolgálhatja azt a célt, hogy ezzel kapcsolatban az előjáróknál előnyökhöz jusson. Leveléből kétségtelenül megállapítható, hogy ebben az elgondolásban a legtisztességesebb szándék vezet s nincs a dolognak semmiféle háttere, de még tisztességes alapokon sem szabad ilyesmire gondolni, mert ezzel azt a látszatot keltheti, mintha az előjárókat a motorkerékpárja felajánlásával le akarná magának kötelezni, bár újra megnyugtattuk, hogy egyszerű ragaszkodáson kívül a levele alapján mást mi nem látunk ebben a felajánlkozási szándékában. Az ön motorkerékpárja arra való, hogy ön szaladgáljon rajta, akármelyik örsön teljesít is szolgálatot, ezzel a gondolattal tehát ne kíváncsozzék másik örsre. Egyébként maradjon meg továbbra is a levelében bejelentett úton, akkor elér minden elérhetőt — motorkerékpár nélkül is. Részletre ne vegyen motorkerékpárt, hanem, ha kedve van hozzá, gyűjtse meg az árát és vegye meg készpénzért. A részlet keserves dolog.

Péteri. 1. Az államrendőrségnél nagyon sok a felvételi kérvény, fogyaték, illetve létszámhiány azonban nincsen. A postához ebben a költségvetési évben (június végéig) semmiféle alkalmazásba sincsen felvételi lehetőség, még segéd-szolgái állásba sem lehet bejutni. A jövő költségvetési évben talán lesz néhány üres hely, arra azonban máris sok a jelentkező. 2. Ez már sokszor ismétlődő kérdés, pedig el sem tudjuk képzelni, hogy honnan veszik a gondolatot, hogy névváltoztatásnál a nev kezdőbetűjét az új nevében is meg kell tartani. Erről szó sincs. A névváltoztatások inkább a régi név értelmét, jelentését szokták kifejezni, így például a Schmidt (kovács) névre hallgatók gyakran a Kovács nevet veszik fel, de ez sem kötelező. Olyan nevet választhat magának, amelyet akar, a fődolog, hogy magyaros hangzású legyen. Ehhez annyit kell még tudni, hogy történelmi neveket, községneveket és y-nal, illetve i-vel végződő neveket különleges egyéni indokok nélkül a belügy-miniszter úr nem engedélyez. Ilyen indokok lehetnek: rokoni kapcsolat a névvel, nagyon méltánylandó hazafias magatartás és érdemek (pl. a vitézek). A keresztnévet nem lehet megváltoztatni.

Pród. Az A—26. jelzetű Öltözeti és Felszerelési Szabályzat 3. függelékének 8. pontja szerint a legénységi mente zsinórja: 8 mm széles, 4 mm vastag, kávébarna gyapjú vagy pamutfonal. A rangosztályba nem sorolt havidíjasok (tiszt-helyettes, alhadnagy) részére selyem, de a szín és méret ugyanaz, mint fentebb írtuk. A menterózsára az anyag tekintetében ugyanez a megkülönböztetés áll. Ezüst zsinor és rozsa tehát a mentékre rendszeresítve senki számára sincsen. A csendőrségnél az őrmesterek is selyemzsinórral, illetve rózsával kapják a mentét.

Arpad. A 3. osztályú legénységi szolgálati jel 6 évi szolgálati idő után illetékes, ennek az időnek azonban nem kell megszakítás nélkül lennie. Önnek azonban még így sincsen meg ez a 6 évi szolgálati ideje, mert a honvédségnél mindössze 4 hónapot töltött valóságos szolgálatban. A szabadságolások ideje ugyanis nem tekinthető tényleges szolgálati időnek. Az illetékes gazdasági hivatal különben mindenkinek az alosztály anyakönyvi lapja alapján nyilvántartja ezt a kérdést s minden év novembereben szolgálati úton terjeszti az igényjogosultak jegyzékét a kerületi parancsnoksághoz, mint ezt a szárnygazdaszatkezelési utasítás 16. §-a rendeli. Az érdekeltnak tehát az adományozást nem kell kérnie.

H. T. I. A honvédtörvényszék által hozott bírói ítéletet akkor is bevezetik a csendőr büntetési jegyzőkönyvi kivonatába, ha a bíróság a büntetés végrehajtását felfüggesztette. Az érdekelte a büntetendő cselekményt elkövette, a bíróság bűnösnek találta és el is ítélte, mindezeket az a körülmény, hogy az ítélet végrehajtása feltételeseleg fel van függesztve, nem teszi meg nem történtté, sem pedig nem enyhíti. A felfüggesztés csak annyit jelent, hogy az elítélt a büntetés fizikai végrehajtásától mentesül, máskülönben azonban a cselekménynek s az elítélésnek összes következményeit viselnie kell. Természetes tehát, hogy pl. elöléptetés vagy más előhaladás tekintetében is hátrányban marad azokkal szemben, akik még feltételeseleg felfüggesztett ítélettel járó büntetendő cselekményt sem követtek el. Ez vonatkozik arra az időre is, amikor a felfüggesztés próbaideje már lejárt. Éppen elegendő engedmény az, hogy az ilyen felfüggesztett büntetést nem kell kitöltenie az érdekeltnak, aki egyébként az idők során kifogástalan magaviselettel mindent jóvá tehet. Ehhez azonban hosszú idő szükséges, mert botlás után majdnem mindenki kifogástalanul, sőt annál is jobban viseli magát — bizonyos ideig. Azt kell bebizonyítani, hogy a javulási szándék őszinte és komoly, rövid terminus pedig ennek a beigazolására nem elegendő.

B. b. 300. A helyettes által teljesített ellenőrzéseket a portyázási áttekintésbe nem lehet piros tintával bevezetni, mert a Csüsz. 172. pontja értelmében a portyázási áttekintésben csak az őrsparancsnok által teljesített szolgálatokkal kapcsolatban kell a bejegyzésekhez piros tintát használni. Ennek a rendelkezésnek nem az a célja, hogy az ellenőrző szolgálatok száma legyen így megállapítható (erre nem is alkalmas a portyázási áttekintés, mert az őrsparancsnok nemcsak ellenőrző szolgálatban jár a tereptárgyaknál), hanem az, hogy az őrsparancsnok ezirányú személyes tevékenysége legyen kiemelve. 2. Legutóbbi számunkban „Ébresztő” jelige alatt adtunk ilyen kérdésre választ. Amit ott az ébresztővel kapcsolatban írtunk, az vonatkozik értelemszerűen az ebédutáni időre is. A saját ágycsészéjét, szekrényét, állványát stb. minden nőnek magának kell rendbentartania, sőt — ahogy mondani szokták — nem esik le az aranygyűrű az ujjáról akkor sem, ha reggel valamivel hamarabb bemegy és egy kicsit segédkezik a nőtleneknek a laktanyarend helyreállításában, mert hiszen a nő is éppen cleget tartózkodik, sáros stb. a laktanyában, nem nagyon bajtársias dolog tehát a rendcsinálást teljesen a nőtlenekre hagyni. 3. A gépkocsik rendszáma azért ötjegyű szám, mert ennél kevesebb jegyből álló számokkal a sok kategóriába sorolt gépkocsikat (teher-, személy-, állami, posta-, katonai, kincstári, belügyi stb. kategóriák), nehéz volna mind nyilvántartani anélkül, hogy zavarok ne legyenek.

Tulipán. Nem kaptuk meg. Küldje be.

Tiszarév. 1. Választ a lekszikonrovatban kap. 2. Az a kérdés lényege, hogy a járőr a pillanatnyi helyzetmegítélés alapján bizonyos lehetett-e abban, hogy a gyújtogatást biztosan a menekülő egyén és pedig szándékosan követte el. Ha ebben a járőr kétségtelenül bizonyos, akkor a Szut. 330. pontjának az 5. alpontja alapján a fegyverhasználat jogos, mert erre a büntetendő cselekményre a Btk. 422. §-a 5—10 évi fegyházbüntetést rendel, a tettes tehát a Szut. 339. pontja szerint veszélyes gonosztevő. Az ilyen fegyverhasználatokkal azonban vigyázni kell, mert a gyújtogatás szándékosságát az első pillanatokban szinte lehetetlen megállapítani. Amint a levélből kivehetjük: a járőr csak az éjfélj idő sötétjében felvillanó lángokat s azok világítása mellett egy futó alakot lát, aki a járőrvezető felszólítására nem áll meg. Ez még nem jelenti azt, hogy szándékos, vagyis büntettnak minősülő gyújtogatás történt. Nem lehetetlen, hogy valami kószáló legény húzódott meg pihenni a kazal tövében s pipára vagy cigarettára gyújtva, gondatlanságból okozta a tüzet. Az sincsen kizárva, hogy valamely családi perpatvar elkeseredésében maga a gazda gyújtotta fel a kazlát és tanyáját. Előbbi esetben csak a Btk. 425. §-a szerint minősülő tűzvészokozás vétsége forog fenn, amelynek büntetési tétele nem akkora, hogy a tettest a Szut. 339. pontja értelmében veszélyes gonosztevőnek tekintsük. A második esetben pedig esetleg a Btk. 422. §. 2. pont, 2. bekezdéséről lehet szó, mert hiszen a járőr távolról nem igen tudhatja, hogy van-e valaki a tanyában s így a tűz másnak a személyére veszélyt okozott-e vagy sem. Ha nem okozott s amellet másnak a vagyona sem forgott veszélyben, akkor a tettes büntetlen marad, mert a maga tulajdonát gyújtotta fel, ha szándékosan tette is. Természetes, hogy a fentebb idézett pont alapján olyan cselekménnyel kapcsolatban, amelyet a Btk. büntetlenül hagy, fegyverhasználatnak sem lehet helye. És végül: hátha a futó alak a gazda fia vagy szolgálója, aki álmából felriadva, segítségért vagy csak ijedtében szalad s izgalmában nem hallja a járőrvezető rákiáltását? Nézetünk szerint valakire mint veszélyes gonosztevőre a járőr csak akkor löjön reá, ha őt személyesen ismeri és teljes bizonyossággal tudja, hogy veszélyes gonosztevő. A pusztá gyanu és hozzá még ilyen felületes gyanu semmi esetre sem ad jogot a fegyverhasználatra.

Kuruc major. Az 1925. évi 9. sz. Csendőrségi Közlöny mellékleteként kiadott 156.600—VI. b. 1925. sz. B. M. körrendelet 2. §. 2. pontjának h) alpontja értelmében a kórházba való és onnan a visszautazás költségeit a kincstár csak abban az esetben viseli, ha a csendőr szolgálatban vagy a szolgálat sajátlagos volta folytán betegedett meg. Az ön betegsége ide semmiképpen sem sorolható, azt önhibájából szerzettnek kell tekinteni s így a kórházba is, meg onnan is az utazást a sajátjából kell fedeznie. A kérdése tehát már ezért is tárgytalan, de máskülönben sem adhattunk volna rá kedvező választ, mert az idézett rendelet 2. §. 4. pont utolsó bekezdése értelmében a távolságnak oda-vissza 15 km-nél nagyobbak kellene lennie, hogy a kincstár terhére előfogatot vehessen igénybe. Miért nem vesz magának kerékpárt?

1500. 1. Hogy mennyi tömegbeli ruházatot igényelhet, azt így kell kiszámítani: Allapítsa meg, hogy a mult félév végével (ebben az esetben tehát 1930 december 31-ével) mennyi volt a tömegkövetelése. Mondjuk, hogy 40 pengő. Ehhez adja hozzá a mostani igénylés félévre járó tömegátalányát. Ez a jelen esetben 1931 január 1-től június 30-ig 60 pengő. A követelése tehát június 30-án 100 pengő lesz. Ebből az összegből vonja le annak a ruházatnak az értékét, amit a mult (1930. évi II-ik) félévi igényléskor igényelt. Ennek a mult félévi igénylésnek az összegét azért kell levonni, mert az akkor igényelt ruhát csak ebben a (1931. évi I.) félévben adják ki és csak folyó év június 30-áig számolják el. Tegyük fel tehát, hogy a mult II-ik félévkor 58 pengő értékű ruházatot igényelt. Ezt a 100 pengőből levonva, június 30-án 42 pengő követelése fog maradni. Miután azonban a folyó (1931 I.) félévben igényelt ruházatot csak a következő II-ik félévben fogják kiadni, a mostani igénylésnél már a következő (1931. évi II.) félévi tömegátalányát is figyelembe veheti, vagyis már arra is igényelhet ruházatot. Miután pedig a II. félévi tömegátalánya is 60 pengő lesz, a most márciusban igényelhető ruházat értéke 112 pengő lehet. Röviden tehát: ki kell számítani, hogy az igénylés félévének végén mennyi lesz a követelése, ehhez hozzá kell adni a következő félévi átalanyn s a két összeg értékéig lehet igényelni. 2. A Ruhagazdálkodási Utasítás 6. §-ában előírt ruházattal minden csendőrnek rendelkeznie kell. Fűzőscipő a nyári csizmát nem pótolja. 3. Társasági öltözethez fehér kesztyűt kell viselni, kényelmes öltözethez tetszése szerint viselhet fehéret vagy tabori barnát. 4. Renden és soron kívüli díszben az őrmesterek és náluk magasabb rendfokozatúak gyalogtiszti kardot viselhetnek. Az, hogy az őrs legénysége valahova (pl. templomba) nem külön-külön, hanem együttesen megy, még nem jelent sort és rendet. Nézetünk szerint azonban, különösen ünnepélyes alkalmakkor, ilyen együttes megjelenés alkalmával öt vagy ennél több főnek már sorban és rendben kell nyilvánosan megjelennie.

Határszéli őrs. A házbéradó az évi házbérvédelem 17 százaléka, önnek tehát ezen a címen az államkincstárba 102 P adót kell befizetnie.

Accidentia. A tervezett járőrvezetői (előkészítő) tanfolyamot egyelőre nem fogják felállítani. 2. Ahogy ön leírta, minden tekintetben megfelel. 3. A Szut. 124. pontja alapján előadhatja a kérelmét. Előjáróinak a véleményét azonban előre nem mondhatjuk meg. Próbálja meg, legrosszabb esetben nem kapja meg. 4. Ezt nem tudjuk. 5. Gazdasági tiszthelyettesi tanfolyamra belátható időn belül nincs kilátás. A tanfolyamokra azokat az őrmestereket és törzsőrmestereket szokták vezényelni, akik a saját kérésük alapján a gazdasági hivatalokban próbaszolgálatot végeztek, most azonban ilyen vezénylést sem lehet kérni, mert még a 42. g. tiszthelyettesi vizsgát tett törzsőrmester várja a gazdasági hivataloknál a tiszthelyettesi kinevezést. 6. A pécsi nyomozó alosztály felállításának előkészületei most vették kezdetüket, ha anyagi akadály nem lesz, működését előreláthatóan még a folyó évben megkezdik. A másik két alosztály felállítása is már nem elvi, hanem csak pénzkérdés. 7. Az öltözeti táblázat kényelmes öltözetrovatának megjegyzései között, az 1. pontnál az áll, hogy bizonyos esetekben tisztek fekete lovaglónadrágot viselhetnek. Ebből az következik, hogy fekete lovaglónadrágot tisztek is csak bizonyos körülmények között, legénységi állományúak pedig egyáltalában nem viselhetnek. 8. Természetes, hogy a katonai fogászati ambulatóriumokban is fizettetnek bizonyos kezelési költségeket, ezek azonban aránylag jelentéktelen összegek. Az ilyen kezelési költségeknek a megtérítését nem kérheti, mert a kincstárnak amúgy is jelentős áldozatába kerül az, hogy a fogkezelési személyzetet és berendezésüket fenntartja, ezeket a költségeket a páciensektől követelt kezelési költségek távolról sem fedezik.

1889. III. 17. Előfordult, hogy magánosok által vásárolt motorkerékpár fényüzési adóját elengedték, ha igazolni tudta, hogy a kerékpárt szolgálatában is használja. Amióta azonban ezt a fényüzési adót leszállították 10 százalékról 5 százalékra, nem tudunk erre az elengedésre esetet, nem valószínű tehát, hogy azt Önnek elengedik. A nyomozó és közlekedési szolgálat kivételével csendőr különben is nehezen igazolhatná, hogy a motorkerékpárját szolgálati célokra is használni fogja, mert erre az őrsökön meglehetősen ritka az alkalom, érte a komoly szolgálati alkalmat. Az utadót pedig még az egyenesen szolgálati célokra, kincstári tulajdonként vásárolt motorkerékpárok után is meg kell fizetni.

1887. Előfordulhat, hogy a nyugdíjjárulékot utólag lehet vagy kell befizetni. Ilyen eset pl. a felfüggesztés, amikor az állami alkalmazott bizonyos időn át nem kap fizetést. Ha később tisztázódik az ügye és utólag megkapja a fizetését, akkor utólag be kell fizetnie az elmaradt nyugdíjjárulékokat, illetve utólag vonják le tőle azokat is. Legokosabban teszi azonban, ha megírja nekünk, hogy miről van szó s akkor nem így általánosságban, hanem magára az esetre vonatkozólag adhatunk felvilágosítást.

D. J. K. A nősülési kérvények beadása nemcsak azért áll most tilalom alatt általában a nős létszámot nemcsak azért korlátozzák, mert a nősök a kincstárnak bizonyos többkiadásokat jelentenek a nőtlenekkel szemben, hanem azért, mert a szolgálat érdekei követelik, hogy a legénységi létszámnak csak bizonyos százaléka legyen nős. Nősülési engedélyt tehát akkor sem kaphat, ha a nősülésével járó illetménytöbbletről a kincstár javára lemond, illetve erre hajlandóságát bejelenteni. Ilyen alkuszerű megegyezést a kincstár különben sem köt; ami illetékes, azt folyósítja s arról lemondani nem lehet.

Zala völgye. 1. Nyugállomórnyú legénységi egyének egyenruhát nem viselhetnek. Ez vonatkozik a rangosztályba nem sorolt havidíjasokra (tiszthelyettes, alhadnagy) is, vonatkozik továbbá egyaránt a honvédség, csendőrség, vármórség és folyamórség nyugállomórnyú legénységi egyéneire. 2. Vitézek a vitézi egyenruhájukon a tényleges honvédségi vagy csendőrségi stb. szolgálatukban elért rendfokozatukat nem viselhetik, mert a vitézi egyenruha polgári ruha, polgári ruhán pedig katonai rendfokozatot feltüntetni és használni tilos. Ez vonatkozik természetesen az összes rendfokozatokra, tehát a tisztekre is.

Tátra. Tényleges állományban engedéllyel kötött házasság esetében a csendőr felesége özvegyiségre jutása esetén akkor kap nyugdíjat, ha 1. a házasság megkötésekor a csendőr még nem volt 57 éves, 2. a csendőr (férj) halálát a házasságkötés legalább 3 hónappal megelőzte, 3. a halál bekövetkezésekor a házastársak együtt éltek. Az 1925. évi csendőrségi zsebkönyv 310—343. lapjain a nyugdíjra s ezzel kapcsolatos kérdésekre vonatkozólag részletes tájékoztatást adtunk, az ott írtak ma is változatlanul fennállanak.

7. év. 1. Laktanyaszerű elhelyezésben levő nőtlen legénység költözködési utazásai alkalmával az 1925. évi 9. Csendőrségi Közlöny mellékletként kiadott 156.600—VI. b. 1925. sz. B. M. rendelet 4. §. 2. B. pont, 2. b. alpontja szerint csak útiköltségtérítésre és a mátha szállításának igazolt költségei megtérítésére van igényjogosultsága. Átköltözködési átalányt nem kap, napidíj felszámítására sincsen rendelet szerinti alap. A f. évi csendőrségi zsebkönyv 308. oldalán a 2. b. pont második bekezdésében azért szerepel az ilyen átköltözködési utazások alkalmával felszámítható napidíj, mert a zsebkönyv kiadásának időpontjában az erre vonatkozó belügyminiszteri rendelet már készen, kiadás előtt állott s illetékes helyről azt az információt kaptuk, hogy ez a rendelet a zsebkönyv szétküldésének idejéig bizonyosan kimegy. Ez azonban takarékosági okokból váratlanul elmaradt, de értesülésünk szerint van rá remény, hogy a rendeletet hamarosan mégis kiadják. Nekünk az volt a célunk, hogy a zsebkönyvben lehetőleg teljes és rendszeres adatokat adjunk az illetményekről, amelyek egyébként az utasításokból és rendeletek tömegéből egységesen nehezen áttekinthetőek. Azért vettük be ezt a napidíjat is, hogy a zsebkönyvből ez a kiadás alatt állott rendelkezés se maradjon ki. A gazdasági hivatal joggal törölte számadásaiból a napidíjat s azt már nem is kaphatja meg, mert ha megjelenik is a most tárgyalt rendelet, visszamenőleges hatálya nem lesz. 2. A lekszikon-rovatban írunk majd általában erről a kérdésről. Ne fizessenek, de ha már a közzétételhez fizette a 244 P-t, annak az egyötöde feltétlenül önt terheli, mert ön is éppen úgy tagja volt a közzétételnek, mint a többiek s a többiek éppen úgy elkerülnek egyszer a szóbanforgó örsről, mint ahogy ön elkerült. Hogy azonban tévedés ne legyen: a bérösszeget fizetni kötelesek s ha ezt megtagadnák, akkor késedelmi kamatokkal fizetnék meg később. A fizetést tehát csak akkor tagadják meg, ha kétségtelenül bizonyosak abban, hogy a bérösszeget rendezték s az, amit most követelnek önöktől, a bérösszeget felül van.

Láng őrmester, Verpelét. A ceglédi lovastanfolyam június első felében ér véget, a következő tanfolyam hamarosan kezdődik. Elvileg csak csendőr rendfokozatúakat vezényelnek, de ha nagy kedvet érez, próbálja meg kérni a bevezénylését, ha ugyan az annak idején kiadandó parancs erre egyáltalában lehetőséget nyújt majd önnek.

Zalaszentgrót, 3. 1. Válasz a lekszikon-rovatban jön. 2. Ezzel a kérdéssel f. évi 7. számunk üzenetei között „Bakony” jelige alatt részletesebben foglalkoztunk. A kérdést csak egyféleképpen lehet érteni: úgy, ahogy a közlekedési kódex idézett szakaszaiban áll, világosan, félre nem érthetően. A levélben említett gyakorlat tehát téves. Ha az érdekeltek felbbeznek, feltétlenül mentesülnek a büntetés alól. A gyakorlati élet szempontjából azonban nem baj, ha a szóbanforgó gyakorlat megmarad, elvégre a csendőrség szempontjából csak jó, ha lehetőleg minden kerékpárosnak, akármilyen lélekszámú községben lakik is, fényképes igazolványa van. Ismételjük azonban, hogy a 10.000-en aluli lélekszámú községekben lakó és fényképes igazolványokkal el nem látott kerékpárosok feljelentésére törvényes alap nincsen. 3. A Csüsz. 22. pontja 8. bekezdését úgy kell érteni, hogy ha pl. az örs a nem előljáró szárnyparancsnokságtól „meghagyást” kap, akkor az örs erre a meghagyásra jelentést tesz, a hivatkozás: . . . sz. meghagyásra. A parancs és meghagyás között lényegében különbség nincs: ezt is teljesíteni kell, azt is, erre is jelenteni kell, arra is. A Csüsz. csak azért állítja egymás mellé ezt a két fogalmat, hogy az előljáró és a nem előljáró parancsnokságok intézkedései között való különbséget valamiképpen érzékeltesse.

Cs. A. őrm., Veszprém. Rászolgált, örülünk, hogy a tetzését megnyerte.

T. D. tiszthelyettes, Alpár. Végül is amellet maradtunk, hogy nem közöljük, a kéziratot megsemmisítettük. A nyomozáshoz a mi szempontunkból nem az kell, hogy „fontos”, hanem, hogy ügyes és tanulságos legyen. Tyúklopás is lehet ilyen, viszont gyilkosság nyomozása is lehet különösebb tanulság nélkül való.

K. 95. Csak március 1-től küldhetjük a lapot, az előző számokból nincs már egy példányunk sem, mert sok az új előfizetőnk. Az 1914. évi csendőrségi zsebkönyvet már megkaptuk, az 1887. évből s a többiből is van példányunk, nekünk az egybekötött 1885—1886. évre volna szükségünk. Készségét azonban így is köszönjük.

Turi törzsrőrmester, Makó. Pontosan: Ritter Imre volt tart. hadnagy, Budapest, Falk Miksa-utca 17, II. em. 3.

Dombóvári szárny. Darvas Lajos tábornok, a honvédelmi minisztérium II. csoportfőnöke.

Eger. vitéz Szakonyi Lajos (nem János) ny. alezredes címe: Budapest, IV., Veres Pálné-utca 1.

Igazolás. Lányi Dezső (nem Zoltán) volt tart. hadnagy címe: Budapest, I., Greguss-utca 3. A másik ismeretlen.

1919. Ács Ernő őrnagy beosztása: m. kir. egyesített honvéd fényszóró szakaszok, Budapest, Károly király-laktanya.

Tamási. A gazdasági átalányok keretében a kincstár gondoskodott arról, hogy a legénységi ágyneműek mosatása se a nős, se a nőtlen legénységet ne terhelje. A gazdasági átalányok folyósításának a beszüntetése azokon az örsökön, ahol az átalányokból megtakarított összegek is elfogytak, ezt a kérdést rendezetlenül hagyta. A közzétételnek szerintünk a kincstári ágyneműek mosatásához semmi köze sincsen. Ha a nőtlenek a maguk ágyneműit a közzétételnek terhére kimosatják, az az ő dolguk, a nősök azonban ezt nem kívánhatják a nőtlen legénységtől. A gazdasági átalányt remélhetőleg hamarosan — júliustól — vissza lehet illeszteni a költségvetésbe s akkor ez a kérdés megint rendben lesz. Addig legyen belátás a nősökben, hogy a nőtleneket ilyen költségekkel ne terheljék, a nőtlenek pedig gondoljanak arra, hogy a gazdasági átalányokból megtakarított összegeket a közzétételnek a múltban is kapták, a jövőben is kapni fogják s ha a kincstár támogatása jól jön nekik, akkor ne helyezkedjenek a kincstárral szemben ők sem — ilyen átmeneti nehézség idején — merev álláspontra.

Ipolytarnóci örs. A másik kép nem elég éles arra, hogy közölhessük.

Hazátlan. 1. 2. A lekszikon-rovatban kap választ. 3. Olvassa el az 1923. évi 4. sz. Cs. K.-ben közzétett 120.706, eln. VI. c. 1922. sz. B. M. körrendeletet és az 1926. évi 24. sz. Cs. K.-ben közzétett 121.087, eln. VI. c. 1926. sz. B. M. körrendeletet. Magasság 11—12 cm, illetve 13—14 cm.

Brassó, 30 kg súly alatt nem. 2. Az első meghalt, a második Erdélyben ismeretlen helyen van, Nagy Imre volt tart. hadnagy címe pedig: Budapest, VI., Izabella-u. 65.

Kereső. A februári negyedre természetbeni lakást élvez s így az erre a negyedre kiutalt lakbért nem tarthatja meg. A kincstár nem adhat egyszerre lakbért is, meg lakást is, ez természetes. Ön az előbbi állomáshelyén a saját házában lakott, házbért nem fizetett, vesztesége tehát csupán az az elmaradt haszon, amit a házának februári negyedre való bérbeadásával elérhetett volna, ha történetesen az áthelyezését már januárban elrendelték volna. Effektív kár megtérítésére a kincstár bizonyos körülmények között hajlandó, elmaradt haszon megtérítésére azonban semilyen körülmények között sem. Az ön érveivel előjöhetne az is, akinek földbirtoka van s egy váratlan, rossz időpontban érkezett áthelyezés miatt sem bérbeadni nem tudja jól a birtokot, sem pedig megfelelően nem tudja saját kezelésben sem gyümölcsöztetni azért, mert az áthelyezés folytán a birtokától messzire elkerült. Itt nemcsak elmaradt haszonról, hanem súlyos effektív károkról is szó lehet s a kincstár még ilyen esetben is arra az álláspontra helyezkedik, hogy az állam alkalmazottjai elsősorban a szolgálat érdekeihez kötelesek alkalmazkodni s csak azután jöhetnek tekintetbe a magánérdekek. A kincstár nem nézte s nem firtatta azt, hogy ön a saját házában lakott s a lakbéreket minden negyedévben szabályszerűen felvette és felhasználta arra, amire akarta. Ha a kincstár ennyire tiszteletben tartja az egyesek vagyoni viszonyait, az egyesek is tartásuk tiszteletben a kincstárnak azt az álláspontját, hogy a szolgálat érdekei miatt időnként elveszett hasznót a kincstár nem fedezheti. Higyje el, még mindig jobban jár az, akinek háza van s egy negyedévi lakbért elveszít, mint az, aki folyton csak ráfizet a lakbérére. Ami a fuvardíjat illeti, ahhoz nem szólhatunk hozzá, mert nem írta meg a költözökös távolságát, főleg pedig a két vasútállomás távolságát az illető községekben.

Boros. Ny. ezredes címe: Budapest, IV., Váci-utca 70.

Most már tudni fogom. A folyó évi csendőrségi zsebkönyv 288. és 290. lapjain táblázatokat talál, a táblázatokban pedig az adatokat, amelyek alapján kiszámíthatja: mennyit kap havonta az 1. és mennyit a 2. fizetési fokozathoz sorolt csendőr. Összegezve az adatokat: a 2. fizetési fokozatban levő 125 P-t, az 1. fokozatban levő pedig 145 P-t. A különbség 20 P. Ezek szerint tehát a tájársá kap aránylag kevesebbet, aminek az okait csak a zsoldjegyzék adataiból tudnánk megállapítani. A levelében tárgyait összegeket semmiképen sem tudjuk összeegyeztetni a fentebb mondott adatokkal, ha részletesen megírja mindkettőjüknek a fizetési tételeit, akkor pontosan megmondhatjuk, hogy ön — hol tévedett, mert bizonyosak vagyunk benne, hogy valami tévedés van a dologban. Ha azonban mindenképen az jön ki a számításában, hogy kevesebb illetményt kap, mint amennyire igénye van, adja elő ezt örskihallgatáson s kérje, hogy a gazdasági hivatalnál szolgálati úton tisztázzák a kérdés.

Kovács B. örm., Békásmegyér. Olvassa el a Csendőrségi Lapok 1926 május elsejei számában „Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921: III. t.-c. gyakorlati magyarázata” című cikket. Ha ennek elolvasása után is maradnak fenn kétségei, ismételje meg kérdését s bővebb magyarázatot szívesen adunk.

Háború a tengeren.

írta: B. BRAUN-VIMMER GYŐZŐ folyamőr-főkapitány.

(9)

Eppen ezért a tengeri hadviselésnek az egyik legfontosabb alapfeltétele az, hogy a harcoló flotta is minden tekintetben megfelelő hadművelleti alappal rendelkezzen, ahol az összes szükségelt anyagokkal magát ellátni képes. A hadba induló hajóraj ugyan a szállítógőzösök egész tömegét viheti magával, de azért semmi esetre sem nélkülözheti időnként a kellőképpen felszerelt hadtáppállomásait sem. Ilyen „hadművelleti gócpontok”-oknak a tengeren különösen azok a zárt, de tágas, természetes kikötők felelnek meg, ahol a tengerfenék biztos horgonyzásra alkalmas; továbbá, ahol megvan a lehetőség mindennemű anyag nagy mennyiségben való tárolására és gyors behajózására és végül, ahol nagyobb műszaki felkészültség révén a harcban támadt sérülések kijavítása késedelem nélkül lehetséges. E célból javítóműhelyekre és elsősorban „dokk”-okra van szükség. A dokkok vagy a szilárd parton épülnek, mint műrévek és vízálló kapuval záratnak el, vagy segélyével emelik fel a javítandó hajót.

Az ilyen nagyszabású követelményeket teljes mértékben csak a hadikikötők elégítik ki. Ezek képezik a tengeri harcmozdulatok kiinduló és egyben végpontjait is.

Az a kört, amelyet a központ körül olyan távolságra vonhatunk, amelyen belül a hajók még teljes mértékben harcképesek, „hadművelési kör”-nek nevezzük. A hajó „hatósugár”-ról beszélünk, ha ennek a körnek a nagyságát akarjuk meghatározni. Ez a fogalom azt a távolságot jelenti, amelyet egy hajó vagy hajóraj azzal a feltétellel tehet meg, hogy készletei — minden eshetőséget számításba véve — még a visszautazásra is elégségesek lesznek. Ebből vezethető le annak a fontossága is, hogy a kötelékben járó hajók egymás között — mint említettem — megegyező tulajdonságokkal bírnak, mert a hatósugár nagysága mindig a legrosszabb járómű után igazodik. A hajók tehát járataikat a hadművelési körön kívül nem fogják kiterjeszteni. Érthető, hogy a hatósugárnak fontos szerepe van s éppen a háborúban. A hajó, amely nagyobb távolságokra képes önmagára utalva, eljutni, kétségtelenül nagyobb harcértéket is képvisel. A hajóépítők meg nem szünő gondja, hogy ezen a téren minél na-

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémlüvős hangszer. Harmonikákat csakis megbízható, ógyártmányokkal hozunk forgalomba. Rakóczy-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni álgyárosok által feljuttatott külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. Árjegyzéket ingyen küld az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs!

A SZENT IMRE JUBILEUMI ÉVRŐL

visszamaradt lepedőkből 2-2.50 P-ért, úgyszintén a takarókból 5.20 P-ért még nagyobb mennyiség kapható a szállítónál

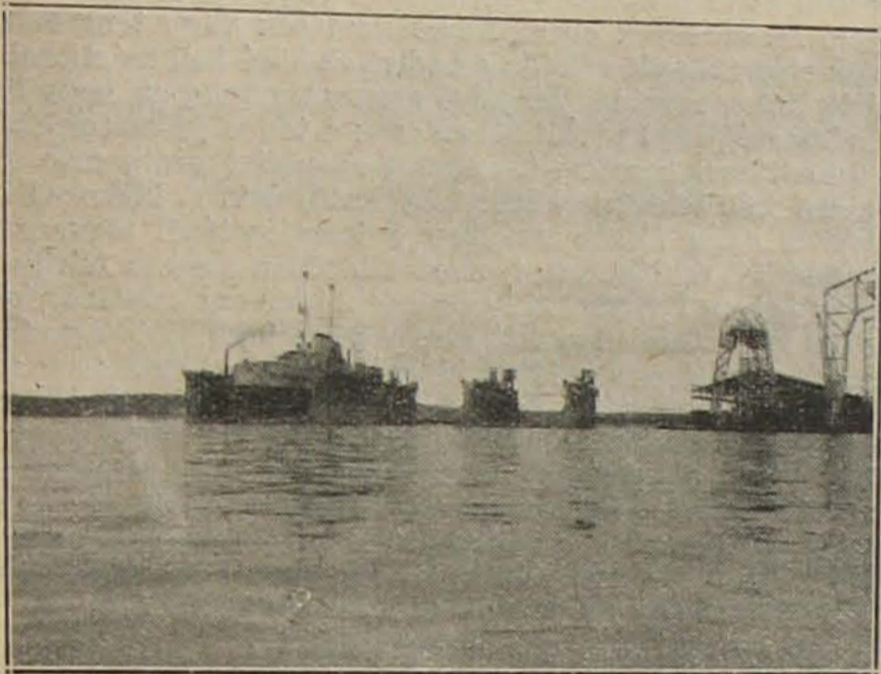
Azonkívül ágynemű creton	1.20 P
Kanavász	1.— P
Törülköző	1.— P

Továbbá a legjobb gyártmányú vásznak, damasztok, zsebkendők, zefírek, paplanok és törülruhák részletfizetésre is vásárolhatók!

KISS ENDRE
Gróf Tisza István-u. 16

gyobb teljesítményeket érjenek el. Újabban a német hajótervezők megint meglepetéssel szolgáltak a világnak. Tavalyelőtt vízrebocsátottak Németországban egy új kis cirkálót. Ez a hajó, mai felfogások szerint, hallatlan teljesítményekre képes. Turbinák és újrendszerű Diesel-motorok hajtják. Evvel a kombinált géperővel szukség szerint 32 csomó* sebességet tud elérni, hatósugara pedig, gazdaságos üzemmel, 12.000 mérföldre terjed. Mivel ezenkívül igen erősen van páncélozva és fegyverzete is említésre méltó — bár az angol közvélemény „zsebbevaló” hadihajóknak nevezi őket —, mégis bosszúsággal,

Úszó dokkok Pólában.

* Ennek a kifejezésnek eredete a következő: A régi vitorlás-hajók korszakában a hajó gyorsaságának mérése az elég kezdetleges. „Logg”-nak nevezett mérőeszközzel történt. Ez egy háromszögletűre vágott deszkadarabból állott, amely úgy volt egy zsinegre erősítve, hogy a vizen húzva élére állott és egy bizonyos mértékig ellenállást fejtett ott ki. Tartozott hozzá még egy homokóra is. Ennek lepergési időtartamával arányban a zsinegre egyenlő távolságban csomók voltak kötve. Az őrségen lévő kadét szolgálati kedvtelése közé tartozott, hogy időközönként a hajó faráról a méréseket eszközölje. Az úgy történt, hogy a zsineget néhányszor karikára véve, — akárcsak a cowboyok a lasszót, — a deszkadarabbal együtt a tengerbe dobta; két ujj között futott ki szép egyenletesen a zsineg. Amikor az első csomó átszaladt a kezén, az asszisztáló matróz megfordította a homokórát. Már most arra kellett nézni, hogy hány csomó fut ki, amíg a homok lepereg. A vitorlászajók öröklött betegsége volt, hogy legtöbbször csak lassan jutottak előre a tengeren; másrészt a kadét nagy súlyt fektetett arra, hogy a hajó éppen az ő őrsége alatt tegyen meg jó darabot — legalább a térképen. Ezért aztán előfordult, hogy egy kis jóakarattal is segítünk a zsinegnek kifutni. Az őrtiszt persze szó nélkül kellő értékére szállította le az eredményt, vagy pedig az örökké kifürkészhetetlen tengeri áramlatok terhére írta a többletet. Ma már modern mérőeszközöket használnak a hajókon.

vegyes csodálkozással vesz tudomást arról, hogy ezeknek harcértéke legalább is egyenlő azzal, amit a 40 százalékkal nagyobb új angol hajók tudnak felmutatni.

A hadikikötők fekvése. — mint azt az orosz-japán tengeri háború a legvilágosabban megmutatta — nagy fontossággal bír a tengeri hadvezetés tekintetében. Alapjában véve a harc színtere is ehhez igazodik. A hadikikötő helye lehetőleg központi fekvésű legyen. Ilyen a Földközi-tenger részére Malta, egyenlő távolságra Gibraltár és Alexandria között. Védhetőség tekintetében egy ilyen kis sziget persze nincsen kedvező helyzetben, mert könnyen elzárható és ostromolható. Brest a franciáknak, Taranto az olaszoknak földrajzilag igen célszerűen fekvő hadikikötője. A hadikikötők kiválasztása még más szempontokból is történik. Például ne legyen túlságosan előretolt helyzetben. A szárazföldi harcban a hadseregnek előnyös lehet, ha már rövid menetelés után felveheti az érintkezést az ellenséggel, de a hajóhadak számára az a fontos, hogy olyan kikötőből induljanak a harcba, amely nincs a harc-színtér közvetlen közelében; fontos továbbá, hogy ez több szűk, jól védhető bejárattal bírjon és hogy az ellátás tekintetében zavartalan összeköttetésben lehessen a hátravidekkel. A kikötő ugyanis adott alkalommal abba a hátrányos helyzetbe is kerülhet, hogy szándékkal vagy véletlenül lezárják. A horgonyzó flotta több kijáraton át gyorsabban futhat ki a kikötőből és fejlődhetik föl a harcra.

Póla igen jó természetes hadikikötő volt, földrajzilag azonban helyzete azért nem felelt meg, mert túlságosan északon feküdt az Adrián.

A német észak-keleti csatorna azt a megfizethetetlen előnyt nyújtotta a német flottának, hogy rajta keresztül tetszése szerint az Északi- vagy a Keleti-tengerre futhat ki. Ugyanez a stratégiai elgondolás vezetett — a kereskedelmi érdektől eltekintve — a Panama-csatorna sokat emlegetett megépítésére is. Itt két világtengert köt össze a 93 km széles földszoroson keresztül vágott csatorna.

A hadműveleti alap teljes hiányában a tengeri hadvezetés is a levegőben lóg, akár csak a szárazföldön, mert kellő támaszpont nélkül nem képes célszerű terveket követni. Elképzelhető azonban az is, hogy egészen különleges körülmények között egy mozgó hadtáplálomás — és pedig egy hadianyaggal kellőképpen megrakott szállító flotta — is ki fogja elégíteni bizonyos időre a háború igényeit. Erről a cirkáló háborújának ismertetésénél lesz alkalmam többet mondani.

Itt még az összeköttetés vonalainak fontosságára kell néhány szóval kitérnem. Jónak akkor mondhatjuk ezeket az összekötővonalakat, — a magas hegyvidék egyes hegyszorosaival hasonlíthatjuk őket össze, — ha nem vezetnek túlságosan szűk és nehezen hajózható szorosokon át; különösen nem, ha azokat könnyű elzárni (ilyen a Boszporusz). Azért őrzik az angolok Argus-szemekkel mindeme átjáró-nyílásokat; az évszázadok folyamán a legnevezetesebb pontokon azzal a szándékkal vetették meg a lábukat, hogy szükség esetén a

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati Intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**

(A követő págyaudvar érkezési oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	17. —
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju	18.50
Ugyanaz extra finomban	22.50—25. —
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforrásokkal együtt	7.60

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelre.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Hegedű
Harmonium
Tárogató csak i a valódi
Gímbalom
Harmonika
Gitara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Alpina

Svájci precíziós órák magyarországi képviselője:

VAJDA GÉZA

órásmester és ékszerész, a pólai csász. és királyi haditengerészek volt órása
Budapest, VI., Teréz-körül 31. — Telefon: Aut. 256-75.

Mindenféle különleges órák avarításait szak-szerűen eszközlöm
Postán beküldött javításokat jutányos árban e készítem

kijáratokat lezárják. Így van Gibraltár, Aden, Singapore is angol lobogó alatt. Az u óbbiról a közelmúlt években gyakran esett szó. Ez a Malakka-félsziget déli csúcsán fekvő, igen látogatott és forgalmas kikötő már ebben a szerepében is nagy fontosságra tett szert, mert vagy 50 hajózási vonal érintkezőpontja. A világháborút követő első békeévekben merült fel az a terv, hogy a kikötő flotta-támpontnak is kiépíttessék. Az angol kormányok változásával a terv keresztülvitele kétség elenül halaszást szenvedett, de végleg nem ejtették el. Ellenkezésképp: egy új, óriásméretű dokkot már le is szállították oda. Singapore, mint hadikikötő uralná a Malakka-tengerszorosot, amely az összeköttetést kelet és nyugat között közvetíti. A távoli Keletre járó hajók mind itt haladnak keresztül. Egy hadikikötő ezen a helyen tehát ellenőrzi az utat keletről India felé, nyugatról Ausztrália felé; védi azonkívül a burmai olajforrásokat is. Tekintetbe kell venni, hogy azokon a vizeken, amelyek innen ellenőrizhetők, majdnem állandóan milliárdokra menő értékek vannak útban. Sztratégiai szempontból az is mérlegelendő volt, hogy a világ eme sarkában szükségessé válható hadműveletek esetén az angol flotta helyzete — megfelelő támpont nélkül — majdnem reménytelen lenne. A modern flották hajóóriásai nincsenek hosszú utakra berendezve, már pedig itt nagy távolságokról van szó, mert Portsmouth—Singapore több mint 8000 mérföld, de a legközelebbi nagyobb flotta-támpont csak Maltában van, az pedig szintén 6000 mérföld távolságot jelent. Az esetleges japán szövetséges 3000 mérföldet tesz ki az út.

Ha az összeköttetés vizivonalai túlhosszúak, háborúban igen nehezen ellenőrizhetők. Ez a körülmény arra kényszeríti a hajókat, hogy csoportosan, hadihajók (cirkálók) védelme alatt induljanak útra. Az így összeállított hajócsoporthoz védett vízi szállítmánynak vagy — idegen szóval — „convoy”-nak hívjuk.

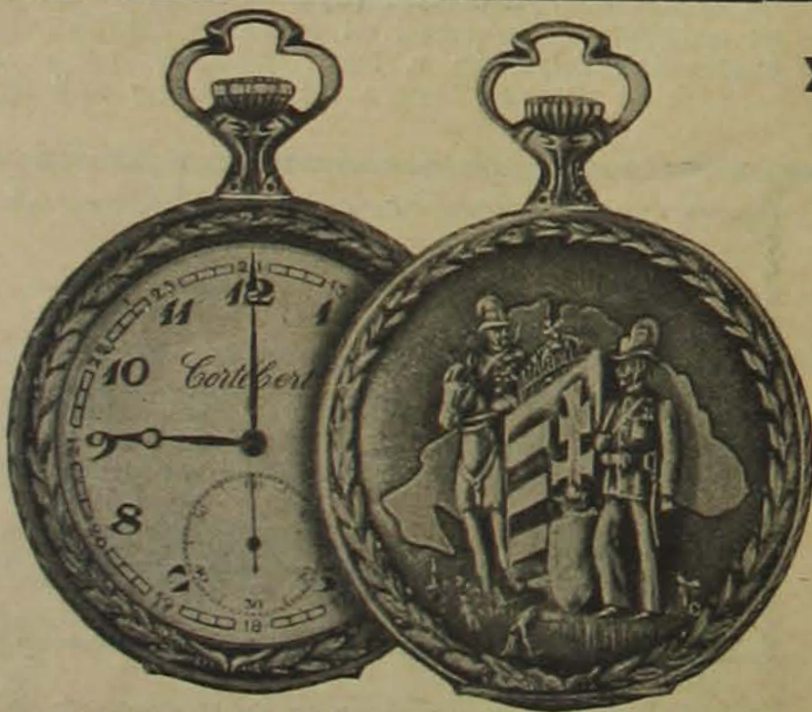
„Hadidugáru”-nak hajók rakományában azokat az anyagokat, tárgyakat stb. nevezzük, melyeket a hadviselő felek a háború céljaira előnyösen felhasználhatnak; ilyenek elsősorban a fegyverek, a lőszer, az élelem, hadiszerek gyártására alkalmas nyersanyagok stb. Minden hadviselő állam már a háború elején köztudomásra hozza azoknak az anyagoknak és tárgyaknak jegyzékét, melyeket a háború folyamán hadidugárunak fog tekinteni. Ezek lefoglalása jogos, ha szállításuk a másik hadviselő számlájára és rendeletére történik, ami már azzal bebizonyítottnak tekintetik, ha a hajó rendeltetési helye az ellenség valamelyik kikötője, vagy akár csak egy olyan partrész, ahol ellenséges haderők tartózkodnak. Minden tengeren ejtett zsákmány ügyében külön bíróságok hoznak határozatokat. Az áruk jogtalan elkobzása kártérítésre kötelez.

IX.

A cirkálóhajókkal folytatott kereskedelmi háborút is, úgy mint a vesztegzárt, olyan eszköznek kell tekinteni, amely az ellenséget gazdasági életében t madja meg. Mindkettő bizonyos tekintetben a középkori módszerek jellegével bír, de hát elvégre minden erőszakosság a rablólovagok korára emlékeztet. A cirkálók tevékenysége azonban nemcsak a kereskedelmi hajók és áruik elpusztításában merül ki, hanem feladatuk közé tartozik az is, hogy meglepetésszerű támadást intézzenek a parton lévő fontosabb katonai építmények, telepek vagy egyéb hadicélok szolgáltató intézmények ellen. Rádióállomások vagy tengeralatti kábelek elpusztítását szintén a hadicélok közé kell számítani. A cirkálók harcmódorának alapelve azonban mindig az, hogy harcot hadiegységekkel egyáltalában csak a teljes győzelemre való biztos kilátással kezdjenek, erősebb ellenfelet pedig más feladataikra való tekintettel lehetőleg kerüljenek. A kereskedelmi vesztegzár nagy általánosságban a természeténél fogva csak az erősebb fél eszköze lehet, mert állandóan nagyon sok hajót vesz egy helyen igénybe. A kereskedelmi háború színterét folyton lehet változtatni; így hát erre a célra kiküldött egységek nincsenek mindig egy helyhez kötve, hanem azt tetszésük szerint úgy változtathatják, hogy az erősebb ellenségnek mindenkor kitérhessenek. Ez adja meg a lehetőséget arra, hogy a cirkálóháborút a gyöngébb is eredménnyel tudja alkalmazni. Ha a kereskedelmi háború még olyan fontos is és bár szerepelni fog a tengeren előreláthatólag mindig újra és újra, míg népek között ellenségeskedések lesznek, egymagában még sem elegendő arra, hogy az ellenséget térdre kényszerítse.

A cirkálók munkája — mint azt egy más helyen már hallottuk — csak akkor lehet teljes, ha a saját flottájuk fölényes erejére támaszkodhatnak. Ott, ahol e támogatás hiányzik, nem várható eredmények olyan mértékben, hogy azok a háború menetét és végét maradandóan befolyásolhatnák. A cirkálók tevékenysége következtében azonban mindenesetre be fog következni, hogy különösen a háború elején az anyag- és élelemszállítások terén keletkeznek mindenütt kártokozó zavarok, ezeknek nyomában pedig az árak és biztosítási díjak hirtelen emelkedése jár, ami igen alkalmas arra, hogy pánikot idézzon elő.

A német tengerészet vezetősége még békeidején mérlegelte, hogy mit várhat cirkálóitól egy nagy háború esetén a külföldön, de tekintettel kellett lennie egyéb békefeladataikra is. Ide tartozik az államnak a külföldön kellő tekintéllyel való képviselése is. Tehát amellettt döntött, hogy állandóan cirkálókat állomá-

CSENDŐRSÉGI SZOLGALATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R
O
N
O
S
Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen, Piac utca 69.

Mindennemű arany- és ékszer-
tárgyak, versenydíjak.Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengő
részletfizetésre.

Kívánatra árjegyzéket küldünk!

CORTÉBERT

ÉS PHÉNIX ÓRÁK

részletfizetésre kaphatók.

Értesítés!

Van szerencsénk i. t. vevőink szíves tudomására hozni, hogy 1931. évi tavaszi nagy képes tájékoztató árjegyzékünket mélyen leszállított árakkal március hó elején fogjuk i. vevőinknek szétküldeni. — Állandóan dús választékunk van: kész női-, férfi- és gyermekkabátokban, öltönyökben, szövet-, selyem-, vázon-, kötött- és szövöttárúknak, paplanoknak, fehérneműeknek, stb., stb.

REFORM Ruházati Rt.

Budapest, VI, Vilmos császár
út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

Kedvező fizetési feltételek!

soztat a földgömb mindama részein, ahol a Birodalom érdekei ezt különösen megkívánják. Ilyen körülmények között elkerülhetetlen volt, hogy a háború kitörése a német cirkálóraj egy-ségeit messze idegenben találja. Amikor a világháború méreteit már tisztán lehetett felismerni, minden német hajóparancsnok világosan látta maga előtt helyzetét és ebből kifolyólag azt is, hogy feladata ezentúl nem lehet már más, minthogy a saját elkerülhetetlenül bekövetkezendő megsemmisüléséig, minden eszközzel károsítsa túlerős ellenségét. Valahányszor német tengerész ezentúl egy-egy újabb nap derengésénél a hajó lobogójára pillantott, arról a fekete kereszt, az önfeláldozás örökös szimbóluma intett feléje.

(Folytatjuk.)

Ki a legtakarékosabb?

(Pályázat).

A mai nehéz viszonyok között, amikor az állam nem képes a fizetéseket a megélhetési lehetőségekkel egy színvonalra hozni, legfontosabb erény, amely minket e nehéz időkön átsegíthet: az igények leszállítása és a takarékoság. Kömlyű annak takarékoskodni, akinek amellet, hogy mindenre telik, fölös pénze is marad, de aki a maga szűkös filléreiből a mai viszonyok között is félre tud tenni valamit, kétszeres dícséretet és elismerést érdemel.

Tudjuk, hogy a csendőr illetményei ninesenek túlbőre méretezve, de azt is tudjuk, hogy számos bajtársunk van, aki oktalan és hiábavaló panaszkodás és zúgolódás helyett úgy segít magán, hogy — addig nyújtózkodik, amíg a takarója ér. Hogy nős, családos bajtársaink illetményét a megélhetés teljes egészében felemészti, az természetes; nőtlen csendőrt azonban számtalant ismerünk, aki a maga szerény és tisztességes megélhetése mellett úgy gazdálkodik az illetményeivel, hogy azokból havonta egy-egy szerény összeget meg is takarít.

A takarékos csendőrnek kijár az előjárók dícsérete és elismerése, sőt a takarékoság — mert megtakarított pénzé-

nek összegét a minősítvényébe bejegyzik — amellet, hogy anyagi biztóságot teremt a számára, szolgálati boldogulásának javát is szolgálja. A *Csendőrségi Lapok* is ki akarja venni a részét a takarékoság elismeréséből, azért 50 pengő jutalmat tűzünk ki annak a csendőrnek, aki egy szolgálati éve alatt aránylag a legtöbb pénzt takarította meg.

Természetes, hogy csak az illetményekből eszközölt megtakarítást vesszük számításba, a magánvagyonból származót nem. A pályázók írják meg, hogy mióta szolgálnak a testületben és összesen mennyi megtakarított pénzzel rendelkeznek. A pályázat adatait az őrsparancsnoknak igazolnia kell.

Mi igen szükségesnek látjuk, hogy a pályázók nevét és megtakarított pénzük összegét — példaképpül és buzdításul — kiírjuk. Ha azonban valamelyik pályázó nem akarja, hogy a nevét, vagy megtakarított pénzének összegét feltüntessük, akkor ezt a pályázatában külön említse meg. Természetes azonban, hogy a pályázatban azért részt vehet. A nyertes nevét minden esetben feltüntetjük.

A pályázat határideje április 10. Az eredményt az április 20-iki számunkban fogjuk kihirdetni.

Megfejtés.

Folyó évi 6. számunkban közölt „Távolsági kimutatás” pályázatunk megfejtésére több lehetőség van. Egyet alább közlünk. A nagypihenőnek körülbelül a szolgálat közepére kellett esnie.

1. Csíkszentimre	3.5
6. Sükölak	2.5
2. Fonyódtanya	2.8
5. Küküllő v. megálló	6.9
7. Bikafalva	4.7
11. Szarkakő	4.2
8. Ánát-faluhíd	3.7
10. Budvár	5.2
1. Csíkszentimre	

Összesen: 33.5 km.

Erőtéljes, edzett csibéket nevel az

Megbízható, egyszerű, tiszta!

Eihullás nélkül felnöveli csibéit. — Kis befektetéssel nagy hasznot biztosít. — Kérje még ma a 21. számú részletes ismertetést

ARDÓ JÓZSEF Budapest, Vilmos császár-út 43

Nem csökkentettük a munkabért,

hanem üzemeinket kellő időben racionalizáltuk. Ennek folytán

leszállítottuk az összes kávé-, tea- és csokoládéárakat

az összes MEINL-fiókokban

**A m. kir. csendőrség tagjai
legolcsóbban**

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

csendőrségi ruházati szaküzletében Bpest, Vil. Károly király-út 5

Kedvező fizetési feltételek. Kérjen költségmentes próbacsomagot!

Kérem
a címet
ügyeint!

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ

ALAPITVA 1895. KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN. KLOTILD PALOTA

E távollás után illetékes 25 óra 30 perc

Fonyódtanya. Küküllő v.
megálló és Bikafalva le-
portyázására illetékes 30-
30 perc, összesen . . . 1 óra 30 perc

Az órjarat tartama: 27 óra

Beérkezett 245 megfajtás. Helyes megfajtást küldtek be:

Simon Ferenc őrm. (Kenéz), Ungvári János th. (Mikoluzsa), Kocsis Boldizsár t. (Nagyecsk), Pizskalik Sandor t. (Moson), Szabó Ferenc II. t. (Moson), Varga Kalmán es. (Hévízszentandras), Bartfai Pal t. (Nyiregyháza), Palinkás János th. (Aszod), Nemes János t. (Ostffyasszonyfa), Mólos Gergely t. (Szil), Süttő Miklós őrm. (Vajdáska), Abai István es. (Nyergesújfalu), Hozleiter István őrm. (Bata), Józsi Sandor őrm. (Bata), Farkas Péter őrm. (Vasvár), Gyurákovics Imre th. (Pécs), Balázs Imre es. (Hévízszentandras), Pinter István őrm. (Moson), Joó Miklós őrm. (Vácharlyán), Valresz Dezső th. (Moson), vitéz Ambrus Andras th. (Kerkasztmiklós), Taródi István őrm. (Szil), Menyhart István t. (Szombathely), Németh József VII. t. (Tánc), Kéri András t. (Hajdusámson), Gyurácz István th. (Vízvár), Tóth István I. t. (Villány), Birta Miklós őrm. (Nagydobos), Molnár Vendel őrm. (Himod), Kalmán Ferenc t. (Felsőíreg), Deák Albert őrm. (Tahitófalu), Teke Sándor t. (Moson), Birkás János t. (Resznek), Hujber Károly t. (Resznek), Somogyi Sándor t. (Köszeg), Csöndör József t. (Torony), Orbán Mihály th. (Zirc), vitéz Németi Pál th. (Magyargöncs), Mizsó Lajos őrm. (Pétervására), Herbst Ferenc es. (Keszthely), Simon János es. (Keszthely), Cselt Gábor es. (Somosközfalu), Virág Béla es. (Tata), Farkas István t. (Fertőrákos), Vasvári István es. (Elek), Bugyi István es. (Karanekeszi), Deák Kálmán es. (Veszprém), Kenéz Sándor t. (Okány), Sebestyén László őrm. (Tiszacsépe), Verner József őrm. (Homrogd), Takó Imre th. (Szentgál), Bartis Lajos th. (Bata), Baesa Antal őrm. (Gyoma), Németh József I. őrm. (Högyész), Keckés János őrm. (Högyész), Csap Mihály őrm. (Szeghalom), Láng Gusztáv őrm. (Verpelét), Varga László őrm. (Egerág), Mészáros I. őrm. (Ujhuta), Hazi István t. (Sárvár), Földi István őrm. (Kenderes), Vázsonyi László es. (Vörse), Hanczik Pál t. (Orosháza), Konezi István th. (Szolnok), Gábel Béla th. (Tata-

hanya), Sipos Imre t. (Nagybátony), Dömötör Imre őrm. (Nádasdladány), Györgyik János őrm. (Bódvassilas), Juhász József es. (Pocsaj), Fonyódt Lajos t. (Eresi), Horváth János es. (Nádasdladány), Horváth György th. (Kiskörös), Varga Ferenc I. t. (Torony), Erdélyi Balint őrm. (Moson), Erdős Ferenc t. (Moson), Kovács Péter es. (Pécs), Simon József II. őrm. (Köszeg), Horváth István III. t. (Köszeg), Fonyó István t. (Köszeg), Nagy Gyula őrm. (Veresegyház), Magyar József I. őrm. (Tab), Fejes József őrm. (Oroszlony), Gerencsér Lajos es. (Gelse), Teszt Ferenc es. (Erdőtelek), Juhász András őrm. (Erdőtelek), Gödri József th. (Erdőtelek), Vasi Ferenc őrm. (Tata), Bódos Antal őrm. (Kapuvár), Barath István es. (Egerág), Tóth Géza őrm. (Torony), Nagy János II. t. (Győr), Szabó István I. t. (Sárvár), Szlalerics Lajos t. (Csorna), Nászár Lajos es. (Bönyrértalaj), Benkő Lőrinc th. (Felsőgalla), Horváth Mihály I. t. (Vasvár), Tóth István th. (Szabadbattyán), Szalmári Antal es. (Nógrádverőce), Tölgyes István őrm. (Táp), Vincze Rezső es. (Tata), Takács József II. th. (Csorna), Kovács Péter es. (Pécs), Juhász Sándor őrm. (Szakály), Kertész Lajos th. (Nógrádverőce), Kolozsvári Gyula th. (Szombathely), Dömötör Imre őrm. (Nádasdladány), Grünauer Péter th. (Moson-szolnok), Köszegi István t. (Debrecen), Bárány István t. (Debrecen), Fürjes József őrm. (Szombathely), Kepics Antal őrm. (Dombóvár), Nagy Lajos I. őrm. (Balmazújváros), Kirchner Ferenc es. (Egrecsehi), Lakatos István t. (Szombathely), Varga Imre t. (Kenéz), Veress Antal őrm. (Pocsaj), Stokker József es. (Mágoes), Zombori István es. (Kisgyőr), Kovács Jenő őrm. (Zomba), Bartfai András t. (Gyöngy), Pozsonyi István th. (Némethbóly), Kovács Imre I. t. (Zsámbék), Apostol Lajos őrm. (Sárospatak).

A zsebrát a sorsolás során Fürjes József őrm. (Szombathely) nyerte meg. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VI., Dohány-utca 66. sz.

BÚTOR

leghosszabb részleire

Nemzeti Bútorház

Dohány-u. 46., Klauzál-u. sarok

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus kabátok és trench-coatok
Télkabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A. H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pulloverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhászövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárúk, sílón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlonktakarók, díspárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST

IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895-41. — FENNÁLL 62 ÉVE!